

The background is a dark, abstract composition. It features several glowing, curved lines in shades of orange and red, resembling light trails or digital paths. A prominent feature is a grid of red, pixelated characters that form a large, stylized letter 'A' in the center. The characters are arranged in a way that creates a sense of depth and movement. The overall color palette is dominated by dark tones, with bright highlights from the glowing lines and the red grid.

CSISZÁR ANTAL

ABSZURDREALISZTÁS

novellák

Csiszár Antal

Abszurdrealizálás

//novellák//

Csiszár Antal

Abszurdrealiztás

ISBN 978-615-00-9102-0

Kiadó: Csiszár Antal

E-kötetté formázta és a borítót tervezte:

Dittrich Panka

Lektorálta: Cseke J. Szabolcs

email: csiszarantal52@gmail.com

Ajánló:

Egy jó stílusú tanúságtevő vándorlásai realitás és abszurditás határvidékén. Ez jutott eszembe Csiszár Antal „Abszurdrealisztás” címmel összefogott, érdekes, sokszínű és szórakoztató, ugyanakkor némi furfanggal megspékelt elbeszéléseit olvasva. Nála nem szakadnak meg a hajdan voltból is eredő szellemi erővonalak, mikor a nagyon is a mát vallató mondandóit élénk tárja. Van ebben valami csak rá illő, sajátosan személyes intellektuális igényesség, leleményesség is, amik tanári tapasztalataiból is adódhatnak. Így jelenhet meg Antigoné Budapesten, hogy a cselekmény (írói fantázia) révén, Vándor Annaként sikeresen beilleszkedjen napjaink létforgatagába. De említhetem a hoppon maradt boszorka játékos mesetörténetét; vagy a Nem vagyok cukorból című írása alakjainak csak a külvilág számára érzékelhető történelmi metamorfózisait, amik egy virtualizáló modern átszerelde trükkjei által realizálódnak. A Csipkerózsika álmában a mesetoposz modernizálódik, abszurd beütésekkel. Az érettségi találkozóban a hajdani Pál utcai fiúk a résztvevők. Ők vallanak arról, miként változtatta meg sorsukat Nemecek példamutatása. Erre, de talán az egész kötetre is vonatkoztathatnánk a Gabi madara sorát: „ ... a dupla csövű szeretet a legjobb orvosság.” Gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt ajánlom a könyvet.

Cseke J. Szabolcs

Seprűnyél a szervizben

Történt valamikor, hogy az ötszázmillió fényévre lévő Üveghegyen túl a Sötétség és Reménytelenség Birodalmának vezető boszorkánya Bajkeverő, Lélekmérgező, Szülészomorító, Emberiségmegrontó Borbála egy nap reggelén mézeskalácsházában (ahova majdan Jancsi és Juliska betéved) egy sürgős értesítést látott meg varázsgömbjében, a feladó Pokol hetedik bugyrát őrző Belzebub, minden ördögök leghatalmasabbja és gonoszabbja volt.

Kedves Bajkeverő Borbála legjobb tanítványom és majdani örökösöm!

Fekete megkérgesedett szívemet egyre növekvő elégedetlenség kerítette hatalmába.

Földünk lakói túlságos nyugalomban, boldogságban élnek, hova tűnt az idő, mikor keserves sírástól volt hangos a bolygó, mikor háborúk dúltak, széthúzás rombolta a kapcsolatokat. Hol vannak a járványok, mintha teljesen elfelejtették volna. Pedig milyen sátáni öröm volt kipusztult falvakat látni, kétségbeesett káromló hangokat hallani.

Ennek a paradicsomi állapotnak véget kell vetnünk! Az egész boszorkány munkaközösség ténykedését minősítjük, ha a féktelen boldogságnak nyitunk teret. Ezért a mai nap éjfélre a Pokol hetedik bugyrába munkaértekezletet hívok össze, ahol a jövőt illetően instrukciókkal látlak el Benneteket. A cél, hogy szakmánk

ismét a legszebb napjait idézze, netán túlszárnyalja. Megjelenésére feltétlenül számítunk!

Borbála boszorkány nagyot sóhajtott. A pokol bugyra és lakhelye közti távolság ötszázmillió fényév. Seprűjének teljesítő képességét figyelembe véve rögvest indulnia kell. Ráült járművére és ekkor döbbsent meg a máskor oly hűséses fürge seprű meg sem mozdult.

Az ördögbe! – szaladt ki a boszorkány ajkán a felháborodás, elfelejtven, hogy itt a Sátánt imádni, nem pedig kárhoztatni illik.

Mit tegyen hát a szerviz, villant fel gonosz férjében. Kénytelen volt, mint mások a kerékpárt a seprűt kézbe vinni. A szervizben nagy sürgés-forgás fogadta, a modern az autó volt a menő, seprűnyélen csak a magafajta archaikus lények közlekedtek. A szerelő reakciója kiábrándító volt.

Sajnos ez egy ősrégi típus, ilyenekhez ma már nincs alkatrészt, külön kívánságra megrendelhető, de hónapok telnek, amire megérkezik. Ez számomra cseppet sem megfelelő, – fakadt ki a boszi –, estére úti célomhoz kell, hogy érjek.

Sajnos, ezt mi nem tudjuk garantálni, tárta szét kezét a szerviz munkatársa. A banya elégedetlensége nem csillapodott, némi elégtételt csupán az adhatott számára, hogy a szerelőfeleségét bűbájjalával vitte a hűtlenség kísértésébe, s rombolta le a házasságát, valamint az általa előidézett tűzvész martaléka lett az egykori szerviz.

Mi lehet a teendő? Kölcsönseprű egy kollégájától, akinek van több. Varázsgömbjével megidézte kolléganőit, akik

hamar kiábrándították. Tartalék seprűjük vagy elveszett, vagy másnak ígérték.

A boszorkány hosszas tűnődés után arra a gondolatra jutott, hogy miként napjaink ifjú turistái autóstoppal közelítik meg úti céljait, nem lenne rossz a "seprűstopp"! Ez a törekvése is kudarcba fulladt.

A munkatársak mindnyájan vettek már fel útitársként boszorkányt stopposként, s a seprűnyélen nem maradt több hely. Voltak persze, akik segíthettek volna, de őket haragjuk tartotta vissza amiatt, hogy a kerületi főboszorkány cím elnyerésében Borbálával szemben alulmaradtak.

Egyszer csak felcsillant boszorkányunk szeme: van egy végső megoldás. Gondolatátvitellel megvalósítható a seprűnyél nélküli repülés, olyan sebességet lehet vele elérni, ami biztosítja az időben történő megérkezést. Újabb fiasco várt rá, agytekervényei nem működtek.

Átkozott fáradtság, mostanában túl sokat dolgoztam vagy kezdő agyérelmeszesedés? Az évmilliókat átélt boszorkányok szükségszerűen elhasználnának. A kor az nagy úr, semmiféle praktika nem segít.

Sajnos – sóhajtott fel –, a varázsgömböm nem teszi lehetővé telomerszálaim meghosszabbítását. Igaz, sok ember életének fonalát én vágtam el.

Így esett, hogy Borbála boszorkányasszony hiányzott a Sátáni összejövetelről. Arról, hogy ott mi történt, milyen instrukciókkal vértette fel a boszorkányokat a főgonosz, nincs információ. Egy viszont biztosra vehető: Borbála országában az emberek boldogan, felszabadultan éltek az Ő nagy bánatára.

Ahogy a históriában is számtalanszor feljegyeztek olyan esetet, hogy a rossz szándék visszájára fordult, Bajkeverő saját bőrén tapasztalta: milyen az, amikor a „hóhért akasztják”.

A természet lágy ölén, a szerelem igézetében

Az Óceánjáró monstrum méltóságteljesen, mint a hajók királynője, szántotta a végtelen tenger országútját. Ha az utazó tekintetét előre vetítette, végtelen víztömeget látott, lassan elhalványultak, majd el is tűntek a part kikötő jelzőfényei, hogy helyüket átadják az égbolton sziporkázó csillagoknak.

A tájban csend honolt, melyet csak a gépház zaja tört meg, egyenletes víztükör, sehol egy hullám. A fenti látszólagos nyugalomnak gyökeresen ellentmondott az óceán mélyének nyüzsgő vízi világa.

Az est, a meghitt békesség teremtette atmoszféra önkéntelenül Petőfi Sándor A Tisza című költeményének sorait juttathatták eszünkbe.

„Ó természet, ó dicső természet!

Mely nyelv merne versenyezni véled!"

Martin a vízi jármű fedélzetének oszlopához támaszkodva, derűs nyugalommal fürkészte a tájat.

Párizsban élt, gazdag család gyermekeként nőtt fel, apja a pénzvilág mogulja, édesanyja számtalan részvény birtokosaként – a textiliparban volt érdekelt.

A fiú a legjobb középiskola után – ígéretes tehetség révén – orvosi tanulmányokat folytatott.

Nem mindennapi elemző képessége hamarosan feltűnt az egyetem professzorainak: hamarosan – tanulmányaival párhuzamosan – élettani kutatásokba

vonták be, melyekhez korszakalkotó meglátások kapcsolódtak.

Nem véletlenül fogadták el egy két évre szóló amerikai ösztöndíj pályázatát, egy NewYork-i egyetemi kutatóintézetbe. Itt a téma nemzetközileg elismert kutatóival kerülhetett össze, a szakma doyenje irányította a kutatásokat.

Martin egész addigi életét a tanulás, tudomány kötötte le, élesen eltért a kora aranyifjúinak életvitelétől, bár anyagi helyzete erre lehetőséget adott volna.

Arról, hogyan telt a nagyvárosi ficsúrok élete, azok elbeszéléseiből, dicsekvéseiből kapott képet, amelyre a szemináriumok, laborgyakorlatok, előadások szünetében került sor.

Bár ők is egyetemisták, úgy tűnt – legalábbis egyelőre –, az univerzitás kínálta stúdiumok csak háttértevékenységnek számítottak. Horatiusszal szólva „Carpe diem” a mának élés, a holnappal való nemtörődomség jellemezte életvitelüket.

Sokuknak már csömörük lehetett az állandó átmulatott éjszakákból, a konzumgörlök fuvarozásaiból, előkelő szállodák pincérjeinek adott jattokból diszkréciójuk reményében, de valahogy a megszokás nem engedte meg ezzel a módival való szakítást, tovább sodorva őket a züllés útján.

Sokszor az alkohol bódulata hatására emlékezetükből kitörölődtek az előző est történései, s hogy nem mindig telt el említésre érdemes esemény nélkül a kilenc hónap múlva anyaként jelentkező éjszakai alkalmi partnere

benne vélve felfedezni méhéből kibúvó újszülöttjének nemzőjét.

Ezekén tűnődve, s emlékezetében felidézve, Martin váratlanul megfordult. Hogy miért akkor? Vannak olyan sorsszerű történetek, melyeket nem lehet egyértelműen megmagyarázni. Az utólag bekövetkezett események tükrében persze hajlamosak vagyunk azt hinni, ennek így kellett történnie, másképpen nem is lehetett.

Beszélnék telepátiaíráról, tudok olyan példát, hogy valaki a szeretett lénnyel – legalább egyszer egy héten – kívánt találkozni, és láss csodát hosszú időn keresztül be is következett, akár a menetrend szerinti autóbusból, akár a piaci forgatagból vagy a fagylaltárus előtti hosszú sorból mosolygott rá a lány.

Martin tehát hátranézett, s a hajó korlátjának dőlve egy aranszőke hajú, karcsú derekú, hosszú, sűrű szempillájú lány tekintett vissza, mintha enyhe gúny ült volna arcán, olyasféle, ami Leonardo Mona Lisa festményén észlelhető.

Hőszűket eddig nem vette célba Ámor, szerelmi nyilával kaput nyitva egy leírhatatlanul csodálatos érzésnek, ezúttal a "kis huncut" úgy vélte, az érzelmi bűjnek vége, lehet eddig úgy gondolta, a kutatás szenvedélyét nem zavarja meg egy ifjú lelkébe betörő viharos érzéssel, de most útjára engedte a l'amour nyílvezzűit.

Mit érzett hőszűk? Azt tapasztalta, hogy egy szempillantás alatt egészen más a világ.

Egy szemvillanásra találkozott tekintetűk, de úgy érezte, mintha Vénusz szállt volna alá az Olümposz csűcsáról, s az ismeretlen lány alakját magára öltve, csábítja őt.

Ám az égi tüneményt idéző hölgy már nem volt ott.
Valami ilyet érezhetett Vörösmarty művében Csongor,
mikor Tündét megpillantotta, vagy Árgyélus királyfi, aki –
ezernyi akadályt legyűrve – megtalálta királylány
kedvesét, de Khallaf herceg vére is hasonlóan forrt fel,
mikor Turandot után epekedett.

Éjszakája nyugtalan volt, az álom messze elkerülte,
lassan telt el az éjszaka, csak nem akarva helyet adni a
hajnali fénynek, ólomlábakon jártak a percek.

Kell nekem ez a lány – morfondírozott.

A reggeliző asztalnál úgy esett, hogy egymás
szomszédságában jutott számukra hely.

Váratlan esemény segítette a megismerkedést.

– A lány, befejezve az étkezést felállt, s továbbint volna.
Martin egy színes kemény papírdarabot látott a hölgy
zsebéből kiesni.

Nem habozott felemelni, s a távozni akaró után szólt.

– Alighanem elveszített valamit.

– Jaj, a személyi azonosítóm – ijedt meg, s egyszerre
nagy kő is esett le a szívéről.

Köszönöm, mosolyodott el, tudja, általában a
kézitáskámban hordom a fontos iratokat, de ma
szórakozottságból vagy tán sietségből sülyesztettem a
zsebembe, láthatóan nem túl mélyre. Beszélgetni
kezdtek, Martin megtudta, hogy a lányt Lindának hívják.
Londonból utazott egy gyógyszerész konferenciára, minő
véletlen éppen New Yorkba.

Otthon ráosztották azt a megtisztelő penzumot, hogy
megfigyelőként lejegyezze az elhangzottak legfontosabb
elemeit, és egyetemén, Oxfordban tudományos

diákkörön tartson referátumot. A gyógyszerész konferencia meghatározó lehet egyetemi és azt követő pályáíve szempontjából.

Észre sem vették, hogy elérkezett az ebéd ideje. Martin nagy lélegzetet vett, összegyűjtötte bátorságát és felajánlott egy ebédmeghívást.

Némi tűnődés után a lány egyetértően bólintott.

– Kedvencem a tejszínes borjúsült – mondta.

Martin kedvence az ananászos pulykamell volt, s az ebéd megkoronázásaként egy üveg jófajta régi évjáratú nedűt is rendelt.

– Tudja – mondta Martin – a szüleimmel való közös ebédeken ezt a bort fogyasztották őseim előszeretettel, mindig volt pincénkben tartalék a szőlőhegy ezen levéből.

– Én absztinens vagyok, de tudod mit – így a lány – egy alkalomra felfüggeszthetem ezt a szokásomat.

Észrevétlenül mentek át tegezésbe. Este a luxushajó vendégeit szalonzenekar szórakoztatta. Martin felkérte a lányt táncolni. Egymás derekát átfogva ringatóztak a tangó ritmusára, majd a zenészek foxtrottra váltottak, párok sokasága forgott a fényes táncparketten. A zene szünetében beszélgettek, meghitt percek voltak ezek, szinte nem is észlelték, hogy mennyire benne járnak az éjszakában.

A vén Hold ahogy besütött az ablakon, elégedetten nyugtázhatta, hogy égi uralma idején boldog, önfeledten szórakozni vágyó és tudó embereket lát. A táncst végeztével nyugovóra tértek.

Hamarosan minden megváltozott. Az óceán békéjét Poszeidón haragja dúlta fel: tizenöt-húszméteres hullámtarajok táncoltatták a hajót, mintha dézsából öntötték volna, úgy ömlött az égi áldás, a mennydörgés Zeusz haragját tolmácsolta, akár szekér dübörgött volna ott fenn, a csillagok kihunytak, a fogságukból szabaduló szelek vésteljesen süvöltöttek, s versenyautóként száguldottak a levegőben.

– Íme, mire képes a természet, egyik pillanatban még békés, a következő minutában haragra gyúlva riogatja, fenyegeti a halandót, így játszanak a természeti elemek – tűnődött Martin.

Sztoikus nyugalommal konstataálta a kitörő vihart, gyermekkorában sem rémisztette, sőt édesapjával ablak közelben fürkészték az égbolt elektromos kisüléseit, s gyönyörködtek az ég eme csodájában.

Kis idő múlva halk zokogásra figyelt. A szomszéd kajütből jött, amely a lány, Linda éjszakai szálláshelye volt.

A fiú szíve elszorult.

– Sír a lány? Meg kell, hogy vigasztaljam.

Rögvest felkapott néhány ruhadarabot, majd bekopogott.

– Én vagyok, Linda, ne féljen a vihartól, elmúlik hamarosan.

– Oh, Martin, bocsáss meg, hogy sírásommal megzavartam álmodat, de úgy remegek – zokogta.

– Mindjárt bemegyek, beengedsz?

Rövid szünet következett – Martin számára elviselhetetlen hosszúnak tűnt – mely után érkezett a válasz.

– Várlak.

Az elkövetkező órákban Martin a lány félelmét igyekezett eloszlatni, az ijedtség kicsalt könnyeit felitatni: ahogy vigasztalt, úgy vált egyre halkabbá az imént még heves sírás átváltott hüppögésbe, majd ez is megszűnt.

A fiú mind közelebb és közelebb húzódott a lányhoz, hamarosan átkarolta, érezte, hogy Linda karjai a nyaka köré kulcsolódnak, ajkuk rövidesen egymáshoz ért majd...

Martin és Linda szakmai szándékokkal vágtak neki a tengerentúli világnak. Gyógyszerészjelölt és a jövő orvoskutatója: ezen az éjszakán visszafordíthatatlanul eldőlt, hogy nem csupán a szakmák rokonítják őket, de az életük is összefonódik.

2017/3.

Antigoné Budapesten

Szophoklész drámájában olvassuk, hogy Thébában Kreón az úr. Két testvér Eteoklész és Polüneikész néznek egymással farkasszemet, mint ellenségek. Polüneikész haddal támad a városra, mindketten elesnek. Kreón megtiltja a városra támadó Polüneikész eltemetését. Nővére Antigoné azonban dacolva a zsarnoki akarattal, el akarja temetni. Kreón sziklabörtönbe zárja az engedetlen lánytestvért. A király vét a halottnak járó végtisztesség jogának megtagadásával, ezzel isteni és emberi törvényt egyaránt sért. A jós fenyegetésére megváltoztatná szándékát, eltemeti Polüneikészt, de immár minden elveszett, Antigoné öngyilkos lesz, vőlegénye Haimón kardjába dől, felesége is öngezével vet véget életének. Morális és fizikai veszteség a zsarnok osztályrésze. A kórus végszava: az isteneket tisztelni kell.

1975 késő őszén a kőbányai rendőrőrs járőrei egy magányosan baktató asszonyra lettek figyelmesek, aki egy láthatóan halottat cipelt a vállán.

- Bizonyára gyilkos - futott át az agyukon.

- Őrizetbe kell venni.

Ennek megfelelően cselekedtek. Hamarosan meglepetések sorozatával kellett szembenézniük. Nem tudtak vele kommunikálni, mert számukra ismeretlen nyelven beszélt.

Minden - nyelveket beszélő - embereket felkutattak, de nem jutottak ötről a hatra. Végül némi fény villant meg.

A görög követség munkatársa számára ismerős volt a fogoly által beszélt nyelv.

- Emlékeztet az anyanyelvemre, de archaikus forma.

A rendőrök némi megkönnyebbülést éreztek, hiszen nálunk az egzotikus nyelveket beszélők kevesen voltak, könnyebb volt négylevelű lóherét találni vagy fehér hollót a fán. Most sem volt szerencsájuk: nemzetközi konferencia révén a szakemberek távol voltak, huzamosabb kint tartózkodásra kellett számítani. Addig elmemegfigyelőbe került a gyanúsított.

Az esetről jegyzőkönyvet vettek fel. A specialisták tanácsstalanok voltak, nyelvi kontaktus híján szűk lehetőség volt a pszichés státusz felmérésére, mindenestre megfigyeléseiket semmiféle lelki torzulás szimptomái nem igazolták.

Végül zárult a konferencia, s hazajöttek az ógörög világ szakemberei. Sor kerülhetett a fogoly kihallgatására.

- Neve?

- Antigoné.

- Születési helye?

- Thébai.

- Ideje?

- Kr. E. VII. század.

- Hölgyem, ez arcátlanság, tudja meddig élnek az emberek? Aki a nyolcvanát, kilencvenet megéri, már matuzsálemi korról dicsekedhet, a százéves pedig valószínű csoda. Figyelmeztetem, a hatóságokkal való együtt nem működés a bírósági tárgyaláson komoly

hátrányként jön számításba, és súlyosbító körülménynek számít.

- Az együtt nem működés? Abban már gyakorlatom van, nem hiába tagadtam meg Kreón parancsát.

- Még egyszer kérdezem a születési helyét!

- Thébai.

- Erről a várossal már hallottam - mondta az egyik nyomozó - Valamikor régész akartam lenni, s lenyűgözött a történelemtanárom előadása. Olyan lebilincselően beszélt a Közép- és az Újbirodalmi Egyiptomról.

- Ez egy másik Thébai, az ókori Görögországból - korrigálta szavait az ókor szakértője. Antigoné pedig egy ókori dráma címe, s ő a főhőse.

- Igen - mondta Antigoné - Szophoklész drámaíró versenyt nyert velem.

- Nem értjük és hisszük. Ezek szerint mi egy halottal diskurálunk.

- Igen, azaz nem egészen.

- Már minden képzeletünket felülmúlja, kisasszony, amit mond, türelmünk véges, hallhatnánk a valót?

- Mintegy kétezer évet időztem Hádésznek, az alvilág urának birodalmában, egyszer csak ébredeztem. Ki áll előttem? „Én vagyok az istenek hírnöke. Zeus parancsát hozom, vigyelek téged az istenek tanácsa elé.”

Szárnyaiba kapaszkodtam, s szeltük az étert: mivel az ember megzavarta az istenek olümposzi nyugalma egy földönkívüli bolygóra költöztek. Isten lakát választva szálláshelyül. Útközben meteorok süvítettek mellettünk, egy majdnem elsodort, de útítársam kitűnően

manőverezett. Végül isteni fény borított el. Megérkeztünk. Zeusz emelkedett szólásra.

- Lányom, helytállásod elismerést érdemel: az isteni törvényt oltalmaztad, amikor a zsarnok lábbal tiporta. Tudd meg, Kreón hübrisze után a nemezis sem maradt el, neked pedig - állhatatosságodért - az istenek szavazattöbbséggel egy újabb lehetőséget adtak: bár nem nyersz örök életet, de ezt a különös kegyet fogadd hálával és alázattal. Gondold el, mily sok ember vágyik az örök életre, folyamodik mindenféle misztériumhoz, vajmi csekély sikerrel. Így ismét a létbe vettettem, de katonai diktatúrába csöppentem. Közben Hellász átért egy oszmán uralmat is, immár nem poliszok szövevénye, hanem egységes állam. De jaj! Mint odavetődött idegennek, semmiféle nyilvántartásom nem volt, önkényuralomban ez életveszélyes. Rövidesen elhatároztam: tovább kell állnom. Csodák csodájára, ráleltem Polüneikész nyughelyére. Nem tudom honnan vettem az erőt, én, a gyenge nő körmömmel kapartam ki a sírból, láss csodát bizonyára ez is isteni kegy volt, a tetemen nem fogott az idő, mintha tegnap helyezték volna örök nyugalomba.

Ez az újabb megpróbáltatás annak tudható be, hogy az isteni kollégium csekély szavazattöbbséggel ítélte meg számomra az újabb életet, s így az ügyemet pártolók igazolva láthatták magukat.

Zsarnoki földben nem hagyhattam, ha igaztalan ügyben vesztette is életét, hősként állt helyt a párviadalban. Az ősi föld utolsó emléke számomra a sziklabörtön volt, mely „szállásomul” szolgált. Az egyik szemem sírt, a

másik nevetett, meglettem fivérem holttestét, megnyílt majd a tisztességes eltemetés reménye, ugyanakkor soha nem látogathatom meg szerettem, vőlegényem, testvéreim végső nyughelyét. Arra nem is gondolhattam, hogy az ő maradványaikat is magammal cipeljem: ez fizikai képtelenség lett volna, erre már nem terjedt ki az isteni kegy. Valamennyi testvérem iránt forró szeretet érzek ugyanazon anyai testből szakadtunk ki mindannyian, nem egyszerű dolog egyszer s mindenkorra elbúcsúzni tőlük.

A nyomozók egyre csak hűledeztek, tanácstalanul keresték egymás tekintetét. Álom ez, vagy érzékcsalódás részesei?

A pszichiáterek szerint konfabuláció lehet a háttérben. A kisgyermek szokása, hogy a valós és a mesés elemeket keverik.

- Ki kell deríteni, mi ebből az igazság?
- Hogyan keveredett magyar földre?
- Kijátszottam a határőrök éberségét, irányjelzőmül a fák mohos oldala szolgált, táplálékom gombák, gyökök, gyümölcsök voltak, köszönet néhai dajkámnak, aki megismertette velem ezen növények titkát. Melyek az ehető, melyek fogyasztásától kell tartózkodnom.
- Mivel magyarázza a fivére halálát?
- Lándzsadöfés végzett vele.
- Tudja ezt bizonyítani?
- Évezredes távlatból semmiképpen.
- Honnan lehet szerezni ilyen lándzsát? - tanakodtak a vizsgáló szakemberek.

Az eredeti felkutatása nehéz, talán egykor régészeti ásatások fragmentumokban tárják fel, s valamely történeti múzeum tárlójában leli meg végső helyét?

- Honnan szerzünk hasonlót?

A másik nyomozó - tűnődés közben - a fejéhez kap.

- Megvan. Érdeklődjünk a Történeti Múzeumban!

A rendelkezésükre bocsátott ókori szúrófegyver hegye pontosan beleillett a halált okozó sebbe. Ujjlenyomat természetesen nem volt.

-Hogyan lehetne a fivér-nővér rokonságot tudományosan megerősíteni?

- DNS-vizsgálattal.

- Az nagyon költséges, ráadásul a történet nem nyerné el a feletteseink tetszését, „dráma ide dráma oda egyszerűen hazugság” - érvelnének. A hölgy ismeri, s betanulta a dráma cselekményét, falhoz állít bennünket, rajtunk nevetne az egész ország, mit az ország az egész világ, ujjal mutogatnának ránk, oda lenne minden reputációnk.

- Végezzünk poligráfos vizsgálatot.

A poligráf nem utalt hazugságra.

- Túlvilág, Feltámadás, ez túlmeleg közönségünk tűréshatárán, józan befogadóképességén.

- Ha belegondolsz, minket is foglalkoztatott az Isten léte? Napközben Darwin elméletét tanultuk az iskolában, de én - például - falun cseperedtem fel, s délutánonként a plébánián az atya azt magyarázta, miképpen teremttette a világot hat nap alatt az Isten, s hogyan pihent meg a hetedik napon.

„Porból lettünk azzá leszünk”. Hányszor hallottuk ezt temetési szertartásokon? Nem ígéretes perspektíva, egyszer s mindenkorra itt hagyni e világot. Jó lenne hinni abban, hogy létezik a Teremtő és eljön a Feltámadás!

- Gyermekkorom kitörölhetetlen emléke, hogy nagymamám elkísértem a helyi templomba, köröskörül szobrok, csodás festmények tekintettek le rám, a levegőben tömjénillat terjengett, a tisztelendő úr pátozzal hirdette az ígét. Megható volt látni a padok soraiból alig kilátszó töpörödött anyókákat, akik áhítattal énekelték a zsoltárokat, s örömkönyveket hullattak.

- Csokonai Vitéz Mihály Rhédey gróf feleségének temetésén felolvasta filozófiai költeményét a lélek halhatatlanságáról. Ebben arról ír, hogy halálunk után visszatérünk az anyag örök körforgásába.

- Jézus urunk azt vallotta: szeresd a felebarátodat!

- Sajnos, a valóságban korántsem ilyen rózsás a helyzet. A homousion-homoiusion teológiai vita, mely az ATYA-FIÚ-SZENTLÉLEK hármasságáról vagy annak tagadásáról szól mártírok sorát követelte. Vagy nézzük a keresztes hadjáratok történetét: Krisztus nevét ajkukra véve irtották a „nem igaz hit” képviselőit.

- A keleti filozófia a lét végtelen sokaságáról folyamatosságáról szól a nemlét a lét egy másik formája, s az új lét minőségét előző életünk tartalma szabja meg.

- Mennyivel méltányosabb lenne egy ilyen rend, egyben arra inspirálna, tegyél minél több jót, nemeset!

- Sokan pártállásukat, nézeteiket, mint ruhaneműt, aktuális érdekeik szerint váltogatják.

- Jó, hogy a köpenynek csak színe és fonákja van, mi lenne sok-sok emberből, ha végtelen módon lehetne azt is be-kifordítani, mint a politikai meggyőződést?

- Ringlispil. Bizony, ha Jézus urunk élne, mennyi kufárt űzne ki Isten házából! - Térjünk vissza az ügyszóhoz! Mi legyen a nővel? - Azt tanácsolom -jobb híján- zárjuk le a vizsgálatot, a közönség előtt tartsuk teljes titokban, újságoknak nem nyilatkozunk. - Be kellene illeszteni a társadalomba!

- Először meg kell tanulni a nyelvet, ami nem lesz egyszerű, mert más-más nyelvcsaládba tartoznak.

Kellemes meglepetésként érte őket, hogy a hölgyet kiváló memóriával áldották meg az istenek, bizonyára Pallasz Athénéé kegyeltje volt. Honfitársai a híres drámákból hosszú fejezeteket tudtak idézni, volt, aki egy egész eposzt tudott betéve. Ugyanilyen eredményes volt az állampolgári ismeretek elsajátítása is. (Az állampolgárság megszerzése általában huzamosabb időt vesz igénybe, de Antigoné esetében az ügy kivételességére való tekintettel, méltányosságból lerövidítették a procedúrát).

Hátra volt a névadás. Az Anna nevet javasolták, tekintettel arra, hogy emlékeztet Antigonéra. A vezetéknevvvel kapcsolatban tájékoztatták, hogy ezek vagy egykori foglalkozást, származást, az ősz jellemző testi tulajdonságát, avagy egyéb ismertetőjegyet takarnak.

- Mivel hosszú, veszélyes utat tett meg, legyen Vándor Anna!

Ebben is dűlőre jutottak. Hogyan adják meg a végtisztességet Polüneikésznek? A KÖJÁL sürgette őket: noha ősz van, s hűvös, a fertőzés nem kizárható, ezért a halotti bizonyítvány megszerzése után eltemették.

Anna, Antigoné kezdte gyűjteni a pénzt díszes síremlék állítására. Telt-múlt az idő Anna lassan belerázódott a magyarországi létbe, ókorszakértőként alkalmazták, nem semmi egy közvetlen forrás a múltból, ennél autentikusabbat keresve sem lehet találni: a történészek, régészek tárgyakon keresztül vallatják a letűnt időket, de itt maga a hús-vér múlt.

Történt, hogy a főváros színházai közül az egyik műsorra tűzte Szophoklész tragédiáját. „Kell a katarzis, az erkölcsi megtisztulás.” - volt a rendező ars poeticája. Volt is kijelölt főszereplő, ki arra az estére Antigoné bőrébe bújt volna, de nehéz eset, igazi hisztérika volt, aki a rendező idegeit ugyancsak próbára tette. Két nappal az előadás előtt visszamondta a szerep eljátszását.

A rendező bajban volt idegei pattanásig feszültek micsoda blamázs. Az igazgató térden állva könyörgött, ígért, fenyegetőzött, igyekezett a díva lelkére beszélni hasztalan. Széttárta a karját. Nem tudok mit tenni, a színésznő hajthatatlan. Mit volt mit tenni? Új főszereplő után kellett nézni. Itt került a képbe Anna. A rendező semmit sem tudott Anna háttéréről, úgy mutatták be neki, mint egy újonnan feltűnt ígéretes tehetséget. A rendező meglepetéssel tapasztalta: Anna bámulatos szerepismeretét a színpadra állított művet illetően. Hát még az előadás! Mindent elsöprő siker. Bámulatos

alakítás volt, Anna nem csupán a színház hírnevét mentette meg, nem beszélve a rendező renoméjáról.

A kritikák, mint egy színésznő üstököséről írtak, virágeseő hullott a színpadra, Annának temérdek rajongója akadt, az iskolában órák alatt a diákok titokban nézegették a róla készült sztárfotókat, a lelepleződést és az iskolai retorziókat kockáztatva.

Rövidesen a világ nagy színpadjainak deszkáján nyújtott emlékezetes alakítást, belopta magát az értő színi-közönség szívébe, hamarosan a filmvászonon is találkozhattak vele New Yorktól Párizsig, Sanghajtól Sydney-ig.

A kritikusok konstatálták, hogy a nemzetközi színházi életben páratlan előadói teljesítménnyel van dolguk: különösen arra helyezték a hangsúlyt, hogy ilyen életszerű, beleérző előadás még nem volt, szavaik szerint, mintha Szophoklész drámai főhőse a mű lapjairól kelt volna életre.

Anna (Antigoné) - olvasva a kritikákat - titokzatosan mosolygott.

Titkát a közvélemény, a színházértő közönség előtt mindvégig megőrizte.

Némi elégtételt is érezhetett. Egykori hazájában - igazságtalanul- halálba kergették, s ő mégis dicsőséget szerez egykori földjének, fontos szerepe van az ókori művek ápolásában (később egyre több görög tragédiában játszott kulcsszerepet), zászlóvivője lett az antikvitás civilizációs értékeinek.

2017/4.

Egy mozdony monológja

Én egy kiöregedett mozdony vagyok. Amikor kigördítettek a gyárból, Matuzsálemnek kereszteltek. Névadóim talán megéreztek, hogy a legutolsó gőzös leszek, amely a vaspályán fut.

Azóta sok idő telt el, s már évszázadok óta lakhelyem egy közlekedési múzeum. Rangidősnek számítok, hisz múzeumi társaim ön-vezérelte személygépkocsik, ürrepülőgépek, mágneses vasúti szerelvények.

Nem is gondolják az emberek, hogy a mozdonyoknak is van lelke. Gyorsabban ver a szívem, mikor restaurálnak, fényesre kiglancolnak, hogy a látogatók gyönyörködhessenek bennem, olyan vagyok, mint egy kipihent derűs, „feljavított” öregember, akit a szanatóriumból engedtek haza.

Ha tudnék írni, már az önéletrajzomat is kiadhatnák, de csak a „mozdonybeszéd” képessége adatott meg számomra. Tudjátok, ahogy az embereknek, úgy nekünk is vannak felmenőink és utódaink. Én ebből a szempontból kakukkfióka vagyok, mert velem "kihal" a mozdonyok családja. Mivel sajátos nyelvünk jelbeszédünk van, sok mindent megismerhettünk családtörténetünkéből. Milyen érdekes lenne gőzös genealógiai táblázatot készíteni! Az emberek fürkészik múltjukat, levéltárakban kutakodnak, ahogy hallottam.

Furcsa szerzet ez a két lábon járó, testét szőrzet borította ember. A kivagyiság hajtja sokukat, minél fényesebb, előkelőbb múlttal dicsekedni.

Pedig... Jómagam eredete is büszkeségre adhatna okot.

Őseim voltak ott a korszerű tömegközlekedés „nulladik órájában” olyat nyújtottak az emberiségnek, amit korábban senki: képesek voltak - emberi hajtóerő nélkül - mozgásba jönni, embereket, árut szállítani...

Mint minden újítás, ez is rengeteg akadékoskodónak volt szálla a szemében, egyáltalán nem hitték, hogy ez valóra válhat, ott tettek keresztbe, ahol tudtak, rémisztgették a lakosságot, katasztrófákat vizionáltak.

Még jó, hogy az emberek által sötét középkornak hívott időszakot már magunk mögött hagytuk, különben bizonyára, mint egykor a boszorkányokat máglyára vetettek volna. De hál' istennek, ezen már túljutottunk.

Elődeink először a ködös Albionban győzték le az időt, majd a vén Európa nyugati felében terjedtek el.

Ahogy az ember születésekor várható élettartama megnőtt, a táplálkozásnak és az orvostudomány fejlődésének köszönhetően egyre virulensebbek lettünk, mi mozdonyok is úgy váltunk egyre sebesebbé, erősebbé, formára tetszetősebbé...

Egyik magyarországi elődöm Párizsban a világkiállításon aranyérmet szerzett.

Mozdonyrokonaink és jómagam is számos élménnyel gyarapodtunk, néha „hazafias” tettet hajtottunk végre. Mozdonya volt annak a szerelvénynek, mellyel a magyar szabadságharc kapcsán Pestről evakuálták a lőszergyár és a pénzjegynyomda felszerelését.

A XX. század nagy tömegeket mozgósító háborúi kapcsán kulcsfontosságú szerepet játszottunk.

1914 nyarán a harcba induló katonák nótázó kedve ránk is átragadt, szinte együtt énekeltünk a népükért, uralkodóikért vérüket ontani készülő bakákkal.

Elszorult szívvel szállítottuk a halálkamrába azokat, akiket zsidónak tartottak. Nekem ugyan fogalmam sem volt arról, hogy miért az-az őrült hajsza ellenük, csak azt hallottam, hogy ahova tartanak, onnan nincs visszaút. Ezért megkönnyeztem őket, ők talán csak azt vehették észre, hogy oldalunk nedves, fénylik. Ezek a mi könnyeink.

Voltak persze vidámabb percek is, barátságvonatként mentünk - ahogy mondták – a „proletárok hazájába”.

Rólunk is születtek énekek: „A hegyek-völgyek között zakatol a vonat” vagy a „Megy a gőzös, megy a gőzös Kanizsára” címűekre mozdonyutódaimat is megtanítottam.

Tehát élményekben gazdag életem volt, s ezt mondhatják el magukról az elődeim: láttuk a derűt az utazók arcán, mikor jól megérdemelt szabadságuk megkezdésekor a tengerpartra, hegyekbe érkeztek. Átélttem izgatottságukat, amikor nem érkeztek időre az állomásra, ja az emberek sem mindig tartják be a megbeszélt időt, hallottam is ezzel kapcsolatban egy mondást: A pontosság a királyok udvariassága.

Sajnos, nem minden elődöm érte meg a „nyugdíjazását” sokuk összetörve szakadéokban végezte, csak abban reménykedhetett, hogy újra beolvasztva, kiöntve,

feldolgozva majdan újra pöföghet „sorvezetőjén" a vaspályán. Az emberek körében elterjedt bölcs mondás alapján: Járt utat a járatlanért el ne hagyj!

Múzeumi létem nem jelentette azt, hogy teljesen a felejtés mély kútjába kerültem. Az emberek gyakran nosztalgiáznak, anekdotákkal traktálják egymást előéletükből.

Gyakran vágnak vissza a múltba. Ilyenkor eleveníthetik fel a régmúlt vasúti közlekedését. Ilyenkor, mellőzve a villany- vagy dízelmozdonyokat munkára fogják az egykori gőzösök egy-egy reprezentánsát, újra olajozzák aszott törzsünket vasúti értelmében, vadonatúj külsőt varázsolnak elrozsdásodott testünkre, s az érdeklődő közönséget szállítjuk. De ez kivételes eset.

Az "ünnepnapok" elillanása után ismét a múzeum lesz a lakás.

Mindezeken gondolkodva és „járműnyelven" közölve morzsolgatom éveimet. Hosszú - munkából felmentett – éveket, évszázadokat tudhatok magam mögött, mintegy mementóként mutatok vissza a gépi közlekedés kezdeti lépéseire: mint a kisgyermek, aki először próbál két lábon járva mozogni, mi a gépi közlekedés „kisgyermekai" voltunk.

Amikor az emberfia a határban barangol, találkozhat ősrégi faóriásokkal. Ha az a fa beszélni tudna, bizonyára értékes forrással szolgálna a történészeknek, de a biológusok, paleontológusok számára is „megeredne a nyelve". Miként egyes görög papok a tölgyfa leveleinek susogásából bocsátkoztak előrejelzésre, a jóshelyeket felkérők megválaszolására, múzeumi létünk a

közlekedési őskor számos vonatkozásába enged
bepillantást.

Ezért bár, mint egy kiállított tárgy mozgásképtelen
vagyok, de létem mégis pótolhatatlan missziót tölt be.

2017/5.

Hogyan (ne) fogjunk nőt!

Már elmúltam ötvenéves, de még nem volt dolgom a nőkkel. Pedig úgy szerettem volna.

Bennem buzog a nemi vágy, majd szétfeszít. Diákkorom óta van ez az érzésem, de soha nem követte a vágyat a beteljesülés. Osztálytársaim „nagykanállal” falták a nőket, legalábbis azt mondták. Nekem az erotikus filmek és a pornográf kazetták maradtak. Olyan ez, mintha nem innál igazi kávé, s a cikóriával kellene beérned. Így teltek-múltak az évek, s észrevétlenül száll az élet, szűkülnek a lehetőségek. De még nem adtam fel, különböző praktikákkal kísérleteztem. Sokat olvastam arról, hogy egyesek miképpen hódították meg egy-egy nő szívét, s módszeresen igyekeztem utánózni őket. Van, aki idézetekkel nyűgözi le azt, akire hálóját igyekszik kivetni, hiszen a szerelem is költészet, s legszebb hódoló versekkel a poéták dicsekedhetnek, nemdebár?

Utaztam a vonaton, velem szemben egy lány - mit lány, egy földi istennő ült, lábait csábosan szétterpesztve. Nekem egy Toldi-idézet ötlött az eszembe.

- Oh, ha én is, én is köztetek lehetnék! - hagyták el ajkamat ezek a szavak. Könnyedén hátradőltem, várva a hatást. Olvastam valahol, hogy a lovagnak a magabiztosság benyomását kell sugároznia. A nő arca megrándult, de a bátorító mosoly csak nem jött el. A lányarc grimaszba torzult, kényszeredett nevetés követte.

Ha uraságod megengedi, én is egy idézettel válaszolok.

Ez az a mosoly biztosan most jön el, némileg felbátorodva vártam a bátorító sorokat.

„Szép öcsém, be nagy kár, Hogy apád paraszt volt s te is az maradtál.”

Hát ez nem jött be, valószínű nem megfelelő sorokkal próbáltam a kegyes figyelmét felhívni, netán érzelmeket ébreszteni. Szó, mi szó, érzelmek lettek, de nem ilyen vártam. Sebaj, a költők szerelmes verseinek széles tárháza segíthet. Itt van mindjárt Balassi, a reneszánsz időszakának koszorús dalnoka, mikor az életöröm a szerelem kultusza is dívott.

Ezért adódott úgy, mikor - néhány nappal később - az utca forgatagában feltűnt egy csinos nő, a következő sorokkal imígyen próbáltam elbűvölni.

*„Ez világ sem kell már nekem
nálad nélkül, szép szerelmem,
Ki állasz most énmellettem,
Egészséggel édes lelkem.”*

A nő hangos kacajra fakadt.

- Melyik történeti múzeumból keveredtél ide öregapó. Így nem tesz szépet senki. Évszázadokkal vagy lemaradva. Ma disco, lézerfüst, a kan mondja. „Öreganyó, ha jók a virgácsaid, csöröghetünk egyet!” No, viszlát!

Hát az nekem nem szimpatikus. Reumás lábaimmal hogyan „csörögjek”? Más taktikát kell bevetnem, ha azt akarom, hogy a hálóm ne maradjon üres.

Merítsünk példát az állatoktól, hát nem onnan származunk... Páráskor csábító színeikkel hívják fel magukra a figyelmet. Hát én kiteszek magamért!

Következő nap hajam sárgára, arcom kékre, ruházatom zöldre festettem. Eltekintve a városi ruházattól, úgy néztem ki, mint egy indián törzsfőnök vallási szertartások alkalmából.

Így hagytam el otthonom. Bár ne cselekedtem volna! Alig tettem néhány lépést, máris harsányan csúfolódók gyűűjében találtam magam.

- Nézzetek oda, mint egy paradicsommadár. Tán egy állatkertből szökött meg. Tegyük még csicsásabbá! Záporoztak rám a kövek, mi tagadás még színesebb lettem, mikor lemostam magamról a mázt, a kövek okozta „természetes” kék-zöld foltok dekorációjával szembesültem.

Hosszas gyógyulás után fundáltam ki a következőt...

Az illatokkal feltétlenül hódítani fogok, a reklámokban hirdetik a különböző illatszereket. Ha ezeket magamon ötvözöm, ezeket vegyítem, mindenkit lepipálok. Úgy bíz ám! Háromféle kurrens parfümöt locsoltam magamra. A hatás kedvéért színházjegyet vettem, beültem a nézőtérre, vártam a kedvező hatást. Még nem kezdődött el az előadás, mikor feltűnően sokan álltak fel mellőlem. El sem tudtam képzelni, miért nem hódítok.

Másnap a sajtó - öles betűkkel a címlapon- közölte, hogy eddig ismeretlen szagkeveréktől tömegesen lettek rosszul a helyi színházban. Hát ez nem volt betervezve, mi tagadás enyhe lelkifurdalást éreztem.

Akkor marad az újság. Ismerkedési hirdetést kell feladnom. A gondolatot tett követte. A helyi sajtóban a következő sorok jelentek meg: „Jól szituált, bátortalan, ismerkedni vágyó, javakorabeli férfi mérsékelt szexuális

gyakorlattel, de annál több belső értékkel, tapasztalt nő barátságát keresi, akivel hosszú távú tervei vannak. Válaszokat: hervadó, de még el nem száradó férfiasság jelígeire várom a kiadóba.” Garmadával jelentkeztek jelöltek, de a választék silány volt. Hervadt arcú vénkisasszonyok, számító némberek. A találkozások számomra anyagi csóddal jártak. Pénztárcám ürülésével párhuzamosan párolgott az irántam tanúsított érdeklődés. Hirtelen egy merész ötletem támadt.

A régiek igen, a lovagok lanttal fejezték ki érzéseiket a szeretett hölgy iránt. Nekem lantom nem volt, de otthon ráakadtam egy régi gitárra. Ez az. Tanulmányoztam a régi idők dalos kottáit, rendületlenül gyakoroltam. Amikor úgy éreztem, hogy ez már megy, belevágtam. Biztosítani kell a romantikus hátteret. Ódon kastélyban hasztalan reménykedem, de éjszaka, holdfény már megteszi.

Elképzeltem, mikor a hölgyet álmából egy hősi dalnoki hang zökkenti ki, kinéz az ablakon, kijön és...

Igazán milyen szép lenne, mint Romeo és Júlia idillje, de ne olyan tragikus legyen! Kiszemeltem egy házat, benne egy szép lányt, odaálltam az ablaka alá, megpendítettem gitárom húrjait. A lány helyett egy rendőrautó jött, csikorogva fékezett, majd a biztos úr közölte, hogy feljelent csendháborításért.

Én méltatlankodva tiltakoztam, hogy csupán egy középkori lovagi szokás szerint vallok szerelmet az imádott nőnek. A járőr társára nézett, csóválta fejét, telefonált valahova, majd kért, hogy maradjak.

Hamarosan rádöbbsentem kérése okára. Ápolók ragadtak meg, majd mentőkocsiba tuskoltak.

Most a pszichiátria vendége vagyok, kihasználva az alkalmat, tanácsot kérek az orvostól a jövőben elkövetendő szerelmi stratégiáimhoz...

2017/6.

Egy kendő kalandjai

Minden egy úttörőtáborban kezdődött. Két süleve-főve, minden időt együtt töltő jó barátnő megható könnyes búcsújára került sor táborzáráskor. A könnyes elköszönést egy ajándék pecsételte meg. Magdi egy szép kendőt nyújtott át Zsuzsának. A következő sorokat írta rá. „Köszönet az együtt töltött órákért, a boldog percekért, sohasem feledlek, az újabb találkozásra szomjúhozva.

Szerető barátnőd: Magdi”

Csodálatos szöveg. Akár egy szenvedélyes szerető ajkáról is fakadhatnának eme szavak! Ha tudták volna, milyen kalamajkákhöz vezet e kendő birtoklása, alighanem más formában örököztették volna meg barátságuk derűs napjait. Zsuzsa boldogan ment haza, örömmel újságolta édesanyjának a tábori élményeit. Másnap jókedvűen ébredt, de öröme rögvest ijedtségbe csapott át. Rápillantva a falióra jutott el a felismerésig: elaludt, tíz perce maradt órakezdésig, addig mosakodás, öltözködés, a reggeli már bele sem fér, így sem jut oda időben. Rémülten kapta magára ruháit, táskájába gyömöszölte a szükséges tanszereket, majd rohanás, tilos jelzés, rendőri síp, fékcsikorgás: mindez hidegen hagyta és loholt tovább. Hirtelen átvillant az agyán: „Jaj a kendő.” Belegyömöszölte táskájába, de becsukni elfelejtette azt, egy óvatlan pillanatban kihullott belőle a kendő, s már repítette is a szél utcahosszakkal arrébb, s végül egy bokor tövében állapodott meg. Nem elég,

hogy elveszett, szégyenben maradt osztálytársai előtt, mint az osztályba későn beeső.

Térjünk vissza kendőhöz, mi vár rá, lesz-e újabb gazdája, s vajon több szerencsével jár-e. A még nyitottnak tűnő kérdés hamar megoldódni látszott. Nézzük sorjában! Kovács úrnak fárasztó munkanapja volt az irodában. Mint köztisztviselő, a paragrafusok birodalmában élt. Míg a hívőnek a Biblia megfelelő idézetei jutott eszébe, közszolgánk álmát a Számviteli törvény aktuális paragrafusai törték meg dodonai nyelvezetükkel, mely a szakértők szerint komoly fejtörést, más-más tanácsokban eltérő végkövetkeztetésekre sarkallt, de hát ilyen az élet, az ügyvédi kamarák és a feljebb viteli bíróságok munka nélkül maradnának, ha minden simán menne. Kisvártatva elmosolyodott. A hivatalnok is ember, nem paragrafusrágó robot, ember, házasság, ha házasság, van asszony, ha van feleség, annak születő napja.

Emberünk, amúgy mélyen érző szívű lény lévén egy pillanatra kikapcsolódott a törvénytörvények, preambulumból világából, s a szó igaz értelmében ember, homo emocionális lett. Hát a születő nap gondja is jár. Fájdalommal tapasztalta fantáziájának korlátoltságát: fogas kérdés, mivel lépje meg a hitvest. Hetek óta törte fejét, halasztotta, prolongálva a döntést, ezzel leplezve, hogy pillanatnyilag híján van bárminemű ötletnek. Ez mit sem változott azt követően sem, hogy aznapi munkanapjának utolsó jogi döntését meghozva, hivatali főnökével ellenjegyeztetve az iratot, a fiókba süllyesztette, majd kalap, kabát, s irány hazafelé.

A hivatali szoba dohos világából kiszabadulva megcsapta az őszi, kellemes szellő, simogatta az indiánnýári napsugár.

Egy pillanat, az előbb még gondterhelt arc felderült, tekintete egy magányos bokor alá tévedt.

Mi ötlött szemébe. Egy szép kendő árválkodott, mint egy kacér hölgy, hivalkodóan, mintha arra várna, fedezz fel, vigyél el! Eszébe ötlött, hogy felesége kendőgyűjtő. Az asszonyok szeretik a szép holmikat. Ki retikül kollekcióval dicsekszik barátnői előtt, ki a cipők szerelmese, van, aki majd megvesz egy szép nercbundáért, s nyílik hitvese bukszája. Mondják, hogy Mária Antoinette minden nap más ruhában pompázott. Vannak példák, de hát ő nem XVI. Lajos, egyszerű vidéki kishivatalnok, jobban emlékeztet Gogol hősére, Akakij Akakijevicsre „A köpönyeg” című műből. Bár nemrég sorolták magasabb fizetési osztályba, ez még nem jelenti számára a tehetős középosztályba való besorolódást. Íme a kendő. Hogy fog örülni. Arról, hogyan talált rá, persze mélyen fog hallgatni, de - lelkiismerete megnyugtatóra felidézte gondolatban azt a mondást, hogy: ajándék lónak ne nézd a fogát. Az elégedettség érzése hatotta át a lelkét. Milyen boldog lesz! - képzelte.

Az átadás ünnepi pillanatai azonban hamarosan visszajára fordultak. Az asszony bontogatta a kendőt, óhatatlanul rátalált az üzenő szép sorokra. A boldog mosoly rögvést lehervadt arcáról, úgy tört ki belőle a keserű harag, mint amilyen gyorsan a nyári napsütötte derűsséget a sötét zivatar felhők rohanják meg aztán mennydörgés, cikázó villámok kíséretében.

A mérges arc teljese elsötétült, a szájából szitkok áradata tört ki, majd hamarosan a tányérok, mint megannyi gránát röpködtek a levegőben, hogy a konyhába éppen belépő férj fején kössenek ki. A férj úgy érezte, eljött az est, mert csillagokat látott, fejét kapkodta a szidalmak és ütések özönében, arca hamarosan a szivárványt idézte, annyi folt éktelenkedett rajta.

- Vedd a cókmókodat, takarodj innen! Rád áldoztam legszebb éveimet, s te ilyen galádul megcsaltál. Látni sem bírlak, tűnj el az életemből!

A férj a váratlan s igaztalan vádak hálójában tehetetlenül vergődött, úgy érezte minden ereje elhagyta, a Reménység végképp hátat fordít neki. A tányérzuhatagot most a kidobott férfi holmik követték, tapasztalva a gravitáció törvényét, a ház tizedik emeletéről a járda felé tartó útjukban. Néhány perccel később a járókelők egy férfire figyelhettek fel, aki, mint a guberáló, szedi össze kidobott holmiját, s gyűri egy utazóbőröndbe, csak nem a kukából, hanem a járdaszélről szedegeti össze.

Hogyan tovább? Pánik lett rajta úrrá. Oly hirtelen változott meg körülötte minden. Az egykori meleg családi fészekből a kilátástalanságba zuhant, mint egy madárfióka, aki kiesik a védelmet nyújtó fa otthonából, s ezer veszély leselkedik rá. Jó barátja, bizalmas ismerőse, rokona nem lévén nem is gondolhatott arra, hogy valakinél átmenetileg meghúzza magát, mígnem kínálkozik számára egy elfogadható albérlet.

Bizony, bár kiebrudalása óta – Arany János szavaival „háromszor ért össze utasunk az esttel” hol a Duna-part, hol a Margit-sziget, hol pedig a Keleti pályaudvar

kupolacsarnoka alatt vészelt át az éjszakát. A feleség ádáz haragjában pedig az ablakon át hajította ki házastársa vélt hűtlenségének corpus deliktijét, végképp száműzve életéből.

A férj közben azon agyalt, hogyan lágyíthatná meg felesége szívét. Igaz, tudta, hogy a ma született bárány sem lehetne ártatlanabb, mint ő, de tudta, hogy a bírói pulpituson is veszett fejsze annak az ügye, akinek bűnössége mellett a körülmények kegyetlen gonosz összjátéka szól. Végre elszánta magát arra, hogy felesége bocsánataért esedezzen.

A néhai IV. Henrik német-római császár példája lebegett előtte, aki Canossa vára előtt három napig szőrcsuhában igyekezett VII. Gergely pápa szívét meglágyítani: oldja fel a kiátkozás terhe alól.

Ha nehezen is, de próbálkozását szerencse kísérte: a feleség - egy utolsó lehetőséget adva - visszafogadta. A kendőt, mint rossz emléket kidobta. Éppen jókor jött egy arra vetődő koldusasszonynak, aki az előbb kapott néhány forintot, hogy legalább kenyérre fussa. Annyira ágrólszakadt volt, hogy nem akadt hely rongyai között, ahova azt menteni tudta volna. Kapóra jött így a kendő.

A könyöradományt bepréselve elballagott a boltba. Útközben a kendőből észrevétlen kigurult a pénz, s a boltból kenyér nélkül, éhesen kellett kikullognia. A kendő is hamarosan „megvált” alkalmi gazdájától. A talált pénz jól jött egy arra vetődő korhelynek, leöblítenie a torkát az út menti „becsületsüllyesztőben”. Esetében a talált pénz nem

csak szerencsét hozott, hamarosan tapasztalhatta az alkohol kellemetlen utóhatását, úgy érezte mintha fejét abroncsokba szorították volna, úgy megfájdult.

A kendőre meg ráakad egy kislány. Boldogan fel akarta venni, de közben elcsúszott, kificamította a lábát. A kórházban állították helyre. S a kendő? Szomorú sorsát a kommunális szolgálat pecsételte meg, a szeméttelen végezte.

Arról, hogy a guberálók rátaláltak-e, nincs tudomásom.

De az előzmények kapcsán remélni szeretném, hogy több bajt nem okoz.

2017/

Mikulásék különös éjszakája

Születésük helye a csokigyár volt. Afrikában leszüretelt kakaóbab találkozott különböző gépekkel, gondos szakértelem formálta masszából kecsessé végső alakjukat, s hozzá ruhát is kaptak, de milyet, piros, kék, püspöklila színekben pompáztak, mikor egy édességbolt polcaira kerültek. Előkelő társaság verődött össze. December lévén közeledett a „Kisdéd” születésének napja, melynek kísérője a bőséges ajándékozás, a kulináris örömöknek való adózás. Mikulás figuráink pazarul becsomagolt szaloncukrok, könnyed habsütmények, ínycsiklandó bonbonok és még számtalan nyalánkság körében "mulatták" az időt. A kirakatokon túli világba körmét mélyesztette a tél, szél kavarta a hópelyheket, bundás bácsik és nénik siettek tova gyermekeiket kézen fogva, karácsonyi dallamok foszlányát hozta a szél. Az a téli est ugyanúgy köszöntött be, mint bármelyik elődje. Késő délután az utolsó dolgozó is távozott kulcsra zárva az ajtót. Kisvártatva egy hang szólalt meg.

- Én vagyok az édességbolt manója. Napközben alszom, ráadásul a láthatatlanság köpenyébe burkolózom, így az emberfia számára észrevétlen maradok. Nézem az itt sorjázó csokifigurákat, s szívem csordultig van az irántuk való szánakozással: vajmi keveset ismernek meg a „való világból” életterük a bolt és leendő vásárlójuk otthonára korlátozódik. Ezért elhatároztam, hogy egy éjszaka a magatok urai lehettek. Mód nyílik számotokra arra, hogy

elhagyjátok polcaitokat, kilépjétek az üzletből, s egy éjszaka bejárhattok a város minden zegzugát. Ezzel kitérült az ajtó, és csodák csodája, Mikulásék kint voltak az utcán, Isten szabad ege alatt. Ott kevés lélek mutatkozott, Mikulásék teste láthatatlanná vált, így felszabadultan fürkészheték a feltárló újdonságokat: furcsállották a sokemeletes házak ablakaiból kikandikáló fejeket.

- Mennyiben más lakásuk van, nekünk holmi polcokkal kell beérnünk. A fény kiszűrődött a szobákból: így láthatták, hogyan váltják ruházatukat.

- Bezzeg, mi mindig ugyanabban a gúnyában töltjük hétköznapijainkat- mondogatták egymásnak.

Egy kéttornyú épületet pillantottak meg, melyből érces harangzúgás hallatszott. Egy katolikus szentélybe léptek be. Velük szemben egy fekete ruhás úr celebrálta a misét, csodálatos orgonaszó töltötte be a teret. A padokban idős nénik és bácsik buzgón lapozgatták a bibliájukat, s énekelték tisztelendő úrral együtt a zsoltárokat. A télapó figurák egyik ámulatból a másikba estek. A bolt falainak csupaszságával szöges ellentétben voltak a falakról letekintő szentek olajfestményei, a faragott szobrok garmadája.

- Igazi csodák palotájába tévedtünk - mondták.

A manó (aki észrevétlen követte őket) tolmácsolta a történeteket.

- Most a szokásos esti imádságot halljátok. Az igazira december 24-én éjfélkor kerül sor, de ekkor már háznál lesztek. A templomból távozván, kis idő múlva egy bekerített területen tükörsima pályát pillantottak meg.

- Tudjátok, ez egy korcsolyapálya-így a manó.
 - Korcsolyapálya, ez mire való? - kérdezték az alkalmi „járókelők”.
 - Az ember gyereke egy kétélű alkalmatosságot húz a cipőjére, és felszabadultan siklik a jégen. Tudjátok mit? Ti is kipróbálhatjátok. Ekkor kísérőjük mindegyikük talpára varázsolt ilyen csúszásra képes alkalmatosságot.
 - Hát ez nagyszerű, lelkendeztek a vendégek. Figyelj, milyen nagyszerű ezen a micsodán siklani - örvendeztek a látogatók.
 - Amin csúszkáltok, az a jég - magyarázta kísérőjük. Keletkezik természetesen, de előidézhető mesterségesen is.
 - Milyen érdekes! - csodálkoztak a télapók.
- Innen egy színházba kalauzolta őket jótevőjük.
- Itt a színpadon zajlik az előadás - mondotta a manó. Akiket velük szemben láttok, az a nézőközönség. Végigkísérte őket az épületben. Meglátogatták a büfét, ahol az emberek kávét, szendvicset, süteményt majsoltak.
- Miért veszik azokat a dolgokat a szájukba? - érdeklődtek.
 - Tudjátok az emberfia nincs meg táplálék nélkül, napi rendszerességgel él vele.
 - Nahát! Nekünk sohasem adtak ilyet!
 - Erre csak az élőlényeknek van szükségük. De megosztok veletek egy titkot.
 - Hallgatjuk - hegyezték a fülüket.
 - Tudjátok, van olyan Mikulás, aki él.

- Ne mondd- lepődtek meg az éjszakai kirándulók. Nem minden Mikulás olyan, mint amilyenek mi vagyunk?

- De nem ám! Ti ajándéknak kellettök, de az ember Mikulás viszi az ajándékot, iskolákba, óvodákba. A gyermekek műsorral köszöntik az öregapót.

- Miért öreg, és mi az a műsor?

- A télapónak öregnek kell lenni, hogy tapasztalt és tekintélyt kiváltó legyen, akire felnéznek, s akit tisztelnek. A gyerekek mondókákkal, énekekkel köszöntik az ajándékhozót. A templomban és a színházban már hallottatok ilyet. A gyermekek éneke persze könnyedebb, játékosabb. Amikor a Téalapó megérkezik, a feszült várakozás tetőfokára hág, a gyermekek szoronganak: vajon dicséri vagy dorgálja őket a Mikulás? Az Öreg egy nagy könyvből olvassa ki, hogy viselkedtek a nebulók, mielőtt meglátogatta iskolájukat.

- Honnan tudja, hogyan viselkedtek? - kérdezték.

- Itt van egy kis csalás, tette hozzá titokzatosan útikalauzunk. A tanító- és óvónők írják a levelet. A télapó pedig nem más, mint egy felnőtt beöltözve. A gyermekek persze sokáig azt hiszik, hogy az egyetlen igazán létező Mikulás jött el hozzájuk. A télapó viselete: piros bunda, szakálla hófehér, puttyont hord a hátán és vannak segítők, ők a krampuszok.

- Egyre több újdonságot mondasz. Krampuszok?

- Feketébe öltözött kicsi ördögfiókák. Tudjátok, olyan ember formájúak, de fejükből szarvak állnak ki, és farkuk is van. Ők osztják ki az ajándékcsomagokat, benne hozzátok hasonló csokifigurákkal.

- Értünk is eljön a Téliapó?

- No, nem mindenki kerül iskolába, óvodába. Egy anyuka vagy apuka lepi meg veletek gyermekeit. Tudjátok, mi az a csizma és az ablak? Az ablakot láttátok a házaknál, ahol a lakók ki-kikandikálnak. A csizma vagy a cipő az lábbeli. A ti lakásotok mindez ideig a bolt polcai voltak, de az otthonokban vagy az ablak, vagy a lábbeli szolgálnak rejtekhelyetekül. Ott találunk rátok keresgélés közben a boldog gyermekek.

Mikor kerülünk ki a csizmából? - faggatták türelmetlenül a tündért.

- Az ajándékozás napja december 6. Szent Miklós neve napja. Erre emlékezve örülhetnek ajándéknak a gyermekek, de most már gyorsan ránk köszönt a hajnal. Itt az ideje véget vetni barangolásainknak és visszatérnünk az üzletbe. Így is történt. Feszült várakozással teltek a következő napok. A Nap és éjjeli váltótársa szakadatlanul cserélődtek az égi pályán. Közben egyre foghíjasabbakká váltak a polcok, egyre-másra akadtak Mikulásék vevőkre, piros zacskóba kerültek szaloncukor és egyéb édesség társaikkal egyetemben. Kinek családi ház, kinek panellakás jutott. Eljött december 6. Boldog gyermekek bontották ki a csomagokat, és vették birtokukba a Mikulásokat.

De jaj! Mi történt Megfosztották őket a papír ruháiktól, és ott álltak pőrén, úgy, ahogy Ádám és Éva a paradicsomban.

A csokifigurákon ijedtséggel vegyes meglepettség lett úrrá, de a remény kapuját nem zárták el teljesen maguk előtt.

- Biztosan más, talán szebb gúnyába bújtatnak bennünket! Láttuk, hogy az emberek is változtatják ruházatukat.

Eme várakozásukban csalódniuk kellett. Azt vették észre, hogy elvesztik kezüket, lábukat.

- Micsoda balsors! - rémüldöztek. Rövidesen sötétség borult rájuk, szűk lett számukra a hely, mintha egy hegyi barlangba préselődtek volna, feneketlenek tűnő mélység tátongott alattuk. Így falták fel a gyermekek az ajándékokat, akik csak azzal vigasztalódhattak, hogy „haláluk” egyben örömet okozott, s magasabb szempontból - bár véget vetett a csokigyárban megfogant létüknek - nem volt hiábavaló.

2017/7.

Egy rigó párbaj kapcsán

Egy tavaszi délután, a Nap még látható a zeniten, de már nyugovóra készül. Baross út, aszfalt, fagylaltot nyalogató, vidám, sétáló, beszélgető járókelők. Minderre ügyet sem vetve, két szárnyas -egymással rivalizáló- rigó igyekszik megszerezni egy gilisztacsemegét: mindegyikük szent meggyőződése, hogy neki dukál, a másik csak illetéktelen „uzurpáló” lenne. Szóval, folyik a harc áll a bál. Nem is gondolhatják azzal a kis „rigóeszükkel”, hogy vetélkedésük egy nagy egyetemes rendbe illeszkedik, melynek vezérfonala: harc a létért. Mióta világ a világ, főleg az élőlények fejlődéstörténete, ennek jegyében zajlik minden: küzdelem a fennmaradásért, az érvényesülésért, a jobb megélhetésért, a több táplálékért, vadászterületekért és egyéb javakért, hatalomért, befolyásért.

Gyakran ügyet sem vetve a kölcsönösen elfogadható előnyökre, kizárólagos győztesnek, mondhatni hegemonnak kell lenni. Ha a Föld térképén a történeti változásokat nyomon követjük, kirajzolódik előttünk ez a szándék. Tanult és kódolt viselkedésformák szintéziséről van szó, egyre kifinomultabb módszerekkel igyekeztek - egymással szemben a különböző közösségek kizszorítósdit játszani. Egykori kis települések izmosodtak birodalmakká, a köztük levő erőviszonyok módosulása kapcsán hullámszerűen változtak a hatalmi pozíciók. A birodalmak kisebb közösségek szintjén leképeződve a

család szintjén, hogy azon belül a férfi-nő vetélkedése nyilvánuljon meg. Az ókori Hellasz városállamait Athén és Spárta igyekezett nagyobb szövetségi rendszerbe szervezni, uralma alá hajtani. Persze törekvéseik nem voltak előzmény nélküliek: az emberiség már maga mögött tudhatta az ókori Egyiptomot, az Ó- és az Újbabiloni Birodalmat, Asszíriát, a Perzsa Birodalmat. A Huangho és a Jangce völgyében jött létre Kína. A Földközi-tenger medencéjét végül kizárólagos hatalomként az ókori Róma foglalta el, leküzdve Karthágót, valamint a Nagy Sándor-i örökség diadochosait: a Szeleukidákat, a makedon Antigonidákat és az egykori fáraók örökébe lépő Ptolemaioszokat. A középkor sem nélkülözte a „vérrel és vassal” történő országgyarapítást, ez a tendencia a mai napig érvényesül.

Persze a kép azért nem ilyen sötét. A harc nem csupán romokat, pusztulást hozott, a romokból új élet sarjadt. A fizikai küzdelmek mellett intellektuális csörte is zajlott: ideológiák, elméletek érvrendszereiket kidolgozva és felhasználva vitték előbbre a világot, igaz az eszmei ellentétek gyakran torkollottak fizikai konfliktusba: homousion vagy homoiusion, anyag - tudat, szubjektív, avagy objektív idealizmus, szélsőséges esetben solipszizmus (csak én létezem), tolerancia - intolerancia. A fizikai küzdelem szélsőséges válfajai az ellenség totális megsemmisítésére törekvő első és második világháborúk voltak.

A kibékíthetetlennek látszó gyűlölködésnek nem akar vége szakadni.

Az ember képzelete a mítoszok által idézett aetas aureához, kalandoz el: „a gödölye békésen játszott a párduccal és szelídség, jóság honolt a Földön” kronoszi Aranykorról beszélnek. Szerencsére vannak olyan törekvések, amelyek a megbékélés partjai felé kormányoznák Glóbuszunk hajóját.

Ezen gondolatok motoszkáltak a fejemben, miközben vetélkedő szárnyas élőlényeinket figyeltem.

Itt a küzdelem eldőlt: egyikük kisvártatva felrepült, a másik vetélytárs nélkül maradt. Ez egy másik felismerést erősített: világunk állandó mozgásban, változásban van a mai győztes akár holnap veszteseként hagyja el a csatateret, a konfliktusok nyugvópontra jutása nem jelenti egyúttal megszűnésüket. Empátiával, törődéssel, odafigyeléssel minden szinten élhetőbb létet érhetnénk el. Ugyanakkor szükséges a hatékony érdekérvényesítés, a kiegyensúlyozottság, harmónia érdekében. Az egyetemes tápláléklánc fenntartása, és – lehetőség szerinti – megőrzése elengedhetetlen bolygónk biológiai diverzifikációja biztosításához. A középkor nagy filozófusának, Aquinói SzentTamásnak a négyféle létmeghatározásához nyúlhatunk vissza: 1. Minden lény Önmagáért létezik. 2. Az alacsonyabb rendű a magasabb rendűért létezik. 3. Mindegyikük a Világegyetem egészéért létezik. 4. Végül mindegyik végcélja az Isten.

2017/7.

Ünnepi ebéd

Peti és Marika tizenkét évesek. Szüleik a nyáron ünneplik húszéves házassági évfordulójukat. A gyerekek számára komoly fejtörést okozott, mivel kedveskedjenek őrseiknek. korábban virággal, csokival, saját készítésű ajándékkal lepték meg őket, úgy tűnt, hogy ötlettáruk kimerült, mígnem Marikának remek gondolata támadt

-Tudod, tesó, mi nem vagyunk a konyha tündérei, nálad ez nem olyan probléma, de egy lánynak a háztartás minden csínját-bínját ismerni kéne, hogy majd a boldogító „igen” kimondása után életünk párjának ne okozzunk csalódást. Úgyis eleget hallok anyától „milyen felnőtt lesz belőled”? Arra gondoltam, mivel - egy közmondás szerint - a férfi szívéhez emésztőszervén keresztül vezet az út, el kellene kezdenem a felkészülést, s te, mint famulusom tevékeny közreműködő lennél. Így, mondhatni több legyet ütünk egy csapásra: megtanulok főzni veled együtt, igaz, a férfi dolga a nagybetűs életben nem elsősorban a harapnivalónak az asztalra teremtése, de sok mesterszakácsot ismer a világ. Mi lenne, ha te is megismerkednél a kulinária fortélyával. Másrészt nagy örömet okoznánk szüleinknek, erre igazán nem számítanak.

-Jó ötlet, de hogyan fogjunk hozzá?

-Szövetségesekkel a dolog mindig egyszerűbb. Bele kéne avatni barátaink szüleit, cinkos némaságra kéne rábírní őket s szakmai segítségért hozzájuk fordulni.

Így is tettek. Marika barátnőjének anyukája különösen konstruktívnak bizonyult, mivel megkezdődött a hosszú

nyári vakáció az iskolapadok is „pihentek”, így a délelőttök szabaddá váltak. Az ebéd készítése ez idő tájt zajlik. Az anyuka folyamatosan bővítette a gyerekek ismereteit, miközben a családtagok számára főzött. Konszenzus alakult ki azon a téren, mi legyen menü. Kerülték a bonyolult fogásokat. Rántott hús krumplival nagyon is megfelel, desszertként almás pitére gondoltak. Közeledett az évforduló, ideje volt megtenni az előkészületeket, beszerezni a nyersanyagot.

Évek óta mindketten perselybe gyűjtötték a kiutalt zsebpénzt: papa, mama, nagynéni, nagybácsi, keresztanya és keresztapa számos alkalommal ajándék helyett vagy ráadásként juttatott némi pénzt: több ezer forint gyűlt össze.

A kérdéses nap reggelén - szüleik munkába távozása után - beszerző körútra indultak. A hentesnél két kiló szép karajt, a zöldséges néninél burgonyát, petrezselymet, almát, a közértben zsemlemorzsát, lisztet, tojást vásároltak. Úgy látszott minden megvan az eredményes ételkészítéshez.

Otthon elővették a konyhaeszközöket, a szépen felszeletelt húst egyenletesre klopolták, panírozás közben vették észre, hogy a tojást a boltban felejtették.

Riadtan szaladtak vissza, de már nem találták ott. Valaki bizonyára örvendezhetett a „talált” tojásnak. Mitévők legyenek? Pénzüik elfogyott, az utolsó fillérig bevásároltak, kölcsönkérni túl necces lett volna. Hogyan tovább?

A véletlen segített tovább lendíteni az ügyet, de megterhelte lelkiismeretüket. Mert mi is történt?

Kinézték az ablakon, egy néni éppen akkor vitte be házába a boltban vásárolt holmit, apránként tudta ezt megtenni, mert sokat vett és már gyenge volt, azt is látták, hogy hosszabb időbe telik, míg ismételten kijön egy újabb adagért.

A gyermekek lelkében kettős érzés dúlt. Mi lenne, ha a kosárban lévő tojásokból elcsennének párat? Nem szabad, így egy belső hang. Hányszor hallottuk szüleinktől, mikor ismételten lelkünkre kötötték, hogy ne nyúljunk idegen tulajdonához. Ők egész életükben becsületes emberek voltak, mi lenne, ha kiderülne, hogy gyermekeik görbe útra tévedtek. Maguk előtt látták a szégyenkező, megtört szülőket, a másik gondolat: megghiúsul a meglepetés, marad még a kosárban tojás éppen elegendő, észre sem fogja venni, különben is hallottunk olyat, hogy egy nemes ügy felülír egy hétköznapi vétséget, márpedig mi lehet nemesebb ügy, mint szüleinknek örömet okozni. Lesz boldogság, mikor megpillantják a szépen megterített asztalt, a finom fogásokat, ráadásul azzal is szembesülnek, hogy csemetéik megtanultak főzni.

Marika a figyelő szerepét vállalta, az akció kivitelezése Petire maradt.

Minden egy pillanat törtrésze alatt zajlott le: semmi nesz nem volt, egy árva járókelő sem mutatkozott, a néni is később érkezett. Igazából akkor könnyebbültek meg - egyelőre - mikor az idős asszony rápillantott a kosarára, de nem tűnt fel a hiány, majd eltűnt a házának kapuja mögött.

Attól fogva már ment, mint a karikacsapás: előkészület, panírozás, majd a forró zsírba tették a szép hússzeleteket. A krumplihámozás és a sütés sem okozott nehézséget, racionálisan megosztották maguk között a feladatokat. A szép, meghámozott, ledarált alma hamarosan tésztaköpenybe került, így a sütőbe. Időre minden készen állt. Még egy csokor virág is került az asztalra. A várakozás izgalma háttérbe szorította a szorongást. Várták a csengő megszólalását.

Ez is bekövetkezett. A gyerekek igyekeztek közömbös arckifejezést erőltetni magukra: ne is sejsék őseik, mi vár rájuk a konyhában.

A konyhaajtó sarkában a szülők egy pillanatra megálltak. Mikor tekintüket körbejártatták, arcukon felsugárzott az öröm. Ekkor rukkoltak elő a gyerekek a köszöntésükkel: Szeretett szüleinknek még sok-sok boldog házassági évfordulót kívánunk.

Lett ölelés, puszi, ami belefért: szemek nem maradtak szárazon, az arcokon nem akadt fillérnyi hely, ami csókolatlan maradt. A szülők megilletődötten ültek az asztalhoz, láthatóan ízlett nekik a feltálalt étek, többször is vettek belőle.

„Nem is tudtam, hogy ilyen ügyes szakács gyerekeim vannak.” - így az anya. Az apa ráerősített, „Ilyen finomat csak akkor ettem, amikor édesanyátok főztjét ízleltem.” Az apa ügyelt arra, hogy a gyerekekre irányuló dicsőségöznön ne szorítsa háttérbe a családi tűzhely hűségese őrzőjét. Mégsem lenne ildomos megsérteni élete párját, szerencsés beárnyékolni a házassági évforduló ünnepét.

Aznap moziba és cukrászdába mentek. A szülők viszonzták a vendéglátást. A gyerekeknek ízlett mind a pazar fagylalt zamatos gyümölcsseivel, mind az a dobostorta, melyet igazából ebben a cukrászdában tudnak előállítani.

Az ünnepi hangulat lanyhulásával ismét előfurakodott a lelkiismeret hangja, s egyre erősödött. Mérgezte álmaikat, visszhangozta, „lopott gyümölccsel ékeskedtetek”. Valamit tenni kellett. Jobbik énjük sugallatára a jóvátétel mellett döntöttek, de hogyan köszörüljék ki a csorbát, tüntessék el lelkük világából a foltot? Támadt egy ötletük.

- Mi történne, ha ajándékkal lepnénk meg a károsultat töredelmes vallomás kíséretében?

A gondolat tetté érlelődött. Vásároltak egy tábla csokoládét, majd becsöngettek a nénihez. Kitárult az ajtó, a néni meglepetten tekintett rájuk: nem értette, kik a titokzatos látogatók, milyen szándékkal keresték fel, miért ül ki arcukra az izgalom, s végül mit szorongatnak kezükben, melynek csomagolása elrejtette a tartalmat.

A látogatók nyelve nehezen eredt meg, az segített, hogy a néni barátságosan tessékelte be őket otthonába, asztalhoz ültette, s az asztalra rögvest friss gyümölcs és aprósütemény került. Ekkor - könnyek között - töredelmes vallomást tettek az elcsent tojásokról, a házassági évfordulóról. Lassacskán az idős asszony előtt kikerekedett a történet. A néni azonnal megbocsájtott, egyben emlékeztette őket arra, hogy a lelkiismeret az egyetlen kivétel, ami elől nem lehet elszökni, tompítani is csak ideig-óraig lehetséges.

A gyerekek egy életre megtanulták, hogy nincs nagyobb áldás, mint békében lenni önmagunkkal.

2017/10

Gabi madara

Gabi kisóvodás, eszmélése óta barátkozik az állatokkal, különös kötődése van bármelyikhez. Amikor a szomszéd megmutatta tengerimalacát, egyből azt szeretett volna, szülei azonban nem álltak kötélnek. „Kicsi vagy, mi meg nem tudjuk gondozni, állandóan időzavarban vagyunk”, így a szülei. Az állatok mintegy megéreztek, hogy szereti őket: valahányszor egy kutya vele szembefutott az utcán, mintha neki csóválta volna farkát, és boldog csaholással nyugtázta e kedves kétlábúval való találkozást. A cicák nyávogása legkellemesebb zene volt fülének, ha panaszosan „szóltak”, kicsi szíve elszorult. A fecskék - úgy gondolta - neki csivitelnek, a pacsirtahangok őt köszöntötték, még a varjak káromogása sem váltott ki belőle ellenérzést. Vasárnaponként a városi állatkertet keresték fel szüleivel: élmény volt számára felülni a póni hátára, stikában, noha az állatkerti szabályzat tiltotta, etette a csimpánz népséget, egy alkalommal egy egész érett banánt dobott be a ketrecbe: örömmel nyugtázta, hogyan csemegézett belőle a „rangidős” főemlős, csak hát a saját állat hiányzott. Nem mondott le arról, hogy egyszer valamilyen apróság boldog gazdája lehet. – Majd, ha felnövök, - hajtogatta gyakran, - falura költözöm, lesz saját farmom, ahol állatsereget tartok, de az is lehet, hogy cirkuszt alapítok, idomárokat szerződtetek, mit szerződtetek, magam leszek, és egzotikus állatokat szerzek. – Lelki szemei előtt már ott volt a cirkuszi sátor,

a nézőtéren a nagyközönség, s ő oroszlánokkal, tigrisekkel elefántokkal bővíti el a közönséget, s valahányszor egy különleges attrakcióra kerül sor, a publikum fergeteges tapsviharral jutalmazza. Így szövögette Gáborunk jövőendő terveit, de a szomorú valóság mindig ráébresztette, hogy ez még arrébb van, jelenleg csak az állatok iránti vágyakozása, a valós hiányuk egyre égetőbb fájdalmat okozott.

Teltek-múltak az évek, születésnap születésnapot követett, ajándékok sorjázta a gyermekszoba polcán, meglepetés poszterektől teli falak várták nebulónkat az iskolából való hazatértekor, természetesen mind-mind állatok, ki erdei, ki tóparti háttérrel és még hosszan sorolhatnám.

Történetesen egy - szüleivel való vidéki kirándulás kapcsán - egy törött lábú gólyára figyeltek fel. A kislánknak első gondolata az volt: itt az alkalom, ez a beteg szárnyas éppen őrá vár, okvetlenül haza kell vinni. Szülei, bár jóérzésű emberek voltak, azzal hárították el a gyermek kérését, hogy gólyát lakótelepi lakásban tartani nem lehet. A kislány vigasztalannak tűnt, de hasztalan ostromolta ebbéli kérésével felmenőit, elutasító magatartásuk jótáncit sem változott. S itt jött közbe a jószágos nagyi, aki falun élt, tágas kertes házban, gyakran látott vendégül etetőkön cinkéket. Korábban számos baromfit tartott, de most a baromfiudvar néma volt. A ház gazdája nehezen tűrte a magányt, gyermekei a távoli városból ritkán kerekedtek fel, hogy meglátogassák, igaz, hogy rendelkeztek gépkocsival, de hát a benzínár nagy úr. Régen a „családpótlékot“ a baromfiól apraja-nagyja

jelentette: a hetyke kakas, aki hangos kukorékolással emlékeztette a napfelkeltére, a kiscsibéket patronáló tyúkanyó, aki gondoskodásával arra emlékeztette, amikor ő gondozta kicsinyeit. De most ez is hiányzott, áthidalhatatlan űrt érzett.

A szülők és a kisfiúk történetesen a nagymama falujába kirándultak, lévén szép vidék, s az alkalommal élve beugrottak hozzá, részben, mert már régóta nem látták egymást, meg hát - valljuk be - jó a nagy a háznál, hát még a főztje, kevesebb elemózsiát kellett a kirándulásra pakolni. Ekkor villámszerűen hatolt át a családfő agyán: a nagy ügyis egyedül van, a magányból kibillentené, ha kapna egy kis jövevényt, akit ápolhatna, gondozhatna, szeretgethetne. Vigyük el a gólyát, legyen a nagyanyai ház számára állatkórház, a nagy meg az „orvos” Az a gondolat motiválta, hogy a dupla dózisz szeretet a legjobb orvosság: túltesz minden patikaszeren.

Így is lett. Várakozásukban nem is csalódtak. A gólyát a néni örömmel fogadta, eltökélt szándéka volt, hogy lábra, azaz szárnyra állítsa. A kisfiú is örült, tudta, hogy valahányszor a nagyihoz megy egy madár is várja, elgondolta, mikor mivel lepi meg.

Hazaérkeztük után tüstént felkereste a helyi gyermekkönyvtárat, s olyan irodalmat keresett, mely bevezette a gólyák világába: életmód, táplálkozás és így tovább.

Szorgos levélíróvá vált, nem győzött a madár állapota iránt érdeklődni. Jóllehet már egy külön bejáratú laptop birtokosa volt, de hát a nagy felett már elzúgott a technika, maradt a tollnál és a tintánál.

A gólya napról napra jobban lett, megszerette a háziakat, valahányszor a kisfiúval találkozott szárnycsapkodással hívta fel magára a figyelmet: madár és ember között szoros barátság szövődött, szinte kitalálták egymás gondolatait, amennyiben állat és ember között lehet ilyesmi.

Eltelt a nyár, őszbe borult a táj, s a gólyafélék, más költöző madarakkal egyetemben, levegőbe emelkedtek, hogy a Földközi-tengert átrepülve a távoli Afrika felé vegyék az irányt.

De gólyánk maradt, érdekes, talán még nem érezte magát annyira fittnek, hogy társaival vállalja a sok ezer kilométeres utat, vagy tán annyira megszokta a helyét, ki tudja.

Nap mint nap kirepült otthonából, s a mező felé vette útját, ahol finom csemege ígérkezett: sikló és egyéb mezei állat, rovar. Gólyaösztöne és a fészek melegének biztonsága mindig hazavonzotta.

Petit mégis nyomasztotta valami. Mi lesz, ha a nagyfi örök álomra hunyja le szemét, vagy csupán úgy megbetegszik, hogy nem képes tovább tartani. Haza nem viheti, amíg önálló háztartás nem lesz, még hosszú időbe kerül.

Ekkor olvasta az újságban, hogy a fővárosi állatkertből külföldre adtak el egy gólyahímet és Amerikából egy - a trópusokon őshonos - madár érkezett. A nőtény gólyájuk pár után sóvárgott. A talált és meggyógyított gólya hím lévén megfelelő házastársnak ígérkezett. Ekkor született az ötlet, hogy felajánlja az állatkertnek. Gyakori látogatása során a madárházat sem hanyagolta

el, s látott sok hazai madarat, nemcsak a trópusi fajokat, bizonyára örömmel fogadnának egy gólyát is. Várakozásában nem csalódott: az állatbarát igazgató is felkarolta az ötletet: inkább eggyel több, mint kevesebb élőlény gazdagítsa az állatseregletet. Hősrünk még annyi kedvezményt is kapott, hogy időnként ő is adózhasson kedvence gondozásának.

Az élet később Gabit egy távoli városba sodorta. Egyetemista lett, így állatkerti látogatásai felettébb megritkultak. Majd - családot alapítva - az ország távoli zugában kezdett új életet, érdeklődése madaráról levelekre korlátozódott.

Egyszer különös levelet kapott. Az állatkert igazgatója tudatta, hogy a gólya anyai örömeiben részesült, kigólyákat keltett ki tojásaiból.

Gabi - a soron következő szülővárosi látogatása során - nem mulasztotta el, hogy a fővárosba is elutazzon - felkeresse kedvencét. Nagyon megkedvelte a kigólyákat, melyeket már fényképen látott. A jószívű és empatikus, állatszerető igazgató értékelte a fiú rajongását, ezért mellékelte leveléhez a gólyafotókat.

Mindkét fél részéről öröm volt a találkozás, a madarakat és az embert a kölcsönös boldogság érzése töltötte el.

Az elválás fájdalmas volt, de az a tudat enyhítette, hogy gólyánk tovább öröközte nemzetségét. A madarat a fiú soha nem felejtette el, szívében az emlék mélyen beivódott, s mondhatni jobbra, nemesebbé tette.

2017/10

Érettségi találkozó

Ötven év telt el azóta, hogy elhagytuk a Pál utcai fiúkat. Az idő vasfoga bizony rájuk nyomta bélyegét. Az egykori dús fürtök megritkultak, deresedett a bajusz és őszült a halánték, a kamaszokból éltes felnőttek lettek.

Érettségi találkozóra gyűltek egybe egy budapesti étteremben. Örömmel vették a találkozást, hiszen amióta a szélrózsa minden irányába vetette őket a sors, vajmi keveset tudtak egymásról. Mindannyiuk mondanivaló garmadját hordta tarsolyában.

A találkozó kapcsán rögvest a temetőbe vezetett első útjuk, hogy koszorúval emlékezzenek a grund "örökös közlegényére", Nemecsek Ernőre, akit oly fiatalon és váratlanul ragadott el a halál. A sors kegyetlenségén elmélkedtek: rövid életében mindig háttérbe szorították, s amikor egyedülálló hősiességgel földhöz vágta a vaserejű Áts Ferit, hazaútja a halálos ágyhoz vezetett.

– Szegény srác, – sóhajtott fel Boka. Az ő idejében a tüdőgyulladás végzetes kór volt. Azóta – hála Flemingnek – a penicillin biztos gyógyszer.

– Úgy bizony –, folytatták helyeslőleg a többiek. Képzeljétek el szegény szüleit: ínséges, nehéz életükben egyetlen örömük fiúk lehetett, s a végzet még ettől az örömtől is megfosztotta őket.

– Nálunk a szomszédban a torokgyík szedte áldozatait-tette hozzá az imént elhangzottakhoz Geréb. A házaspár öt gyermekét kényszerült eltemetni. A megemlékezés után egymásról kezdték firtatni társaikat az

egybegyűltek: kiderült, hogy megházasodtak, mindannyian boldog családi fészket mondhatnak magukénak, gyermekeket bocsátottak ki a nagybetűs Életbe, ahol változatos szerencsével tudnak helytállni. Mindenekelőtt egykori tanáraikra emlékeztek, akik már nincsenek közöttük, de nyughelyük – messze lévén – számukra nem felkereshetők. Rácz tanár úr, osztályfőnökük szeretetteljes szigorral tartotta kordában rakoncátlan énjüket. Máig emlékezetesek azok az órák, amikor hazafiságra nevelte őket, s beléjük, mint palántákba oltotta a patriotizmust. Latintanár révén az ókori auktorokból garmadával merítette a példaadó történeteket, az antik jellemeket. Egy kicsit mindannyitoknak Catonak kell lennetek hajtogatta. Visszaemlékeztek arra, amikor a grundbeli tevékenységük során afférjuk támadt vele szemben.

Sajnos a sors, azaz a politika derékba törte pályáját. Életútja nem, mint megbecsült tanerő, hanem üldözött páriaként ért véget. Felrőtták neki, hogy a zsidótörvényekkel szemben felemelte szavát.

Ember volt az embertelenségben „Egy közalkalmazott mindig legyen rendszerlojális”, így a fegyelmi bizottság tagjai, s határozatilag örökre eltiltották a tanári pályától. Horger Antalként viselkedtek vele szemben. Szegény tanár úrnak hátralévő életében segédmunkásként kellett a mindennapit megkeresni. Becsületére lévén mondvá, helyzetét méltósággal viselte, igazi értelmiségiként emelkedett felül a vele szemben elkövetett méltánytalanságon, lelkében mindhalálíg intellektuel maradt.

A fiúk már korábban is megtapasztalták az élet igazságtalanságait. Amikor a vörösingések nyomasztó túlereje ellenében diadalmaskodtak, a grund nem cserélt gazdát, hamarosan szembesültek azzal, hogy győzelmük gyümölcsét mások aratták le. A felnőttvilág elrabolta tőlük azért, hogy házakkal építse be. Míg ők a lovagiasság szabályait messzemenően betartották, az építkezés terén súlyos panamák voltak. Erről egyik társuk Richter beszélt.

– Emlékeztek rá, apám váltóügyvédként praktizált, de kifizetődőbbnek tartotta, ha átnyergel egyéb vagyoni jogi ügyletekre. A grund beépítése nyelte a pénzt, s ami felháborító, az építőanyagon spóroltak, s ezért nagy összegek vándoroltak magánzsebbe, kezdve azzal, hogy számos hatóságot megkentek, hogy a szükséges engedélyek kiadásánál ne a szabályokat, hanem erszényüket nézzék. Hatalmas vihart kavart az ügy, a rámenős újságírók megszellőztették, a delikvenssek bíróság előtt magyarázkodhattak eredménytelenül. Ősöm bár a vádlottakból él, erkölcsi mércéje megálljt parancsolt, mikor ezen delikvenssek próbálták megnyerni vastag dohányt helyezve kilátásba, persze erről "megfeledkezni" véltek a taláros testület előtt. Fura emlékezettel rendelkeznek egyesek: memóriatárházukból száműzetnek azok az emlékek, melyek a lelkiismeretnek nevezett valamit úgymond" birizgálnák.

– Ez így van – helyeselt Boka János. A tanintézetben sulykolják belénk a becsületességet, viszont a latin közmondást cinikusan kifordítják. Az eredeti így hangzik: Non scholae, sed vitae discimus – Nem az iskolának,

hanem az életnek tanulunk. – Sajnos, ki boldogul kint a nagybetűs életben, ahol kiesik az egykori „alma mater” védőszárnyai alól. Farkastörvények, kannibálerkölcsök ülnek tort a becsület, hűség fölött. Nem kifizetődő az igazmondás, a gerincesség. „Szólj igazat, s betörök a fejed”. Negatíva szúr szemet a kreativitás, a találékonyság, nem célszerű a langymeleg állóvizet felkavarni. Kelet-európai kórtünet ez, nem ma fedezték fel, gondoljunk Gribojedovnak, tizenkilencedik századi orosz szatirikusnak, „Az ész bajjal jár” című művére.

– Mit szólna Gyéres tanár úr a Légy jó mindhalálig latintanár figurájára, aki olyan erkölcsi iránytűt adott, miszerint: „Az is tolvaj, aki az emberek bizalmát meglopja.”

– Bizony nem ártana körülszaglászni a nagy vagyonok forrásvidékén sem – teszi hozzá Leszik. – Nem kell ahhoz Jókai Mórnak Az aranyember című regényét elolvasni, ahol Krisztyán Tódor nagyapja, Krisztyán Maxim a következő fejtegetésbe bocsátkozik. Akinek valamije van, az úgy lopta, ha nem ő, akkor a nagyapja.

– Lehangoló a helyzet, folytatta Geréb. Nálunk a családban a becsületesség mindennek az alfája és omegája. Göröngyös utat jártam be ahhoz, amíg erre ráébredtem. Bizonyára emlékeztek rá, fiúk, hogy Pál utcaiként bizony az árulás mezsgyéjére tévedtem, de ti amellett, hogy elítéltétek cselekedetem, nem fordítottatok nekem végleg hátat, kiálltatok értem az apám előtt, majd visszafogadtatok: ez egy éltre való lecke volt, s gyermekim nevelésében meghatározó elvként rögzült, hogy a becsületességre, mint értékre

különös hangsúlyt fektettem, s elmondhatom, hogy mai napig büszke vagyok rájuk: megvesztegethetetlenek, semmi csalásra sem kaphatók. Boka vette át a szót: – Mérnöknek tanultam s helyezkedtem el a Ganz-gyárban, dolgozós élet után vonultam nyugállományba, gyermekeim – két fiú és egy lány – sikeres érettségi után az üzleti életbe kapcsolódtak be. Nem egyszerű a dolguk: lépten-nyomon áskálódás, intrika, rosszhiszeműség, félrevezetés, hogy ízelítőt adjak ebből a világból. Gyermekeim javára írandó, hogy ebben a közegben megőrizték érintetlenségüket, már ami az umbuldákat illeti. Magamról még annyit, hogy egészségem töretlen, vitalitásom a régi, ha most támadnának a vörösingesek, ugyanolyan elánnal állnám a sarat, mint egykor boldog gimnazista időnkben. Sorra következett a többiek élménybeszámolója, a társak nem lanyhuló érdeklődéssel követték, hiszen annyi újdonsággal találkoztak, s oly régen látták egymást.

Eszükbe jutott a Grund csőse, Janó.

– Hát vele mi lett? –, érdeklődtek.

– Egy darabig még láttuk, mikor a beépítendő területet vigyázta, s kuttyája csóválta farkát, midőn az egykori Pál utcaiak – nosztalgizálva a múlton, sebeiket nyalogatva, fel-felkeresték egykori játszóterüket. Aztán a csősznek hirtelen nyoma veszett, talán máshol kellett őrködni, vagy ki tudja, többet nem hallottak róla.

– Van egy meglepetésem, így Weisz. Ide figyeljete!

Ezzel zsebéből kihúzott egy bizonyos zászlót.

– Emlékeztek, ezt vitte el a farakás tetejéről Áts Feri, ezt akarta visszaszerezni Nemecek, s amint tudjátok, fűrösztés lett a vége.

– Igen – emlékeztek a többiek. Ez az egyetlen tárgyi emlék, mely a „hőskorból” megőrződött, a győztes csata után zsákmányolt fegyverek, csakúgy, mint a sajátjaink az enyészeté lettek. Talán valamely szeméttelenen végezték.

– Áts Feri is megérdemelne néhány szót – vetették közbe.

Furdalhata a lelkiismeret, hogy a kis Nemecek Ernőt megfűrösztette, ennek tudható be a két pásztorral való üzenete „gyógyulj meg”, a fiú halála letargiába döntötte, igazán nem kívánt ilyen rosszat, hamarosan el is tűnt Budapestről: némelyek tudni vélték, hogy Amerikában próbált szerencsét, a Pásztoroknak – férfivá érvén – benőtt a fejük lágya, s rácăfolva ifjúkori múltjukra a gyengébbek gyámolítói lettek.

Lassan beesteledett, ideje volt asztalt bontani. A fiúk azzal köszöntek el egymástól, hogy ez nem végleges, idővel találkozni fognak.

Örültek, hogy egymást viszontláthatták, gondolatban újra hálát adtak eseményteljes boldog gyermekkoruknak, játékaik romantikájának.

2017/10.

Búcsúzás

A városi pályaudvar előcsarnokában egyre csak gyűltek a katonaköteles fiatalok aggódó hozzátartozóikkal, szerelmeikkel egyetemben. Még egy óra és röpti őket a vonat távolra a szülővárostól, szeretteiktől. Felértékelődött minden perc, ami még hátra maradt a vonat indulásáig. Az állomás egyik sarkában egy fiú és egy lány álltak. Láthatóan nagyon szerették egymást, mindkettőjük szívére ólomként nehezedett a szétválás fájdalma, mintegy mázsás kő nyomta őket. A lány hasztalan próbált patakzó könnyeinek megálljt parancsolni, nem használt sem barátja cirógatása, sem pedig vigasztaló szavai. Mint minden, ez is megszakadt egyszer, így a zokogás, ha lassan is, de enyhült, a könnyek elapadni látszódtak, hogy szerelmes szavak biztatások lépjenek helyére. A fiú két hónapja érettségizett, majd sikeres felvételi vizsgát tett, a lány is túl volt a matúrán. Egy gimnázium ugyanazon évfolyamának különböző osztályaiba jártak: a lány a humán, a társa pedig reáltagozatra.

Éva, így hívták a lányt, szeptembertől megkezdte a fővárosban közgazdaságtudomány egyetemi tanulmányait, a fiú majd Szegedre iratkozhat be tizenegy havi sorkatonai szolgálat letöltése után. A sors szeszélye folytán kimenők során sem találkozhatnak, mert a fiú az Alföld egyik távoli kisvárosának laktanyájában bújik angyalbőrbe. A katonáknak nyolc nap kötelező szabadság jár, de kiadásának ideje bizonytalan. Mindez,

mind pedig az egyetemi vizsgaidőszak nagyon behatárolja a találkozások számát. Négy hete még lobogó hajú ifjuncunk, két centis frizurával virított, dús hajzatától megfosztva csak az Illés együttes számával vigasztalhatta magát, mely illetéktelen helyzetére: „Az ész a fontos, nem a haj.” Térjünk vissza a búcsú utolsó perceihez! Az idő mintha táltos paripán száguldana végkifejlete felé, közben mennyi, de mennyi mondanivaló lenne. keservesen tapasztalható az objektív és a bergsoni idő közötti különbség az utóbbi hátrányára.

-Amint megérkezel, írd rögtön, kérte a lány, minden érdekel veled kapcsolatban, hogyan utaztál, miként fogadtak.

-Ígérem, felelte a fiú, szeretném látni, amikor már nem könnyezel, gondold arra, hogy már a héten több levelet is kapsz tőlem, mindenről beszámolók, hogyan költöztünk be a lakásába, kikkel hozott össze a sors, milyenek az előjárók.

-Ne felejtse el bevenni a C-vitamin tablettát, hogy megőrizd az egészséged! -intette kedvese.

-Te meg, látogasd továbbra is szorgalmasan a szoláriumot, hogy kreolszíned megmaradjon!

-Igyekszem kedvedre lenni, sőt rendszeresen elküldöm levélben annak bizonyosságát, hogy ápolom szépségemet, amire Te is én is oly büszkék vagyunk.

-Eszembe jut az a tengeri malac, amellyel születésnapodra leptelek meg, mikor etetted, gondold katona barátodra.

-Végiglátogatom a város mindazon pontjait, ahol - találkozásaink kapcsán - boldog órákat töltöttünk.

-Féltem őrzött sapkámat, melyet te varrtál nekem nem mertem magammal vinni a laktanyába, tudod a civilruhát elveszik, s nem akartam, hogy valamelyik taplólelkű főnöknek szemet szúrjon.

-Legközelebbi találkozásunk alkalmával újabb ruhadarabbal leplek meg, többet nem árulok el, de vannak ötleteim, bizonyára örülsz majd.

-Nem is kétséges, minden jó, ami Tőled van.

-Lassan letelik az idő. Nézd már, beállt a vonat.

-Újoncok, sorakozó! - harsant a vezényszó.

A szerelmes karok átfogták egymás nyakát, majd fájdalmas kényszerűségből kioldották.

-Gondolj arra, ha visszatérsz, senki és semmi nem választhat el: összeházasodunk, közösen inspiráljuk egymást a tanulásban, meglátod, gyönyörű lesz, a fránya katonai távollét csak rossz emlék marad, cserében holtodiglan-holtomiglan.

-Így lesz, rebegték mindketten, semmi nem állhat boldogságunk útjába.

-Ha feltekintesz az égre, gondolatban látod a mosolygó Istent.

-Igen, ez az Úrnak is tetsző.

Eközben a vonat lassan kigördült az állomás peronjáról, és egyre gyorsabb vágta kezdett. Az integető karok, a pályaudvar mind távolabbnak és távolabbnak tűntek. A két szerelmes közötti fizikai távolság visszavonhatatlanul nőtt, de szívükben mindketten vitték magukkal az utolsó percek emlékeit, raktározták el örökre a búcsúzás mosolyát és csókjait.

Matekdoli

1967 decemberében koptattuk elsőévesként a gimnáziumi padosorokat, akkortájt a téli szünet jelezte a félév végét, aktuálissá váltak a jegylezárások.

Különös jelentősége volt a matematikából kapott kalkulusoknak, tekintettel arra, hogy osztályunk olyan távol esett eme tantárgytól, mint Makó Jeruzsálemtől.

Jómagam az algebrával még csak-csak elboldogultam, hanem a mértan! iskolai életem megrontója. Ha én egyszer a körzőm egy ponton leszúrtam, biztos két milliméterrel arrébb kellett volna, ha az eszköz szárait kinyitottam, előbb leltem volna meg itt a bizonyos négylevelű lóherét, mint hogy eltaláltam volna a kívánt távolságot. Ez persze megmutatkozott a silányabb érdemjegyeimen.

Közelgett a dolgozatírás határideje, azt még tudnia kell a jámbor olvasónak, hogy tanárunknál az ötös a kivételek kivételszámába ment, olyannyira, hogy a naplóban ritka „vendég” decemberig csupán egyszer „talált oda”.

Ilyen előzmények után füzetkiosztás, példák a táblára és... megkezdődött a feladványokkal történő küzdelem, mely, mint a sportmérkőzés, időre ment, csak itt a meccset az óravégi csengő zárta. Szembesülve a példákkal megoldásukba kezdtem, és egyiket követően fogtam a másikba. Négy példát kellett megoldani. A füzetet beadván nyugtáztam: lesz, ami lesz.

Néhány nap telt el, mígnem viszontláttuk munkálkodásunk eredményét.

Izgalmas pillanatoknak néztem elébe, megkapván a dolgozatfüzetet, kinyitottam. A bergsoni idő súlya nehezedett rám, oldalról oldalra haladtam. Végül... a szemem káprázik? Jeles (5) olvastam. Nem hittem a szememnek. Eddig csupán egy lány kapott ötöst az előző munkájára. Én volnék, a második? Úgy éreztem, enyém a világ, annál inkább, mert még az általános iskolában, talán hatodikban kaptam ötöst. Ráadásul (ahogy kiderült) az iskola legszigorúbb tanáránál.

Tudni kell, hogy szóbeli feleletre év végéig szinte senkinek sem sikerült jelest szerezni a táblánál, egészen május végéig váratott magára az ötös szóbeli érdemjegy. A köztes időben a négyes arisztokratikusan menő jegynek számított, jómagam egyszer negyedikben egy ügyes definíciómért kaptam jelest.

A tanár úr sokat bajlódott az osztállyal. Bolyaiak, Gausok, Lobacsevszkijek nem rejtőztek osztály-összetételünkben, az ellenkező végtel annál inkább. Csodák csodája! Közösségünk mégsem került be a legek könyvébe a bukások számát illetően, a szaktanári elégedetlenség hamarosan átadta helyét a csendes beletörődésnek, s ezzel párhuzamosan egyre jobb viszony alakult ki közöttünk. A tanár úr nagy tudása birtokában érdekes információkkal nyerte meg magának az osztályt, mely bámulatos korrektséggel párosult.

Egészében – matematikai botladozásunk ellenére – kellemes négy évet töltöttünk együtt.

2017/12.

A "jó" példa

A New York-i szálloda felhőkarcoló recepciójára érkezett egy magyar család: apa, anya és gyerek. A kötelező formaságok elintézése után liftbe szálltak, hogy a nyolcvanötödik emeleten lévő szobájukat elfoglalhassák. A felvonó elindult, mikor a fiú megszólalt

– A ku...

– Ejnye, Pistike, milyen csúnyán beszélsz, megmondtuk százszor, mit százszor, ezerszer, hogy nem illik ilyet mondani. Idegen emberek vesznek körül, hamar ítélnék, de nem csak rólad, rólunk, a szüleidről is kedvezőtlen véleményt formálnak, „Milyen szülők, képtelenek arra, hogy egy gyermeket helyes magatartásra neveljenek!”

De Pistike csak ismételten - A ku...

– Hát nem tudsz leszokni trágárságról? Persze, az iskolában a társaid is így beszélnek, de azért ember az ember, hogy a jó példa legyen az iránytű, nem pedig a rossz. Eleget papoltunk erről, láthattuk volna, hogy egyik füleden be, a másikon ki.

– De a ku...

– Ez kész katasztrófa. Hát persze, filmek ontják magukból a szennyet, árad a vér és a szitok. De mi majd teszünk róla, hogy ne találkozz többet ilyennel. Amikor hazatérünk, eladjuk a TV-t, a számítógépet, megóvunk minden rossztól.

– Egy emeletet sem emelkedtek, de a fiú csak mondta a ku...

– Az illetlen beszéd ellen legjobb orvosság a szépirodalom: veretes nyelv, különböző költői képek, erre van szükséged.

– De papa, az elmúlt héten ifjúsági előadáson voltunk a Nemzeti Színházban. Shakespeare-t játszottak, ha hallottad volna milyen kifejezéseket használtak, bizonyára elszégyellted volna magad!

– Az más, ő egy Shakespeare, te pedig Káposztás Pistike hetedik elemis tanuló vagy. Majd, ha nagy művész leszel, többet is megengedhetsz magadnak.

– Belőle, így az anya, csavargó lesz. Most káromkodik, később lop, majd rabol és talán még gyilkol is. Iszonyú belegondolni, hogyan fogjuk a börtönben látogatni, beszélőre menni.

Ilyen gondolatokba merülve utaztak, mígnem a célemeleten kiszálltak. A szobájukhoz érve a kisfiú erőt vett magán és kimondta:

– A kulcsot a portán felejtetted.

Egyidejűleg a lift ajtaján felirat jelezte, hogy hosszan tartó áramszünet lesz, tessék a lépcsőt használni közlekedésre!

Az apa arca hamuszürkére változott, és egy oltári káromkodás szakadt ki ajkáról.

A fiú diadalittasan nézett az öregre.

2017/12.

Sohavolt honvéd háborús élményei

„Száraz tónak nedves partján
döglött béka kuruttyol,
Hallgatja egy süket ember,
ki a vízben lubickol.”

Móricka szomszédunk. Döbbenetes történetekkel szórakoztatja a társaságot. Mi tagadás, sztorijait több, mint kétségekkel kell fogadni, de ő váltig győzködi a hallgatóságát, hogy minden szava szintiszta igazság. Szavahihető tanúk állnak készen arra, ha szükséges, hogy állításainak hitelt adjanak.

Bár tudjuk, hogy a mesélő abszolút alkalmatlan volt arra, hogy katonaruhát ölthessen, makacsul hajtogatja, hogy igenis ott volt az első világháborúban az első vonalban. Történetei az eseményekről felettébb furcsák. Ami történelmi tanulmányaimat illeti, minden homlokegyenest ellentmond barátunk elmesélésének, de ő egyre csak azt mantrázza, hogy ez a történetírók bűne, politikai érdektől vezérelve homályosítják el az igazságot, de közel van az a pillanat, mikor a mostani rezsimeket világviszonylatban azok az erők döntenek meg, melyek nem gördítenek akadályt a valós tények napvilágra hozatalának. Jómagam is annak a titkos társaságnak vagyok a reprezentánsa, amely felforgatja a mostani világot. Elérhetővé válnak azok a források, melyek a nagy háború valóságát tárják fel, megszüntetik azon iratok zárolását, melyet minden eddigi politikusok apokrifnak

nyilvánítottak, mivel szembemegy anyagi-politikai érdekeikkel. Különösen színes történetekkel rukkol elő, ami a frontvonalat illeti.

A köztudatban az él, hogy a lövészárokból a bakát télvíz idején majd megvette az Isten hidege, de a katona leleményes. Akár hiszitek, akár nem, olyan mélyre sikerült kiásni a lövészárkot, hogy egyszerre meleg víz tört fel, ugyanis elértük a Föld középpontját. A meleg víz komfortossá tette állásainkat. Az ellenség azért próbált betörni ide, hogy itt melegedjék. Állásaik oly közelben húzódtak volt, hogy néhány harcos – éjnek idején – kijátszva feletteseinek éberségét, átszökött hozzánk melegedni. Egymás lelkére kötöttük, hogy mindez hétpecsétes titok, különben a hadbíróság árulás vádjával állít kivégzőosztag elé, bár talán még azt is elviselték volna, mielőtt a „túlpartra kerülnek”, legalább életükben utoljára melegedjenek. Hát még ha meghalljátok, hogyan foglaltunk el egy ellenséges angol tankot!

Gyalogszerrel, kitörve fedezékünkől vajmi sovány lehetőségünk lett volna: két lábbal a lóerők ellen. A szerencse pártfogoltjainak érezhettük magunkat. Egy domb tetejére érve min akad meg a szemünk? Hát egy ugródeszkán. Élve a lehetőséggel rápattantunk, s elrugaszkodással egyből egy ellenséges tank vezetőfülkéjében lőttük magunkat. A személyzetnek még felocsúdni sem volt lehetősége, ártalmatlanná tettük őket, s támadóinkra összetűzet zúdítottunk. A meglepetéstől szinte lebénultak, mi pedig diadalittasan – hadizsákmányként –, a főhadiszállásra vontattuk a harci járművet. Maga a miniszter adta át nekünk a háborús

emlékérmét, mert ezzel vált lehetővé, hogy hadiiparunk sorozatban gyárthassa a tankot. Ne kérjétek, hogy mutassam meg a kitüntetést, mert – mint tudjátok – a háború forgatagában mindennapos dolog a tárgyak, holmik eltűnése, de valahol a kormány nyilvántartásában fellelhető az ünnepség és az átadás ténye és időpontja. De a hivatalokban kutakodni külön engedély szükségeltetik, s mindez ideig nem volt, aki kételkedjen szavaim helytállóságában.

Mindezek azonban eltörpülnek a mellett, hogyan éltem túl, hogy közvetlen közről géppuskával keresztüllőjenek. Képzeljétek el, láttam felém száguldani, és a süvítését is hallottam a gyilkos lövedéknek. „No, Móric, ütött az utolsó órád, vagy mégsem?” Hirtelen eltátottam a számat, s láss csudát, hamm bekaptam a golyót. Gyorsan lecsúszott a torkomon (utólag – közismert módon – szabadultam meg az idegen anyagtól. Az utókornak megörökítésül eltettem volna, de – milyen a sors – egy irigy honvédtársam, megirigyelve a történetet, magát akarta népszerűsíteni. Ezért éjszaka kileste, hogy a fejem alatt tartom a becses ereklyét, s elcsaklizta. A sors megbüntette. Egy ugyanilyen harci eszköz vetett véget földi pályafutásának. Törheti a fejét, hogy az Úr színe előtt miként vallja meg becsstelen tettét.

A szerencse nem mindig pártolt hozzánk. Így estünk fogságba. Messze a frontvonalon túlra hajtottak bennünket. Szögesdrót táborba zártak. Ólomlábakon telt az idő, lassan peregték napjaink, szinte örökkévalóságnak látszott, hogy „kényszervendégek”

vagyunk egy Isten háta mögötti helyen, távol az édes Hazánktól, s vajon viszontlátjuk-e még. Súlyos kétségek gyötörtek, sötétebbnél sötétebb gondolatok kergetőztek agyunkban.

De nicsak! A tábor paradicsoma volt a rágcsáló népségnek: egereknek, patkányoknak.

Élelem szűkében lévén, a húshoz szokott népség kínjában a drótot rágcsálta, s minden húzal megenged egyszer. A váratlanul jött szabadsággal persze botorság lett volna nem élni: lassan, észrevétlen kilopóztunk, az őrség – isteni csoda folytán – az igazak álmát aludta, annyira biztosnak vélték, hogy innen maga az ördög sem tud elillanni. Tévedtek.

Mint Hazánk igaz fiai, magától értetődően nem otthonunk felé vettük az útírányt, hanem visszatértünk a harcmezőre, úgyis sokáig nélkülözhetek bennünket a bajtársaink, mivel távollétünk számottevően csökkentette csapataink harci értékét. Revánsot kellett venni a fogságért, pótolni kellett a velünk szemben állók személyi állományának ritkítását.

Így történt, hogy a háborút végül mi nyertük. A csodás módon ezredéhez visszatért legénység – köztük jómagam is – név szerint ki lett emelve és megörökítve. De a politikai ellenfelek kiegyeztek, s így elcsalták a győzelmet. Ezért tanulják a nemzedékek – helytelenül –, hogy az első világháborút az antant nyerte meg.

2018/4.

Csipkerózsika álma

Hősnőnket egy királyfi csókja keltette hosszú szunnyadásból. De milyen kalandokat élt át álma idején? A jóságos jósnő, aki enyhítette gonosz vetélytársának Csipkerózsikára kirótt halálos ítéletét, nem elégedett meg a lány puszta életének megmentésével, elérte, hogy a hosszas alvás minél több felejthetetlen élménnyel töltsen fel. Amikor szemére jött a varázslatos álom, egy aranyerdőbe repítette hősnőnket. Minden csupa nemesfém volt: a fák, bokrok, madarak, még az aranyló Nap korongja is tömör arany volt, de éjjeli váltó társa a Hold és a csillagok is. Amikor az enyhe szél rezegtette a faleveleket, harangként csilingeltek, a madarak csivitelése karácsonyi éneknek tűnt.

És még nincs vége a csodáknak. Aranyló szarvasok színarany hintót vontattak, Csipkerózsika rögvest beszállt, s már száguldottak az Aranyösvényen egy kacsalábon forgó várhoz, melyben ambróziaitallal kínálták az aranyhajú tündérek.

Ámulatából fel sem ocsúdva egy aranyfolyón úszó bárka tűnt fel, melynek delfinmatrózai fedélzetükre invitálták. Festői út következett. Elhagyva az aranydzsungelt hová jutottak? Hát a világ végére. Itt a lány saját szemével győződhetett meg Glóbuszunk alakjáról, mi több, azon kívül találta magát. Tapasztalhatta, hogyan forog a Gömb előtte.

Elkezdődött Földön túli utazása. Egy titokzatos erő hihetetlen sebességgel távolította el planétánkról, s már a csillagok szabta ösvényen robogtak. Körülötte minden örvénylett, de valahogy cseppet sem volt ijesztő. Pirinyó parázsként hullottak lábai elé a csillámok, mint mikor karácsonykor meggyújtják a csillagszórót, és az apró kicsiny tüzek szóródnak szerteszét. Egyre messzibbre repültek, csalogatták őt az ismeretlen távoli világok, észrevétlen léptek át Naprendszerből naprendszerbe. Amikor egy-egy test lábait érintette, az nem volt más, mint meteor. Ezekkel pedig felettébb sűrűn találkoztak. Egyszer csak egy vaspántos ajtóhoz érkeztek: láss csodát, hangtalanul kitárult. Isteni fényesség vakította el: megérkeztek Isten országába. Fülébe egyből a szférák zenéje csengett. Szárnyas lények keringtek körülötte, férfiak, nők, de kettős lények is. hamarosan tudatosult, hogy angyalokat lát, melyek egyre szorosabb védőőrségbe tömörültek

Oh, hát a Teremtő testőrsége. Az általuk alkotott kör centrumában ki állott. Hát ő, akihez a világ apraja-nagyja válságos élethelyzetben segítséget kér, akihez keresztény, zsidó muzulmán egyaránt fohászkodik. Képzeljünk el egy olyan lényt, aki egymaga a természet, de állandó alakváltozásban van Csipkerózsika emlékezett dadájának tanítására, miszerint az Urat a maga valójában halandó nem ismerheti. Az alvó lány tágra nyílt szemekkel törekedett felfogni a csodát. Az angyalok éneke szebb volt mindennél, amit valaha földi muzsikussal hangszereiből elővarázsolt, felülmúlta minden idők

énekesének hangját, egyszerre volt bariton, tenor, alt, szoprán: ilyenre csak a mennyei világban képesek. Szeme fennakadt a Mindenható arany trónusán, vakító ragyogása betöltötte teret, az uralkodói szék állandó sebes forgásban volt, hogy a Teremtő az egész világegyetemen rajta tarthassa a szemét, semmi se maradhasson rejtve előtte, figyelembe véve a világegyetem szakadatlan tágulását. Van mit nyomon követnie, hogyan fogadja be az emberiség intelmeit, értékelje a bűnös és a neki tetsző magatartást. Egy végtelenül hosszú tekercsre angyalok rögzítik a történeteket, legyenek azok a Földön, Vénuszon, Jupiteren, Marson s még a csillagászok által sem felsorolható régiókban. Az égi Plajbász fényvéveket meghazudtoló gyorsasággal róttá a sorokat. Semmi nem maradhat észrevétlen.

Az írások tömege olyan szépségű volt, mellyel a legművesebb középkori kódexek sem vetekedhettek. Csipkerózsika igyekezett elolvasni a feljegyzéseket, de elméje kevésnek bizonyult, mintha az egyes sorok az ismert nyelvek összességét tartalmazták volna, ötvözve azzal a jelképrendszerrel, melyen csak az ég-föld mindenség királya igazodhatott el. Egy pazar Gömb is világított, fény a fényben. Nem is gondolhatjátok, mit lehetett benne látni. Hát minden gondolkodó lény agyát és lelki világát tárta fel. Hiszen Isten előtt a gondolatok sem maradhatnak rejtve.

Innen már nem volt hova utazni, hiszen bejárták már a Mindenséget, A Mennysországot pedig a végállomás. Nem is lehet más, mert mindennek végpontja az Isten.

A meglepetéseknek még korántsem volt vége, varázsütésre egy oázisra emlékező tájban találhatták magukat. Fák roskadozó gyümölcsökkel, minden egykor kihalt élőlény újjászületve, tökéletesedve élvezte a létet, száműzve lett minden agresszív tett, rossz gondolat: a bárány önfeledten játszott a párduckölyökkel, a farkas békésen társalkodott a nyúllal, mindenütt tökéletes összhang és harmónia.

Ilyen lehet a világ krisztus második eljövetele után, gondolta.

A Minden titkok Tudója folyamatosan jártatta tekintetével a világot, szeme, mint röntgen hatolt be a lelkek legrejtettebb zugaiba, egyszer csak szunnyadó hősnőnk felé fordult. Csipkerózsika érezte, hogy valami transzcendentális erő ellenállhatatlanul mind közelebb vonzza az úrhoz. És ekkor...

Lágy érintést tapasztalt ajkán, és az úr – s vele együtt a menyei világ – eltűnt szeme elől.

Továtűnt az álom, s a lány felébredt álmából, s kit látott meg? Egy gyönyörű ifjút. Egyből szerelemre lobbant.

– Életemben ilyen csodás hölgygel nem találkoztam. – így a királyfi. Amint megpillantottalak, olyan különös érzés kerített hatalmába, amilyennel eddig nem találkoztam.

– Engem is hasonló kerített hatalmába. – felelte az álomból magához tért Csipkerózsika.

A két fiatal egymásba kulcsolódott, kölcsönös szerelmi fohász hagyta el ajkukat, s egy életre elkötelezték magukat egymás mellett.

2018/5.

Disco a kartondobozban

Egy vidéki tágas ház egykori gyerekszobájában tágas kartondoboz adott otthont számos mesefigurának. A lakók egykor a kislány játékbábui voltak. Hófehérke és a hét törpe, Hamupipőke, Csipkerózsika, Babszem Jankó, Hüvelyk Matyi, a rendíthetetlen ólomkatona és társai békés egymás mellett élésben jól megfértek egymással.

Életüket az tette unalmassá, hogy egykori gazdájuk – felcseperedvén – elhanyagolta őket. Szomorkodtak, kárhoztatták a sorsot, de a fennálló helyzetet megváltoztatni nem tudták. Egykori játszópajtásuk felnőttesebb kedvteléseknek hódolt, mint afféle teenager. A szoba zsúroknak, házibuliknak, filmnézéseknek vált a helyszínévé, de nem afféle papás-mamás vagy ehhez hasonló kedvteléseknek. Hétvégeken bulik vidám hangulata uralkodott, szólt a zene, ropták a táncot, évődések, flörtök színhelye volt a ház nagy szobája, népes vendégsereg múlatta az időt.

Nem így a dobozban A zárt tér fogságában sínylődtek, aszalódtak az egykor kedves, mára már megunt és mellőzött játékok már-már teljesen felőrölte őket a depresszió. Sorstársak voltak a tanácstalanságban, kilátástalannak tűnt jövőjük forrasztotta őket egybe, mint holmi szibériai hadifoglyokat a gulág táborainak mélyén, vagy mint kietlen vidékre űzött fegyenceket. A különbség az volt közöttük, hogy őket nem a zord

törvény korbácsa űzte, hanem az idő, mely eljárt felettük. Egykori gazdájuk számára kezdett tágulni a világ, míg ők, mint számos öregember, visszaszorult élettérben találták magukat.

De a zárkák mélyén sínylődő rabok, ha közös cellába kerültek, igyekeztek megtalálni a túlélés kulcsát, minden lehetőségmorzsát „felcsipegettek”. Hasonló helyzet állt elő. Legyen egy a közös feledésre ítélték között, akiben lakozik a kreativitás szikrája, rendelkezzen meggyőző erővel, tudja mozgósítani társait egy határozott cél érdekében. Akkor nyert ügyük van.

Így történt most is. Hétről-hétre hallhatták a hétvégi lemezlovasos házibulit. Kinek nem bizseregne a talpa ennyi jó muzsika hallatán táncra perdülni, avagy kinek ne gyúlna fel a képzelete a táncoló egymásba kulcsolódó párok esetén. Derék derékhoz, láb a lábhoz, halk, hullámzó zene, ritmikusan mozgó testrészek, avagy kemény, pörgős rock, dinamikus tánclejtés.

– Tudjátok mit? Legközelebb, ha összejön fent a vidám társaság és bekapcsolják a magnót, perdüljünk mi is táncra!

– Nagyszerű! – lelkesedtek a többiek.

Így is történt. Szombaton végre elérkezett a várva-várt nap. Népes társaság verődött össze. Lányok-fiúk, megannyi szórakozni, táncolni vágyó teenager. Felcsendült az első szám, s a doboz lakói érezték, hogy az

ő idejük is elérkezett. Tagjaik bizseregtek, és – a fentiek mintájára – egymást kérték fel táncra: Jancsi Juliskát, Hamupipőke álmai hercegét, s a kis Hófehérkét kézről kézre adták törpe partnerei. Még a Kuka is eldicsekedhetett azzal, hogy nem kellett férfi létére nélkülözni a partnert. A táncos est folyamán mozgásuk egyre összehangoltabbá, kifinomultabbá vált: a végén már úgy érezték, mintha a játékgyártás istene egyenesen a táncparketre teremtette volna őket. Csak az élelemnek voltak híján, de ez cseppet sem zavarta a játéknépséget. Lévén, hogy még „aktív” korukban sem szorultak rá. Időközben elhalkult a zene, a társaság búcsúzni készült, majd csend telepedett a lakásra.

– Jól kiszórakoztuk magunkat! – örvendeztek a figurák. Életük ettől kezdve új szakaszba lépett, hiszen rájöttek, hogy az unalmas napokat lehet változatosabbá tenni.

2018/6.

Kirándulás

Andrásnak, a filozófia tanárnak nosztalgiája támadt ifjúkora túraélményei iránt. A kötelesség az íróasztalhoz szorította hétköznapi, hiába az ünnepnapok is, sok volt a penzum: tanulmányok, konferenciák és minden, amely a tudományos élet velejárója.

Elhatározta, hogy a hétvégét régi hobbijának szenteli. Kiadós gyaloglás a Bakonyban, és a kilométereket róva, a természet adta táj újra felfedezése a régi emlékek felelevenítésével, és ismét fittebbnek érzi magát.

Egyedül nem, de szeretne a fiával kirándulni menni. Nehéz lesz őt kirángatni a virtuális világból, szinte minden idejét az online barátoknak és társaknak szenteli.

Az apa minden fortélyát bevetette, addig-addig győzködte, hogy mennyi szépség várja, ha egy napot a Bakonyi hegyek meghódítására áldoz. Míg végül a fia rászánta magát.

Hétvégén az asszony édesanyjához utazott a fővárosba, erre a napra időzítették az utazást. A meteorológus előjelzése is jó időt jósolt, csapadék biztosan nem lesz. Összekészítettek mindent. Hátizsákba került az élelem, a kulacs, a fényképezőgép, de még a teniszlabda is. Reggel érte őket a vis major: esőfüggöny, viharos szél, a nap sugara még a távolból sem ereszkedett meg. Hát ezért fáradoztunk! Az időjárás istene hadat üzent, keresztül húzva számításainkat! A csüggedés teljesen eluralkodott

rajtuk. Az nem lehet! A „ház ura” colstokot ragadott, és kezdte méregetni a szoba kerületét.

– Hát te, mit csinálsz apám?

– Tudod, a Vinye és a Cseszneki vasútállomás közti táv öt és fél km. Ha azt elosztom a szoba kerületével...

– A szoba kerületével? Ugyan minek?

– Annyiszor kerüljük meg a szobát, hogy tervezett túránkat mégis teljesítsük!

– Túránkat? Azt meg hogyan? – a fiú csak ámult-bámult, de mit volt mit tenni, ment az apja után. Elindultak. Persze az „erdei menet” megpróbáltatásokat ró az emberre, időnként meg-megállnak.

– Fiam, itt egy tisztás! – hajította a szoba közepére az anyja ócska zöld szőnyegét. –

Anyád a szekrény mélyére süllyesztette, irritálta a színe, és hogy bizonyos anyag végtermékre emlékeztet. Mi ne legyünk annyira finnyások!

A „kirándulók” elővették elemózsiájukat, s úgy falatoztak, mintha szabad levegőn lettek volna. Hiába, a szobát már legalább ötszázszor körbesétáfkálták. Meg is hozta az étvágyukat.

– Fiam, milyen az erdő fa nélkül?

Ezt is megoldották. A falakról lekerültek az oda függesztett képek, helyébe a szekrény mélyéből előkerültek a vadonokat ábrázoló posztertekercsek: máris a „sűrűben” voltak, ráadásul néhányon szarvasok és vaddisznók is „vonultak” a patak partján.

– Fiam, meg kell öröközni, hogy itt jártunk!

A fiú kezdte élvezni a dolgot. Odaállította a falhoz az apját, és lencsevégre kapta, majd ugyanez lejátszódott fordítva.

Bandukoltak tovább a „Bakonyukba”. Kisvártatva megálltak.

– Szedjünk gombát! – kiáltott az apa. Rögvest a hűtőszekrény mélyére nyúlt, s elővette az ott tárolt vargányát. Elszórta a „gyepen”.

– Itt is egy! Itt is egy! – rikoltoztak felváltva, kapkodva egymás elől az olvadó vargányát. – Vigyázz gyilkosgalóca! – viccelődött az apa. A kisvártatva kiolvadt termény és átnedvesedett. – A harmat fürösztö a növényeket... az is ilyen. Haladtak tovább, körbe-körbe, hegyen és tisztáson, patak partján. Még az időt sem érzékelték. Leültek pihenni, nagyokat húztak a kulacsból. – Ideje felkerekedni, hogy le ne késsük az esti vonatot. Felálltak és szaporábbra vették a tempót.

- Ó, jaj, csúszik a gyep, csúszik a gyep!

- Nem baj, fater, siessünk, el ne menjen a vonat!

Aztán puff! Egy nagy huppanás. A zöld gyep fűszálai keringtek, szálltak a magasban! A fényképezőgép darabokra hullva, a gombák az apa fenéke alá préselődve.

– A lábam a lábam! Hívd a mentőket fiam! Jaj, a bokám, a bokám!

A fiú gyorsan intézkedett, maga vitte be az apját a baleseti osztályra. Az orvos megdorgálta az öreget, hogy

esős időben nem ildomos a Bakonyban kirándulni, mert akkor ilyen bokarándulás lesz a vége. Viszont nem értette, hogy a Bakonyban milyen vonat után futhattak ma, hiszen a vasutas sztrájk még be sem fejeződött...

2018/7.

Megütöttem a főnyereményt!

Ötvenmillió euró! Hát ez hihetetlen.

Csipkedem magam, nem álmodok-e? De nem! Előttem a nyertes számok.

Vége a nélkülözésnek, a rabszolga melónak a kicsinyes despota főnök előtti gazsulálásnak. „Igenis, Szabó Úr!” Ha csak egyet tüsszentett a cég mindenható ura, az alkalmazottak (rá) fáztak s hetekig szenvedtek e különös szövődmény miatt. Hát ezzel szakítok. Bemegyek hozzá s valahogy igyekszem: Főnök, harminc évig húztam az igát, eredmény jóformán semmi. Nem leszek többé lúzer, mától fogva a magam ura vagyok, ezennel felmondok, s ha szemei kikerekednek s érdeklődik, hogyan tovább, udvariasan, de határozottan elhárítok mindennemű kíváncsiságot. Mindenki a maga szerencsájének kovácsa, ezért az már az én személyes ügyem. Láthatóan megdöbben, széttárja karját, de (rá cseppet sem jellemző jóindulatot mímelve kezet nyújt, erre az elmúlt évtizedekben nem volt példa), majd formaságokon túlesve örökre hátat fordítok szenvedéseim helyszínének.

Töprengeni ez után is ráérek: Mit kezdjek a millióimmal, amely jó magyar valutára átszámítva milliárdokra rúg.

Hát mindenekelőtt utazom. Bejárom a világot. Általános iskolás koromban eleget hallottunk az egyiptomi piramisokról, a kínai Nagyfalról, a dél-amerikai indián kulturális emlékekről. Mindezt élő valóságban látni vajmi keveseknek adatott meg, mától jómagam is ehhez a

körhöz tartozom. Hallgatni az idegenvezető előadását a múlt rejtelseiről, szüzenírt vásárolni a történelmi helyszíneken. Csodálatos gyűjtemény boldog tulajdonosa lehetek, melyeknek a felépítendő pompás villámban külön terme lesz, s én a boldog házigazda büszkén mutogathatom exkluzív vendégeimnek

Eddig minden garast fogamhoz kellett vernem, élelmiszerből a legolcsóbbakat vehettem, mindez már nem köt engem, az ár nem lesz akadály. Mennyivel más egy olcsó kifőzdében egytálétellel csillapítanom az éhségemet, mint egy elképesztő étteremben finnyásan fürkészni az étlapot. Lecsókolbász és szalonna helyett homár és kaviár, ez már döfi.

Mindig sóvárogva bámultam a könyvesboltok kirakatát, ahol kurrens könyvek sorakoztak. Nem fáj többé a fejem, ha egy ritka becsű kódex nyerné meg a tetszésemet, reprintkönyvek sora lenne könyvtáram része.

Már beszéltem a villáról, természetesen a legkényesebb ízléssel rendezném be. Felkutatnám a világhíres építőművészeket, s egyedülállóan tervezett házat igényelnék, pénz nem számítana.

Berendezése fejedelmi lenne: mondjuk barokk kristálycsillárok, perzsaszőnyegek, antik bútorok, kínai porcelán, mindezt természetesen egy híres lakberendezővel konzultálva kifogástalan, kényes ízlésről tanúbizonyságot tenni számomra elsődleges. Ne mondhasa senki – némi irigységgel, hogy „Lám felkapaszkodott az uborkafára és rázza a rongyot!” természetesen pazar fogadásokat rendeznék válogatott személyzettel, szakértőként magyaráznám az egyes

bútordarabok eredetét, eszményképem a szellemi arisztokrata, aki kiegészítőként „még" dúsgazdag is.

Az elittől nem állhat távol az adományozás. Szélesre tárnám a pénztárcám azon tehetséges fiatalok számára, akik anyagiakban szűkölködnek, s ezért elérhetetlenek számukra az egyetemi tanulmányok. Gondolnék családjukra. Nem lenne mostohagyermek a tudomány és a kultúra sem. Támogatnám a szárnyukat próbálgató poétákat, a humán és a műszaki tudományokat

Szabó úr, mit lazál - förmedt rám egy hang.

A szigorú főnök komor tekintettel lépett oda hozzám.

Már jó ideje figyelem, de a munkát már jó ideje hanyagolja, pedig túl van a harmadik írásbeli figyelmeztetésen. Vesse jól abba a kicsi agyába, még egy mulasztás, és útilaput kötök talpára. Lóduljon, pótolja az elvesztegetett időt.

Istenem, hiszen a szép ábrándokból a valóságba csöppentem. Hallgatnom kell a megaláztatásokat, a rendre utasításokat, a soha semmivel nem elégedetteket. De ha egyszer tényleg nyerek, akkor...

2018/8.

Mit rejt a kapcsos füzet mélye?

Az öregember hosszasan tartotta kezében a füzetet, végiglapozta, minden oldalt úgy cirógatva, mint a nagypapa unokája buksiját, ráncoktól telebarázdált arcán egy könnycsepp gurult végig, majd óvatosan, mintha hímes tojást tartana kezében, a fiók mélyére süllyesztette, gondosan bezárva.

Fiatalkori emlékképeket őriz ez a füzet. Tizenkét éves volt, mikor keresztanyja – miközben csókot nyomott a már akkor is magas homlokára – a következőket mondta, miközben átnyújtotta azt, amit azóta, mint féltett kincset őriz.

A jövőt nem sejtheted, ahogy lesz úgy lesz, de szívből kívánom, hogy csupa jó és örömteli esemény fakasszon mosolyt az arcodra, amire mindig szívesen emlékszel, és ha a felejtés kútja nagyon mély lenne, kapsz egy biztosítékot. Eme füzet legyen állandó kísérőd, melybe rögzítheted mindazt a szépet és jót, amit nem akarsz senkivel megosztani. Tudod sok az irigy ember, meg kell fontolni minden egyes közlést, vannak olyan dolgok az életben, melyek nem tartoznak a külvilágra.

A fiú mélyen elgondolkodott.

– Úgy jó, ha többen örülnek, én bizony sok mindenről beszámolok. Örömekről, kudarcokról, bár érzem, vannak olyan dolgok, melyek legintimebb szférám világának tartozékai, ha ezeket kiadom, magamat szegényítem el, és lehet valami abban, amit keresztanyám a külvilágról elmondott.

Úgy is cselekedett. A füzetben gyűltek a pozitív emlékek, de egyelőre úgy érezte, egyik sem bír olyan súllyal, hogy elzárja környezetét elől.

Aztán egyszer tizennégy évesen átlépte az áhított középiskola kapuját, s a híres gimnázium gólyája lett.

Az első nap feszült várakozással, lázas izgalommal kezdődött. Nyílt az ajtó, s belépett a leendő osztályfőnök. A fiú felnézett, miközben az osztály vigyázállásban köszöntötte, s a tanárnő bemutatkozott. Molnár Ágnesnek hívták, a fiú szeme a bámulattól fennakadt, hogy mindjárt zavartan lesüsse.

A tanárnő helyet foglalt a hatalom polcát fémjelző katedra mögött.

– Csodálatos – suttogetta inkább csak önmagának a tinédzser, hiszen a tanulócsoporthoz figyelmét lekötötték a történetek.

A pedagógus a még érintetlen osztálykönyvet lapozva írta be betűrendbe leendő patronáltjainak adatait.

Zoltán, mert úgy hívták nebulónkat, nem győzött lelkileg betelni az életébe betörő új lénnel: hullámos aranyzőke haj, dereka nádszálkarcsú, keblei ringatóztak, mint a tenger szél fodrozta hullámai, a láb, amelyet Zoltán még nem is látott: találkozott a járőreszközök széles tárházával: vékony, karikaláb, olyan, amit tulajdonosa jó szívvel „viselhetett”, de ilyet még nem.

Kíváncsi lennék, hogy valamely koszorús költő hogyan foglalná verssorokba a most látottakat?

Amikor rá került a sor közömbösséget erőltetett magára (nehéz volt), de elkerülte a feltűnést, noha tudatában volt a felvett póz mesterkéltségének.

Eltelt a délelőtt: kölcsönös ismerkedés, házirend, balesetvédelmi oktatás, majd feljegyezték a heti menetet (egyelőre ideiglenes: milyen tanórák töltik ki a hét napjait. Várni kellett még két új tanárra, utána véglegesíthették a munkarendet.

Tanárnőnk a magyar és az angol órákat fogja tartani. Zoltán úgy gondolta, hogy egy ilyen szépség csakis esztétikailag értékes témákat feszegethet. Nem is illene hozzá holmi matematika vagy kémia. Elképzelte, hogy ez utóbbi stúdiók közvetítője vagy vastag szemüveget hordó szigorú tekintetű hölgy, illetve tudós ábrázatú öregúr. Egy ilyen szépségnek ezek a tárgyak nem testhezillóak, vonta le önmagának a konklúziót. Ebbéli meggyőződését még a tanárnő csengő hangja is megerősítette, hogyan változtatja – mintha incselkedne – hangszínét, a torkából kiáramló valami olykor fuvola, de tud ércesebb, dinamikusabb lenni. És a tekintet, hol találkozhatott ilyennel tűnődött. Aztán felderengett. Nyáron Párizsban töltöttek két hetet, s felkeresték a Louvre-t. Számtalan gyönyörűség mellett a Mona Lisa maradt meg leginkább emlékezetében, mint agykérgébe pecsételt lenyomat.

Ha szobrászi talentummal áldott volna meg a Mindenható, modellemül feltétlen őt fogadnám meg. Azon kapta magát, hogy teljesen hatalmába kerítette egy olyan érzés, melynek mibenlétével még nem nézett szembe, de mélyen beivódott a tudatába, kitörölhetetlen emlékké vált, sőt mi több, mindenben már őt látta: egy fa erezetében arcvonásait vélte felfedezni, a víztócsa mintegy karcsú nőként tekintett rá,

ha néptelen volt az utca, az üres tereket mintegy „betöltötte” a tanárnő alakja, jókedvre hangolva, de egyfajta szorongás érzésével párosulva.

Otthon – bár kedvenc főztje várta – ímmel-ámmal kanalizgatott az ételből. Az anyja nem tudni mire vélje, hasztalan faggatta, de a fiú néma maradt. Mit tehetett a szülő? Tanácstalanul széttárta a karját.

Tanulónk pedig folyton-folyvást rá gondolt. Hol lakhat, van-e családja, férje, esetleg gyermekei – tűnődött és próbálta elképzelni azt, akinek háttéréről mit sem tudott, de a szív legyőzi az ésszt, s fantáziál különösebbnél különösebb dolgokat.

Elképzelte magát a tanárnő udvarlójának: „Vajon Én lennék a zsánere?” – tette fel magának a kérdést, a lehetséges negatív választól menten elborzadt. Nem, az nem lehet. Így próbálta magát meggyőzni.

A második nap, órák után különös ötlete támadt. „Mi lenne, ha megfigyelném? Feltűnés nélkül követném?” Elszörnyedt arra a lehetőségre, hogy a „kedves” váratlanul megfordul és... Ez maga lenne a megsemmisülés.

Mindenesetre tanítás végén „készenállt”. Figyelmének „alanya” pontosan tizenkét óra harminc perckor lépte át az alma máter kapuját, s elegáns tűsarkú cipőjének ütemes, egyre gyorsuló kopogása érzékeltette, hogy számára „rohan az idő”.

Hőszünk késedelem nélkül felvette a kíváncsú követési sebességet, ügyelve, miként a KRESZ-ben a követési távolságra. Nem szabad ütközni: igaz, ez másfajta következményekkel járna, mint a járművek esetében, de

nem lenne kevésbé kellemetlen, mit kellemetlen, felettébb kínos. Tisztes távolságból mögötte haladva látta, hogy sokemeletes lakótelepi házba lép be.

Onnantól kezdve, nap mint nap így tett, közben úgy érezte, ennél tovább kell lépnie. De hogyan? Mi lenne, ha egy levéllel hívná fel magára a figyelmet, osztaná meg vele azokat az érzéseket, melyeknek első találkozásuk óta foglya. A mindenkori osztályfőnöknek úgyszólván tisztában kell lenni leendő tanítványaik mind külső, mind pedig belső tulajdonságaival, ez utóbbtól elválaszthatatlanok az érzelmi világ titkai.

Természetesen miként Anonymus a Gesta Hungarorum című munkájában, neki is névtelenség homályában kell maradni.

Igen ám – írta felül a következő gondolat az éppen, hogy felröppenő előzőt – csak idő kérdése, hogy kézírása elárulja magát. Elég egy-két dolgozat összevetése és – számára kedvezőtlenül – megoldódik a gordiuszi csomó. Elhatározta, hogy ír leveleket, de csak saját magának. Ott nem gátolja semmi abban, hogy érzelmei áramlásának szabad folyást engedjen, s erre minden nap sort kerít. Ahány nap, annyi szerelmes üzenet a fiók mélyén titkos hódoltjának. Ilyen a plátói szerelem, mert fiúnk ennek volt részese.

Bár édes, de fájó érzés. Magának vallja be azt, amilyen hatással volt rá a hétköznapi Aphrodité.

A leveleknek mindenképpen méltónak kell lenni szerelme tárgyához és az imádóhoz egyaránt.

Kutakodni kezdett az otthoni könyvespolcon, s lám kezébe akadt az Évszázad szerelmes versei című kötet.

Végiglapozva oldalról-oldalra olvasva megannyi gyönyörűség birtokába jutott. „Milyen volt szőkesége, nem tudom már”. Hát igen, a tanárnő haja is mint érett búzakalász, de amikor Petőfi arról ír, hogy „Minek nevezzek” ez is szíven ütötte.

De tovább kalandozva szeme megakadt az Odüsszeiában lelt „hókarú” Nausziká kifejezésen. Hamarosan a szerelmi költészet terén tanuló társait meghaladó ismeretekre tett szert, ha frappáns ilyen témakörű idézet szükségeltetett, keze magasba lendült, majd kiesett a padból és a felszólítást meg sem várva, szinte bekiáltotta az osztály elébe az adott sort társai és a tanárnő elismerését egyaránt kiváltva.

Csupán akkor akadt el a szava és váltott át egyszerre némaságba, ha a tanerő érdeklődött. Mire fő ez a nagy vonzódás a szerelmi témához.

Minden nap, amikor elérkezett a délután, otthon a tanuló sarokba húzódva, titokban ügyelve arra, hogy senki foglalatosságát meg ne zavarja, írta a szebbnél szebb leveleket.

Eltelt egy év. Tekintélyes számú mű sorakozott az egyes füzetlapokon. Szűk lett számukra a hely, újabb és újabb füzetekkel kellett pótolni.

Azon vette magát észre, hogy nem tudja kivenni fejéből az osztályfőnöknő keltette hatást. Levél levelet követett, a szenvedély izzította az oldalakat, csoda, hogy ki nem gyúlt.

Ha a füzet beszélni tudna, gondolta Zoli, mennyi érzésről szerezne tudomást a kívülállók. Milyen szerencse,

hogy nem fecsegő vénasszony, hanem olyan – bár passzív – cinkostárs, aki képes lakatot tenni a szájára.

Egyik tanév követte a másikat. A fiú azon kapta magát, hogy ott áll a matúra kapujában. Aztán azon is túl esett. Fortuna kegye megkímélte attól, hogy olyan tételt húzzon, amely felizgatja – amúgy is állandó készenlétben lévő fantáziáját. Balassi katonaversei úgy hatottak rá, mint katonáékra a bróm. A rossz nyelvek szerint a honvédségnél teába csempészett szerrel tartották kordában az angyalbőrbe bújtak férfiasságát.

A banketten, ahol már lebomlott az a hagyományos „kerítés”, mely elválasztotta a katedra két oldalán levőket, egymást kölcsönösen tegezhetette tanár és diák, Zoli zavarban volt. Szerelme plátói tárgya iránt, aki ráadásul tanára, osztályfőnöke is volt egyben, határtalan tiszteletet érzett, úgy érezte – érettségi ide vagy oda – magasan fölötte áll: mintha a föld tegezné le a Mennyet, gondolta és egyszerre elborzadt. Minő blaszfémia egy ilyen égi tüneményt, bár csak ő emelte ilyen piedesztálra – köznapi megszólítással lerántani a földre. Olyan ez, mintha egy ünnepi új ruhát valaki sárba taposna, úgyhogy maradt a megszokott tisztelettudó magázásnál minden tanárnői bátorítás, unszolás ellenére. Így abban maradtak, hogy a tanárnő a továbbiakban is tegezi, de ő marad a megszokottnál.

Eltelt a nyár, egyre távolodtak és halványultak a középiskolai emlékek, egy maradt csak kristálytisztán oly friss, mint egykor: a nő iránti érzése, vágyódása.

Öt év múlva kézhez kapta a diplomáját. Megtudta, hogy az egykori osztályfőnök megtalálta élete párját, két gyermeket nevelő boldog édesanya lett.

Milyen rendező az élet. Zoli – tanári diplomával – ugyanabban az iskolában kapott kinevezett állást. Az első tanítási napon földbe gyökerezett a lába, amikor megmutatták a tanáriban a helyét: éppen egykori osztályfőnöke mellett kapott helyet. Nem hiába gyakorolt rá olyan erőteljes hatást, szintén a magyar szakot választotta, s vajon ki lett a munkaközösség-vezető – az egykori osztályfőnöke.

Örömmel üdvözölték egymást, óráközi szünetekben felidézték hajdani emlékeiket. Fiunk – kezdő révén – istápolásra szorult, s most ez a tisztség a munkaközösség-vezetőre hárult.

Kölcsönös óralátogatások, tapasztalatcsere, így zajlottak az első tanítási hetek, hónapok. Aztán egyszer a munkaközösség-vezető feladatai megsokasodtak. Osztályt kapott, ugyanis az 1. c gazdája hosszúnak ígérkező, súlyos betegséget kapott. Ebben az osztályban hospitált Zoltán, hogy gyarapítsa tapasztalatait, amelynek a kezdő tanár égető szükségét érezte.

Mi lenne, így a vezető, ha a következő órát te tartanád meg?

A fiú enyhe izgalmat érzett. Vajon elfogadnak-e, képes vagyok-e akár a nyomdokába lépni mesteremnek. Mi tagadás, amikor kézbe vette az osztálynaplót, s elindult az új kihívások terme felé, izzadt a tenyere, pulzusa szaporán vert. A folyosón közeledve a célhoz, érezte a tanárnő biztatását, mely mélybarna szeméből felé áradt.

Nyílt az ajtó, belépett a terembe, óvatosan körülnézett – harminchat őt fürkésző tekintettel találkozott. A következő pillanatban földbe gyökerezett a lába.

Nem akart hinni a szemének, optikai csalódás, avagy magát az egykori tanárnőt látta volna, ugyanaz a bájos mosoly, világosszőke vállán leomló hajfürtök, mintha a hajdani szépség reinkarnálódott volna. Meg kell mondani, zavarban volt, mikor Janus Pannonius titkaiba készült beavatni az osztályt, s vele a humanizmus és reneszánsz lelki-építészeti-művészeti hátterét felvillantani. Petrarca Laurához című versének sorait idézve: „Áldott legyen a nap, a hó, az év...”, és úgy érezte, mintha egy itáliai dómban istentiszteleten lenne, s az első sorból visszamosolygó szempár tekintetével „érintkezne”.

Óra után – meglepetésére a folyosón váratlan kísérőre akadt. A lány, aki oly mértékben kiváltotta csodálatát, bátortalanul szegődött hozzá, és zavarba jött, mikor érdeklődött a témával kapcsolatos szakirodalom iránt, mert felettébb érdekfeszítő volt a tanítási óra, s egy addig ismeretlen csodálatos világot sikerült előtte feltárni. Kerekas Zsuzsának hívták. Mire a következő órát jelző csengőszó elhangzott, tekintélyes számú könyvcím birtokában volt.

Ezt követően rendszeresen fordult hozzá tanácsért: hol olvasmányélményeiről kért véleményt, fogalmazásai csiszolását kérte: észrevétlenül mintegy – rendhagyó módon tanár és diák között – munkatársi kapcsolat alakult közöttük: a kezdeti intellektuális vonalra irányuló kapocs egyre inkább érzelmivé formálódott.

Második évfolyamon az eredeti magyartanár anyai örömöknek nézett elébe, majd a három évi gyes adta lehetőséget kihasználva, az új tanárt ajánlotta utódjául. Az igazgató – némi mérlegelés után – hajlott a kolléga kérésének eleget tenni.

Az érettségi különös elégtételét adta a közös munkának. Ráadásul, történetesen Janus Pannonius és a humanizmus témaköre volt a kihúzott tétel. Az érettségi elnök erre a feleletre úgy emlékezett, mint pedagógiai pályafutása legkülönb érettségi feleletére.

A lány az Eötvös Lóránd Tudományegyetemre iratkozott be magyar–német szakra.

Addigra már megvallották, hogy nem közömbösek egymás iránt. Együtt járás, eljegyzés, majd menyegző.

A két család közel került egymáshoz. Ekkor újabb meglepetések várták a leendő férjet. A lány édesanyja és a fiú egykori középiskolai osztályfőnöke testvérek. A közös családi génnek szépségformáló ereje teremtett ilyen csodás nőket. Házasság, gyermekek, karrier, végzős generációk sora fémjelezte életüket.

Következtek a nyugdíjas évek. A feleség előtt feltárultak a múlt titkai, egyet kivéve. Az egykori osztályfőnöknek szóló szerelmes levelei továbbra is a fiók mélyén maradtak kulcsra zárva. Hiába volt az unokák családtagok ismerősök kíváncsisága, a füzet gazdája hajthatatlan maradt. Úgy érezte, a füzetben rejlő diákkori emlékek csak az övék. Élete alkonyán egy merész, de fájdalmas lépésre szánta magát.

Volt egy kis kerti bungalójuk, ahol nem vezették be a központi fűtést: egyszerű szenes-kályha foglalta el a sarkot.

Egy téli nap a tűz martalékává tette, arra gondolva, hogyha eljön az elmúlás ideje, ne a szeméttelen landoljon, és illetéktelen kezekbe jusson az, amit azokkal sem osztott meg, akik számára mindent jelentenek.

2018/10.

Játékváros született

Miklós kisfiú, de igazi ezermester. Keze közül került ki játékbaba, eszkábált elektromos vonatot, készített polcot.

Nemrégiben tért haza Hamburgból. A hatalmas német kikötőváros mérhetetlen élményforrás volt, nem akarta, hogy az idő múlásával halványuljanak az emlékek, elhatározta, hogy megörökíti fába formálva, így lesz egy saját Hamburg-ja. Tervezésben az internet igazi segítőtársnak bizonyult. Letöltött egy várostérképet, azt felnagyította, és munkához látott. Nem volt egyszerű dolga. Igaz, hogy korábbi sikerei ambicionálták, de ez mégis más. Sokféle formát kellett az anyagból elővarázsolnia, ráadásul nem egy holt épülettömeg ideája járt a fejében. Élő-pezsgő metropoliszt akart varázsolni, alakokkal benépesítve a települést, a nézőknek betekintést kínálni a nagy szupermarketekbe, amint szemlélik az árukat, majd a tetszőt kiválasztják. Olyan tervről álmodott, ahol minden él és mozog. Embert próbáló, a fantáziát ösztönző, kreativitást inspiráló kihívás.

Azok az emberek jutottak eszébe, akik világörökségi objektumokat gyufaszálak ezreiből építettek fel, legyen az angol parlament, a városháza, az angol koronás fők otthona és még sorolhatnám.

Különös gonddal kellett az ideális faanyagot kiválasztani, hozzá pedig megfelelő megmunkálóeszköz szükségeltetik.

Mikor mindez – úgy tűnt – rendelkezésre állt, rögvest munkához látott. Hamarosan szembetűnt, hogy rögs útra tévedt. Hol a szerszám csorbult ki, hol a faanyag engedetlenkedett. Megformált egy épületet, de az ablakok kivájása sikertelen volt, egyenetlen oldalfalat kapott. Neki futott kétszer, háromszor, sokszor: ugyanaz az eredmény. Kis időre félretette, majd újból elővette. Sokadjára sikerült egy épkezláb házat ablakostul összeeszkábálnia.

Gyakorlat teszi a mestert: meglepetéssel nyugtázta, hogy a többi létesítmény már jutalmazta igyekezetét. Elfogadhatóra sikeredtek.

A házak között utcák voltak, a lakótömböket ligetek szakították meg. Fákat, bokrokat kellett kívánatosra formálni. Legnehezebbnek az emberek kifaragása bizonyult. Fej, láb, kezek, törzs. Megannyi kihívás. Hát még a szemek-fülek kialakítása. A haj és a szőrzet ügyében festék és ecset szegődtek segítőtársul.

Csúcsteljesítmény volt a magazinok, áruházak, fodrászszalonok kialakítása, ahol a faburák alatt faszépségek várták a végső simításokat azoktól a fodrázskisasszonyoktól, akik fiúnk keze-nyomán keltek életre.

Mintegy tíz hónap telt el a munka megkezdése óta. Az általa felnagyított internetről letöltött térképen követte nyomon, mennyire haladt előre tervének megvalósításában.

Még két hónap, s megelégedéssel nyugtázhatta, hogy célba ért. Úgy döntött, egy ideig elrejtí kincsét, így

süllyedt a város a föld alá, akarom mondani a gyermekszekrény alsó régiójába.

Történt egyszer, hogy születésnapra volt hivatalos, ahol feltételként szabták, hogy mindenki hozza el kedvenc játékát, színesítve a szabadidő eltöltését.

Temérdek tárgy gyűlt össze, jókedvű délután kerekedett ki. Volt rugósfoci bajnokság, babaszépségverseny, játékvonatozás.

Fiúnk sejtelmes hallgatásba burkolózott, nagy sokára előállt a farbával.

– Mit szólnátok egy idegenvezetéshez?

– Azt meg hogyan?

– Városnéző sétára indulunk, én leszek az idegenvezetőtök.

– Hogyan akarsz bennünket kalauzolni és hová?

– Jártatok már Hamburgban?

– Még álmunkban sem, de hogy jön az ide?

Míg találgatásokba bocsátkoztak, asztalra került a megformált város, ráadásul – minő csoda – helyismeret-mutatóval ellátva. A vendégek szája tátva maradt, sokáig egy hang sem hagyta el torkukat.

Következett a túra. Részletesen megismerkedhettek a templomokkal, azok történetével, ezekből útikalauzok alapján készült fel, bejárták a tereket, elképzelték milyen kellemes időtöltés lenne a zöldövezetben szusszanni egyet, belélegezve a közeli tenger sós páráját, hallani a fából ácsolt tengerjárók eredetijének túlkölését, amint révbe érkezik, avagy nekivág a végtelen vizeknek, hogy hosszas út lezárásaként valamely másik földrész kikötőjébe érkezzen.

A fiú a látottakat még egyéb a városról és környékéről szerzett ismeretekkel toldotta meg. Beesteledett, a szobában villanyt gyújtottak, de az érdeklődés töretlen maradt. A megjelentek szüleiknek is beszámoltak, akikre szintén mély hatást gyakorolt.

Időről időre játékkiállításokat rendeztek a településen. A polgármester udvarias levélben fordult a családhoz, járuljanak hozzá a fiú terepvárosának nyilvánosságra hozatalához. Egy ünnepi évfordulóra időzítették a játékok seregszemléjét. Innentől kezdve a mű karrierje villámgyorsan ívelt felfelé, s nemzetközi versenyben a szakmailag elismert mesterekből álló zsűri aranyéremmel jutalmazta.

2018/11.

Ülök a buszon

Ülök a buszon. Elhelyezkedem egy-ablak felőli ülésen és elgondolkodom.

Figyelmem utasról utasra vándorol: ki elmélyülten olvassa a híreket, van, aki hangosan méltatlankodik minden zöbtyenés után, melyet a hepehupás út kelt, meggyötörve a járművek alvázát, szaporítva a járműjavító műhely személyzetének egyre bokrosabb teendőit, egy kisfiú az ablakon mászkáló légyre vadászik. A rovarvilág helyi reprezentánsa látszólag békésen tűri a kiskorú homo sapiensnek, hogy zsákmányul ejtse, aztán egy pillanat alatt elfogy a türelme, s úgy dönt, hogy telephelyét egy másik ablakra helyezi át.

Két élemedett korú hölgy azt találgatja, vajon hány órát kell rostokolniuk a kórház ambulanciáján, mikor a megszólaló mikrofon őket szólítja be a „gyógyítás istenének” a szobájába, ahol mintegy megvilágosodnak gyötrő nyavalyájuk forrásáról és arról, milyen szer hoz számukra megváltást.

Kitárulkozó típus révén társalgásra vágyom. Egy-egy gesztusból, beszélgetésből számos alkalommal gyarapítottam ismerőseim számát, nem egyszer tartós barátságot kötve.

Miközben elmélázok, a mellettem lévő gazdátlan helyre egy idősebb hölgy telepedik le.

Eltűnődve maga elé bámul. Első pillantásra érződik, hogy az intellektuális típus sarja. Kisvártatva beszélgetést

kezdemenyezek, szuper-semleges témáról, hogy meggyőződjek, vevő-e a kommunikációra. Mi lehetne alkalmasabb ehhez, mint az időjárás.

– Ma a korábbiakhoz lépest hűvös a reggel – így én.

A néni élénken helyesel.

– Így igaz, ha ilyen marad estére begyűjtök az olajkályhába.

– Igen, időszerű lesz, de ne elégedetlenkedjünk, ez idáig az ősz szebbik arcát mutatta, nem hagyta cserben azokat, akik az elröppenő nyár iránt nosztalgizáltak.

– Nekem szép emlékeim vannak a legmelegebb évszakra. A Balatonon töltöttünk a párommal két hetet, jóllehet már augusztus is a végét járta, mintha a legmelegebb caesari hónap első napjait tapostuk volna. Almádi a kedvenc helyünk, ide mindig jó szívvel térünk vissza. Nem sajnálva a fáradságot, felkapaszkodunk az egykori Almádi-Öreg-hegy állomáshelyére, ahol egykor utasok szálltak le a pöfögő gőzös által vontatott vicinálisról. A sín már az enyészeté, de a vörös kő ott maradt. Onnan csodálatos kilátás nyílik a magyar tengerre, derűs nyáridőben ég és víz egygé olvad, fehér vitorlázók ringatóznak a hullámokban, hogy – utasaikkal együtt – hallgassák a habok zenéjét, tekintetükkel végigpásztázzák a partot.

Én Budapesten voltam néhány napot. Bejártam a múzeumokat, sétáltam a Margit-szigeten gondolatban visszapergetve, mint homokóra porszemei, azokat a régi időket, mikor Arany János egy padon üldögélve írta – a

táj hangulata által elvarázsolva – emlékezetes költeményeit. A Csepel-sziget egykor szocialista ipartelep gyármonstrummal. Fantáziám összeszedve a gyárak semmivé tűnnek, s máris a Toldi cseh Holubárral való párharc színhelye lép a helyébe.

A város szinte minden pontja vaskos történelem. Még a legújabb városrészeknek is van mire és kire visszatekinteniük. Gyerekkorom és a mai Győr arculata közötti különbség olyan, mintha egy hölgyet vadonatúj ruhába öltöztettek volna. Tanári munkám során egészen máshová léptem ki a gimnázium kapuját magam mögött hagyva. Egykor itt szívtam magamba a tudást, hogy később a katedra másik oldaláról nézzek szembe az érdeklődő felnőtt tanulókkal, akikbe generációkon keresztül plántáltam az ismereteket, kísérve őket a matúráig.

– Ön tehát pedagógus – kérdezte útitársam.

– Igen. Harminchat évet töltöttem a pályán. Debrecenben végeztem. Csinos cívisváros. Az egyetemi stúdiumok mellett sokat kaptam a kálvinista Rómától, noha katolikus vagyok. Az egész várost belengi a kultúra. – univerzitások sora, diákok serege a mindennapos vendég. Közép-Európa tán legszebb egyetemével büszkélkedhet a Hajdú-Bihar megyei székhely. Innen bölcsész- és természettudományi diplomával, de orvosi vagy agrármérnöki végzettséggel távozhatnak a tanulmányaikkal sikeresen megbirkózó hallgatók. A nénike elmosolyodott, majd így szólt.

– Én is a pedagógus pályával jegyeztem el magam. Itt jártam Győrben az Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolára. 1960-ban szereztem meg a képesítést. A kezdet nagyon nehéz volt. Vidékre kerültem, távol a szülői háztól. Korábban csak a tanulásra kellett koncentrálnom. „Ez az egyetlen dolgod, mi mindenről gondoskodunk” – biztattak. Meg is lett az eredménye. Máig nem felejttem el azt a büszkeséget és boldogságot, mely édesanyám és apukám arcáról sugárzott, s magamnak azt az elégtételt, hogy az élet iskolájának egyik felét sikeresen kijártam.

Következtek a pályaal alkalmazkodás embert próbáló feladatai: albérlet, a munkahelyi nehézségek, beilleszkedés egy olyan közösségbe, amely a megbecsülést a munkában való helytálláshoz köti, szigorú szakmai és erkölcsi mércével minősít.

Összevont osztályba kerültem. Fényévn yi különbség volt a gyakorlóiskolai tanulócsop ortokhoz képest. Az első hetek a kölcsönös megismerkedéssel teltek, fokozatosan egymásra hangolódtunk.

Mindeközben élveztem az iskolavezetés jóindulatú érdeklődését, mely erőt adott a kezdeti gondokon való felülkerekedéshez; s az első szakfelügyelői látogatás kedvező véleményezéssel zárult, erősítve önbizalmam, s egyben inspirált a még gondosabb tanítói munkához.

Jóleső érzéssel fogadtam, hogy év végén azon pedagógusok körébe kerültem, akiknek munkáját pénzjutalommal honorálta az igazgató, de a nem csekély összegnél is többet jelentett az erkölcsi elismerés, a

nyilvános dicséret, a gyerekek szeretete és az a sok-sok virág, mellyel tanulóim és szülei kedveskedtek.

– Mióta élvezi a jól megérdemelt pihenést?

– Mintegy öt éve mondtam búcsút a tanári asztalnak. Meghatóan könnyes volt az utolsó nap. Az iskolaépületből való távozásnál még egy pillantást vettem arra az ódon házra, mely munkahelyemet jelentette – az elsőt, s egyben utolsót – negyven éven keresztül. Az aranyórát, mely tantestületi ajándékom volt, hímes tojásként őrzöm a szekrényemben, ketyegése mintegy szívdobbanásom, mely „nevelt” gyermekeimért is vert.

– Én is öt éve távoztam az aktív munkaerő piacáról. Azóta szorgalmasan ápolom egykori szaktárgyaimat, követve a legújabb kutatások eredményét. Lélekben most is tanítok.

Ekkor a busz a végállomáshoz kanyarodott, fékezett, majd elült a motorzaj.

Megérkeztünk, gondoltam, s ennek kettős jelentése volt: az utazás és a beszélgetés vége.

Milyen különös az élet. Felszállván a tömegközlekedés eszközére még semmit sem tudtunk egymás létezéséről. Leszállván, pedig, mint jó ismerősök, szakmabeli kollégák váltunk el egymástól.

2018/12.

Csokievő verseny

Osztálytársam fontoskodó arckifejezéssel fordult felém:

- Képzeld, az interneten olvastam, hogy egy ausztrál úriember azzal került be a legek könyvébe, hogy három óra alatt harminc kiló kengurupecsenyét kebeleztet be.
- Harminc kilogrammot, tényleg?
- Jól hallottad, éppen annyit.
- Hisz ez rengeteg! Alig hittem a szememnek!
- Úgy bíz-a, alig hittem a szememnek!
- Nem csodálom! Elborzongok azon, hogy belém negyed, mit negyed, tizedannyi húst tukmálnának.
- Arra gondoltam, mi van, ha egyszerűen lódít. Ki ellenőrizte, aki igazolná ezt a gigantikus teljesítményt. Mi van, ha pusztá hírverés lenne az egész. A sajtó úgylis tele van borzalommal, kell egy kis gumicsont a földi halandónak, oszt rágódjatok rajta, mi pedig úgy hajtjuk végre a kapitális disznóságokat, hogy csak na.
- Nekem valami szimpatikus az egészben, lehet, hogy ez a kenguruügy elektronikus hírlapi kacsa, s tudjuk, léteznek valós elismerésre méltó teljesítmények is.

Mindig lehet látni és hallani a reklámokból: Valósítsd meg önmagad! Ez ma már pusztá divat: rakd ki gyufaszálból az országházat, gyalogolj végig a kínai nagy falon, ússz le a Dunán a Fekete-tengerig. Olykor jómagam is elgondolkodom azon, hogy valamit tenni kéne, hogy kiemelkedjek a szürkeségből.

- De amint gondolatban végigzongoráztam a lehetőségeket, minden kizárva. Nem tudok úgy focizni, mint Eusébio, nem nyitok új fejezetet a könnyűzene történetében, mint a Beatles, de a drámaírás terén sem fogok teremteni Shakespeare-t lepipáló életművet.
- Van egy ötletem.
- No elő a farbával!
- Közeledik a karácsony, édességek bőségszaruja lesz mindannyiunk fája alatt. Itt a lehetőség, hogy kezdjünk valamit ezen finomságokkal. Rendezzünk csokievő versenyt, időtartam egy óra, az elfogyasztott mennyiség dönt.
- Legyen mondjuk a felső határ hét tábla mogyorós csoki.
- Ez, úgy gondolom, kezdeti normának nem is kevés.
- Legyen úgy, ahogy gondolod, de ki szervezi meg? Mi lesz a jutalom?
- Látod, ezt is kigondoltam, legyen a győztes díja stílszerűen egy kilogramm szaloncukor.
- Milyen minőségű? Desszert, gyümölcsös, zselés?
- Természetesen zselés, ma az a menő.
- Akkor hát kezdjük szervezni a versenyt! Hogyan képzeled?
- Az iskolai faliújságon kellene közzétenni a felhívást. A résztvevők nevezési díjjal szállnának be.
- Nevezési díj? Az meg minek?
- Gondold el, valakinek a szaloncukor költségeit is állni kellene.
- Te egy lágész vagy, kiköpött szervező, ez még nem is jutott az eszembe.

A következő hét a szorgalmas szervezés jegyében telt.
Az iskola kapuján belépők szeme a következő
közleményen akadt meg.

„Tisztelt diákok!

Versenyre invitálunk benneteket! Ki tud egy óra alatt
többet befalni 7 tábla mogyorós csokiból. Ízletes
nyeremény a győztesnek!

Édességmajszolók, próbáljátok ki magatokat! Csak az
nem lehet győztes, aki nem vállalkozik!

Belépési díj háromszáz Ft.

Határidő: december 6.

Várunk benneteket! Fel, hajrá!

A szervezők”

Fontos napok következtek. Az iskolai tanulóifjúságot
mintegy varázsűtésre meglegyintette a versengés
szelleme.

A szervezőknél egymás után jöttek a nevezők, alig
győzték őket regisztrálni.

– Lám nem fulladt közönybe a szervezkedésünk.

– Az érdekes feladat mindig vonzó, különösen ez a
korosztály vágyik némi sikerre, szülessen az eredmény
bármely területen.

– Itt még a gyengébb képességűek számára is terem
babér, anélkül, hogy hiába igyekeznének egy
integrálszámításos feladattal megbirkózni.

Az osztálytermekben, de a falain túl is mindennapi téma lett a vetélkedő. Egyre-másra születtek a latolgatások.

– Érdemes lett volna fogadóirodát nyitni. Mindjárt két legyet ütöttünk volna egy csapásra.

– Mindig tanul az ember. A legközelebbi feladat kitűzésekor erre is gondolunk.

Elérkezett a várva-várt nap. Fokozatosan töltötték meg a termet a versengeni vágyók. Elhangzottak az utolsó instrukciók, aztán hajrá!

Izgalmas percek következtek. A drámai feszültség tetőfokára hágott. A szurkolótábor kedvenceit buzdította.

Különféle taktikák érvényesültek. Ki tele szájjal igyekezett minél több édességet magáévá tenni, volt, aki kezdetben mérsékelten kószolgatta az ingyencségeket, hogy a finisben legyen erő és energia, legfőképpen étvágy minél több csoki elfogyasztására.

Kipirultak az arcok, gyorsult a pulzus mindkét oldalon, akár egy labdarúgóválogatott meccsen.

– Ne hagyd magad, még két tábla vár rád! – így az egyik szurkoló.

– Vigyázz, meg ne fulladj a véghajrában, eddig csillagos tízesre teljesítettél!

A drukkolók hangja egyre erősödött, amint egyre közelebb került a verseny végét jelző óra mutatója.

– Még egy utolsó erőfeszítés, duráld neki magad!

Consummátumest. A verseny végét jelző sípszó elhangzása után a végelszámolás következett.

Hatalmas pusztítást végzett a gyerekhad a csokitáblákon. Mutatóban maradt itt-ott egy-egy sztáf.

Úgy nézett ki, nehéz dolga lesz a zsűrinek megítélni: kinek a teljesítménye a legjobb.

Salamoni döntés született hosszas mérlegelés után: Három első helyezést hirdettek. Öten másodikak lettek. A többiek jutalma sem maradt el. Mindenekelőtt pompás lakmározásban volt részük, ami a tejcsokikat illeti. Az elismerő oklevél – stílszerűen – csokival volt megszövegezve, képet is mellékeltek hozzá: megörökítették a szereplő nevét csokival a szájában.

Ahol jó a közösség, teremtenek hagyományokat. Mivel a tradíciókat gyakran dátumhoz kötik, ez a nap bekerült az iskolai emlékkönyvbe, s a diáktanács határozata alapján az elkövetkező évek ezen napján megszervezik ezt a vetélkedőt, s hogy a névadónak se legyenek híján egy patinás édességgyártó multi nevét vették fel.

Így a Nestlé csokievő verseny bekerült az iskolai dokumentumokba.

2019/1.

Nyomok a hóban

Szikrázott a hó a napfényben, feledtetve a csontig ható zimankót. Az erdész gyermeke a falubeliekkel önfeledten ereszkedett le a fehér hegyoldalon, élvezve a szünidő és a tél örömeit. Egyszerre csak megakadt a szeme: a hóban vér és patanyomok rajzolódtak ki.

Édesapjával megosztotta a tapasztaltakat. Ő pedig tüzetesen tanulmányozta a nyomokat, igyekezett tájékozódni. Nem volt egyszerű dolga. Előző nap hófúvás torlaszolta fel a lehulló csapadékot, eltüntetve a nyomokat, de a szerencsés véletlen átsegítette a holtponton. Hogy hogy nem távolabb ismét feltűntek a lépések és a vér, ott valahogy szabadon hagyta a szél. Ezt követően tüstént elindult az ismertetőjelek által kijelölt szűk ösvényen. Hosszan gyalogolt és semmi. Már-már feladni készült próbálkozását, mikor egy csapda került látókörébe, a csapda üres volt, de vér borította. Láthatóan a szerencsétlen állat beleesett, igazolva a lelketlen orvvadász reményeit, de aztán valami csoda és sebek árán kiszabadult annak szorításából. Szaporázta lépteit. Ki tudja, mennyi ideje történt, itt minden perc számít. Az idő és a jó szándék egyaránt arra ösztökölte, hogy a reményei szerint még életben lévő állatot fellelje és megmentse. Közben agya egyre csak járt, nemes harag költözött szívébe. Lelketlen emberek, számukra csak a pénz számít, ők a szent Mammon istenének szolgálai hódolói. Az élet értéke messze eltörpül a haszon,

főleg a busás haszon mellett. Kéz kezet mos. A vendéglős nem ad számlát, de tripla összeggel hálálja meg a húzsákmányt. Mindenki jól jár: a görbe úton járó vadász pénzhez jut, a vendéglős extra árat számol fel a vendégeknek: az érdekek összetalálkoznak.

Eszébe jutott az az eset, amikor a vemhes kocát és kismalacait csalta lépre egy lelkiismeretlen ember, és kapta őket puskavégre. Hiába, ilyen az élet, nem véletlenül vetette a következő sorokat papírra a költő „Az ember sátánfog-vetemény, nincs remény, nincs remény.” Ez utóbbi elszomorította: Mire képes az ember a mind nagyobb haszon hajszolásáért?!

Egyre mélyebben keveredett a sűrűben, hóval borított lucfenyők (tán a jövő karácsonyfái) sóhajtoztak a mind jobban feltámadó fagyos szélben. Kisvártatva az etetőhöz ért, ahol látszottak a nemrég volt erdei lakmározás nyomai: széna, kukorica, s egyéb táplálékmaradványok. Egyszerre láthatta az emberiség kettős énjét: jó és rossz oldalát, a lét és nemlét két ellentétes aspektusát. Táplál és gyilkol.

A magány, a sűrű vadon legkiválóbb terepe az elmélkedésnek, ahol nincs zavaró tényező, hacsak, s ez jobb értelemben véve, a lépten-nyomon felbukkanó természeti szépségek megtapasztalása szakítja meg. Ilyenekre nem odafigyelni lehetetlen. Minden egyes csoda kínálja magát: fedezz fel, állj meg, hacsak egy pillanatra, s csak így lépj tovább. Mondhatni egy másik ember lettél, gazdagodtál. S ez mennyivel értékesebb, mint mikor kérkedik éretlen kincsével az iskolás gyermek.

De az igazi bölcs megalázza magát.

A hó egyre mélyebb lett. A nyomok mintha elvesztek volna. (Tán visszavonhatatlanul?) De nem, íme ott egy, ott még egy, majd kissé távolabb sorjáztak társai. Lassan besötétedett, a szél egyre csak erősebb és erősebb lett, a korábban még látszó holdkorong vastag felhők mögé rejtőzött nem akarta többé megmutatni magát. Újra esni kezdett a hó, majd egyre sebesebben, mind nagyobb és nagyobb hópelyhek hullottak alá, emlékeztetve arra, hogy még a negyedik évszak derekán vagyunk. A java még hátra van: bőven lehet osztályrészünk mennyei áldásban, de erdészünket keményebb fából faragták annál, semhogy visszakozott volna. Váratlanul nyöszörgés és kaparózörejek ütötték meg a fülét. Vajon mi lehet, őz vagy szarvas? A meglátottak az utóbbi feltevését igazolták: egy kapitális agancsú szarvasbika küzdött sebével és a hóval, utóbbiból némi élelmet kikaparni. Emberünk közelebb ment, ahogy fokozatosan kirajzolódtak az állat körvonalai, úgy fedezte fel lábán a szörnyű sérülést. Sok vért veszíthetett, gondolta. Családos ember lévén egyből maga elé képzelte a szarvascsemetéket, a mamát, akik aggodalommal nyugtázzák, hogy a „ház ura” nem tért vissza. Az erdésznek egyből saját gyermekei jutottak eszébe, elképzelni sem merte, hogy ők is áldozatul válhatnak. Két gondolat ötlött eszébe: meg kell akadályozni, ha lehet a hasonlókat, s mindent elkövetni, hogy a bajbajutott vad visszanyerje egészségét.

Hogyan szállítsa el? A több mázsás példány szállására viteléhez szánra van szükség. Szerencsére nem esett

távol a vadásztársaság központja, s tudomása szerint egy bérkilövés előkészülete volt folyamatban külföldi szereplőkkel. A technika csodája a maroktelefon, ebben és a térerősségben a megoldás. Kapcsolatot teremtett a házzal, s ott értesülvén a történetekről tüstént intézkedtek: kisvártatva előállt a segítség.

A szarvast biztos helyre szállították. A közeli állatkórház szakemberei vették kézbe az ellátást.

Operáció, hosszas lábadozás. Micsoda öröm volt, mikor a felgyógyultat visszaengedték természetes közegébe.

Mire jó az elsődleges jelrendszer. A hang, a tűz és a vérnyomok hasznosan orientálják az embert: jelen estben életet mentettek.

2019/2.

Két perc még hátra van...

A falusi futballpálya szélén gyülekeztek azok az emberek, akik a csapat elmaradhatatlan, vérmes szurkolói hírében álltak. Parázs hangulatú meccsnek néztek elébe. Nem kevesebb dől el, mint kedvenc csapatuk, a Postás egy osztállyal feljebb kerülése. Ellenfele, a távolabbi Vágóhíd csapatának sem volt mindegy, milyen eredménnyel vonulnak le a játékvezetői hármasság felhangzása után a zöld gyepszőnyegről. A bajnokságban ez a meccs maradt hátra. A többiek tegnap zárták az évet. A helyi csapatnak be kellett gyűjteni mindhárom pontot azért, hogy bajnok lehessen. Jelenleg két pont hátránnyal startolt, hogy megelőzhesse a szintén bajnokaspiráns golyó- és csapágygyári együttest. Ellenfele, ha legalább egy pontot rabol két hellyel feljebb tornászhatja magát a bajnokságban. Ötödik helyezettből a harmadik helyre rúkkolhat. Bajnokság és bronzérem: igazán nagy a tét. Mindkét csapatnak méltó kihívás.

– Bizonyára jó meccsnek leszünk nézői. Fergeteges hazai támadásokra, a vendégcsapat részéről szívós védekezésre, s meglepetésszerű ellentámadásra.

– Láttad a helyi televízió riportját? Mindkét csapat edzőjét mikrofon elé szólították. – kérdezte a másik.

– Igen, de a helyiek nyilatkozatát magabiztosabbnak ítélem.

– Persze. Előnye a hazai pálya. A talaj minden egyenetlenségét ismeri.

– Igaz, de éppen tegnap – a leendő meccs tiszteletére gyeptéglákat cseréltek, igyekeztek minden buckát kiiktatni.

Ember tervez, időjárás végez. Hajnalban heves zápor áztatta el a pályát. Kérdés, mennyire fognak alkalmazkodni a játékosok. A foci igaz, hogy játék, de művészet is. Vannak labdarúgózsonglőrök, ki ne ismerné Pelé, Eusébió, Messi és társai briliáns cseleit, káprázatos játékát. Itt igaz ilyen zsenik nem akadnak, de több ígéretes tehetség keresi helyét a nap alatt mind a helyi, mind a vendég együttes színeiben.

Az óra mutatója egyre a mérkőzés kezdő időpontja felé haladt. Kisvártatva busz kanyarodott a meccs helyszínére tele vendégszurkolókkal.

– Biztatásban nem lesz hiány, mondogatták a helyiek.

– Hajrá Vágóhíd! – harsant a vendégszurkolók ajkáról a kiáltás.

A pályán megjelentek a csapatok, s velük a játékvezetői hármás. Térfélváltás, a csapatkapitányok kézfogása, sípszó, s már kergetik is a labdát. A várakozással ellentétben ez a kergetés – legalábbis a kezdetben – eufemizmus csupán. Meddő mezőnyjáték, rossz passzok, elvértve formálódik egy épkézlábnak ígérkező akció, hogy még csírájába elhaljon a lábakon. Egy-egy távoli kapura lövés azért felborzolta a kedélyeket, különösen azért, mert a hálóőrök könnyelműen messzire kimerészkedtek. Szerencsájukra a kapuk fája felfogta azokat a bombákat, melyeket nem lettek volna képesek hárítani.

– Nagyon fontos, hogy ne csak lábbal, de fejvel is mérkőzzenek.

– Az igazi játékos nem csak néz, de lát is a pályán.

Hatásos elhárítási taktika a lesre futtatás a vendégegyüttes módszere: lassítani az iramot, elaltatni a védőket, s kihasználni minden rést, amely az ellenfél kapuja felé nyit utat. Eseménytelen percek következtek némi játékvezetői felületességgel. Ilyenkor a két szurkolói tábor méltatlankodik:

– Szemüveget a bírónak!

– Láss, ne csak nézz a pályán!

Sorjáztak a pályaszéli bekiabálások. A szabadszájúbbak nem riadtak vissza attól, hogy kárhoztassák a bíró felmenőit, személyét alacsonyabb rendszertani kategóriába sorolva. Harminc perc telt el, s még mindig nem zörgött, no nem a haraszt, hanem a háló.

Egy váratlan pillanatban a vendégegyüttes középcsatára megszerzett egy labdát, kapura tört, a védők lemaradva, a kapus távol őrhelyéről és...

Harsány sípszó törte meg a csendet, oda az akció. Les. A szomszédos település szurkolói köréből felháborodott moraj hallatszott.

– Nem igaz, nem volt les!

A hazaiak megkönnyebbültek.

– Ha továbbengedi a bíró, alighanem középkezdés lett volna. Isteni szerencsénk volt. Les vagy nem les, ezúttal jól jöttünk ki a döntésből.

Míg ezen tanakodtak, a hazaiak jobb szélsője meglátta a gólhelyzetben lévő őrizetlenül hagyott középcsatár társát. Harminc méteres kiváló átadása igazi gólpasz lett, csupán be kellett bólintani a megdermedt kapuvédő mellett a labdát.

Örömmámor a hazaiak részéről:

- Végre! Ez az, amit annyira vártunk.
- Jól van, fiúk! – hangzott a biztatás.
- Hármát akarunk! – zúgták.

A tespedtséget most az iram váltotta. Egyszerre sürgős lett minden: bebiztosítani a győzelmet, másrészt egyenlíteni, s legalább döntetlennel húzni ki a maradék (nem csekély) időt.

Így szakadt vége az első negyvenöt percnak.

A szünetben mindkét öltöző afféle vezérkari főhadiszállás volt.

– Nem szabad a vendégeknek lélegzetvételnyi szuszt sem hagyni! Szögezzétek oda őket kapujuk elé! Szoros emberfogást is kérek!

A másik térfél mestere sem maradt le utasítások terén:

– Fel kell lazítani a védelmet! Minden lehetőséget ki kell használni az egyenlítésre! Aztán szoros emberfogás a védelem falán, semmi rés nem maradhat! Így van esély célunk elérésére: a tabellán két hellyel feljebb jutásra.

Mindkét csapat igyekezett megfelelni az edzői utasításoknak. Sajnos a játékvezető téves ítéleteivel elkedvetlenítette őket, másrészt kivívta a rajongói tábor ellenszenvét, sőt a haragját. Ezen a téren mind a vezérbíró, mind pedig a partjelzők – rossz értelemben együtt működtek.

A harminchetedik percben puskaporossá vált a levegő. A hazai kapu előtt gólhelyzet adódott, a középcsatár egyedül maradt a kapussal, de a játékos kézzel tette le

maga elé a labdát. Lő és a kapus már csak belülről kotorta ki a labdát. A játékvezető középre mutatott.

– Csalás! – üvöltöttek a nézők – Kezezett a játékos!

– A vendéglátók kapitánya tiltakozott, sárga lap. Ekkor a csatár meggondolatlanul beintett. Az eredmény piros lap.

– Nem látod? Nincs igazad! Mennyiért vetted a játékvezetői engedélyt?!

Minden tiltakozás hasztalan lett, a bíró hajthatatlan.

Egy-egy.

– Fiúk, mindent bele! Még van idő! Bajnokok lesztek!

Fergeteges rohamok követték egymást, de eredmény nélkül. Váratott a gólöröm.

Érett a hazai csapat gólja, de csak nem érett meg.

A bírói hármas – hűen eddigi „egyenletes teljesítményéhez” hibát hibára halmozott. Szöglet helyett kirúgás, illetve fordítva.

A vendégek színészkedtek: egyik játékos úgy „esett el”, hogy labdát közel, s távol nem láttak. És mi lett?

Természetesen szabadrúgás, mely a kapufán csattant

– A lelken szárad, ha elvesztjük a meccset! – ez már komoly fenyegetés volt.

A nyolcvannyolcadik percben úgy tűnt eldőlni a bajnoki cím sorsa. A hazaiak lefutották a védőket, de minő szerencsétlenség, a focista elcsúszott a fűvön, a labda elpattant, egyenesen egy védő lába elé.

Egymás hibáiból éltek a játékosok: ahogy elpattant a labda, rossz lekezelés után visszakерült az ellenfélhez, indulhatna az akció.

Micsoda döbbenet! A játékvezető a meccs végét jelezte.

– Dobd el az órád, még két perc hátra van!

A hazai csapat edzője felugrott, s már-már befutott volna a pályára, hogy elégtételt vegyen. A partjelzők a bíró pártjára álltak.

– Gazemberek, eladtátok a meccset! Mennyit kaptatok a bírászkodásért?

Kétségbe esett, letargiába zuhant hazaiak. Fuccs az aranyéremnek.

Ekkor már a pályát ellepték a dühös szurkolók, s a gyep ökölvívó ringre kezdett emlékeztetni. Hazai és vendégnézők ökölharcában lehetett „gyönyörködni”. Itt nem volt üresjárat, késhegyig menő küzdelem volt, csak itt nem holmi bírói síp, hanem rendőrök jelezték a „meccs végét”. Kit rendőrőrszobára, kit kórházba vittek, s másnap a sport- és egyéb újságok veretes cikkben számoltak be a történetekről.

A játékvezető sebeit tizennyolc öltéssel varrták össze, s további küzdelemre volt kilátás: védő és vádló párharcára a bírói pulpitus előtt.

Játékvezetőnk visszaadta engedélyét, s a továbbiakban mindentől, ami a focival kapcsolatos, távol tartotta magát.

2019/3.

Ballagok a mezőn

Ballagok a mezőn, hatalmába kerít a tavasz színpompás világa, de nem tudom magam osztatlanul átadni a látványnak. A másnapi karének jár eszemben. Első gimnazista vagyok, hetente egy alkalommal kerül sor próbára. Vajon ott lesz-e Ő? Ezen jár az agyam: egy kémia-biológia tagozatos „lánygolyáról” van szó, akin már első látásra megakadt a szemem, s Petőfi híres sora idéződik fel bennem:

„Oh természet, oh dicső természet!
Mely nyelv tudna versenyezni véled? “

Hát igen. Itt minden kecsesség, báj együtt van, de arányos harmonikus formába öntve, mint egy mesterien megkomponált szobor, Thorvaldsen Három gráciájára emlékeztet, de itt ő egyedül van, ráadásul hús-vér ember, akarom mondani lány. Eddigi kapcsolataim csupán plátóiak voltak: az imádott hölgy utáni ábrándozásra korlátozódtak, mint egy lovag a szíve hölgye iránt. De sajnos, míg ő lovagi tornán bizonyíthatta szerelmét, nyilváníthatta ki hódolatát, nekem ilyen nem jut osztályrészemül. Nem vagyunk a közép- korban: hirdetik kortársaim büszkén, de mi tagadás, olyan jó lenne visszavarázsolni azt a régmúltba süllyedt világot, mely a legendás Atlantisztól csupán abban különbözik, hogy évszázadokkal azelőtt élhető világ volt.

Ekkor egy különös lényre irányult a figyelmem. Képzeljünk el egy aranszőke hajú ifjút szárnyakkal: mily meglepő, hátán tegez, benne számtalan aranyhegyű nyílveessző, mely még csodálatosabbnak tűnik az aranszínű sugarakat kibocsátó napkorong beragyogásával.

Tanulmányaimra visszaemlékezve (nem tűnt túlságosan megerőltetőnek, lévén az elmúlt hét irodalomóráján a görög mitológia volt terítéken)

Ekkorra már közvetlen közelembbe ért, arcán mosoly futott végig: – Látom, felismertél! Valóban, én a mitológiából jöttem elő. Mint anyámnak, Aphroditének, a szépség és szerelem istennőjének fia, feladatom a föld lakóinak lelki gondozása. Hihetetlen felelősség eldönteni, kiket boronáljak össze szívük megsebzésével.

Rengeteg a boldogtalan ember, aki élete végéig szerencsétlenség rabja maradna, ha szívében nem gyullad a remény lángja, nem találja meg párját. Persze néha rakoncátlankodom: így lesz egy öregúr szerelmes. Egy aggastyán egy ifjúba. Formálom az irodalmat. Tevékenységem nélkül nem tört volna ki a trójai háború, nem dőlt volna kardjába Didó, Karthágó királynője.

A meseíróknak is ihletet adok. Bizonyára ismered Khallaf és Turandot történetét, olvastál Árgyelus királyfi és Tündérszép Ilona történetéről, hogy el ne feledkezzek Vörösmarty „Csongor és Tündé”-jéről. Arra gondoltam, felajánlom tisztségemet átmenetileg annak, aki jó szívvel

vállalná. Elgondolkodtam, s mindjárt megszületett fejemben a döntés: kisegítem a megfáradt istent, vállalom a szerelemre vágyók, abban csalódottak lelki istápolását. Beleegyezően bólintottam. Az égi tünemény rögvest köddé vált, s én magányosan álltam a búzamezőn isteni attribútumokkal felvértezve. Rengeteg gond van a környezetemben ezen a téren. Vegyük a falszomszédot. Két éve még szerelmük napként ragyogott „Ágytól és asztaltól” rebegé a lány, nem válunk el addig, míg a halál el nem választ. Párja ugyanúgy.

S aztán új lakás, devizahitel, rakéta- sebességgel felfelé kúszó frank árfolyam, azt a jelképes nadrágszíjat egyre összébb szorították, levegőt már alig kaptak, s a frank mind és mind drágább lett. Túlmunka, kimerültség, a kapcsolat kihűlése, a férj elköltözését fontolgatta, két áldozatot hagyva maga után az ajtó becsapásával: csalódott anyát és egy csöppséget, kire az apánélküliség, a csonka családban való cseperedés kilátása vár minden nehézséggel együtt, ami egy gyermek féloldalas szocializációjának eredőjelesz.

Sürgősen lépni kellett. Az a hírhedt töltött káposzta hasonlat, miszerint felmelegítve nem ugyanaz, mint frissen gőzölve, esztétikus terítéken szervírozva, miként a kihűlt szerelem langyosítása is az eredeti torzója, motoszkált agytekervényeim zugait átjárva.

Az isteni kölcsönbe kapott hatalom mindezt át tudja hidalni, amire ember nem képes, a földöntúli lényeknek gyerekjáték. Ámor nyila is úgy hat, mint a műtét előtt

beadott érzéstelenítő injekció: idővel elpárolog a hatása, s a jelentkező fájdalom emlékeztet arra, hogy nemrég szikével kutakodtak bensőnkben. A megoldás: meg kell ismételni a szerelmi belövést. Azt a pillanatot választottam, mikor a válás-maradás kérdésben lefolytatott veszekedés mindkét felet kimerítette, s a jótékony álmom egy időre feledtette velük a szomorú valóságot. Mindketten mélyen aludtak, szemhéjuk összezárult, s az ablakon át besütő hold örömmel konstataálta az átmeneti lelki harmóniát, de lelkiismerete – aminek ő sincs híjával, nem engedte, hogy a gyülekező fellegek mögé rejtőzzön, úgy érezte, égitest lelkével, hogy ez árulás lenne, hiszen hogyan vigyázza az emberek álmait, ha elhagyja őrhelyét.

Ekkor az ablak közelébe férkőztem. Az isteni kegy a láthatatlanság köpenyét kölcsönözte számomra. Talán éppen azt, amiért a Csongor és Tündében Kurrog Bezzeg és Duzzog ördögfiókák versengtek. Íjam idegét felajzottam, bele nyilat, cél, aztán a nyílvezző elhagyta a kilövőállást, beállt a röppályára, mint egy hordozórakétáról levált űrkabin, s a kívánt célra tartott. Másodpercek teltek csupán el, az égbolt éjjeli lámpása – ha csak minutumnyi időre, egy kósza felhő mögé elbújt, majd előbújva örömmel konstataálta, hogy az imént még durcásan dunyhájuk alá rejtőző házastársak immáron egymást átölelve oly szerelmes szavakat súgnak egymás fülkagylójába, melyek tán csak az együtt járásuk mámoros időszakában hagyták el ajkukat. Ilyen idill

ragadhatta meg a Képregény című Koncz Zsuzsa szám szerzőit.

Rég volt, tán igaz sem volt, gondolhatták, ha emlékezetük mély rétegeiből nem bukkantak fel a jegyesség időszaka alatt át- és megéltek.

Elégedetten dörzsöltem meg a kezem, bár nem tudtam, hogy a szerelemszövés örök robotosa, hogyan viselkedett egy ilyen akció eredményes végrehajtása után. Ámbátor számára ez monoton munka volt, mint egy képzeletbeli multinacionális cég futószalagja mellett állva az oda, majd továbbáramló alkatrészeket elvégezve az előírt penzumot. Az élet egy folyamatos futószalag, mely az ősrobbanástól a végtelenség felé fut: egyes szereplők kiesnek. A kaszás, mint melós érettnak véli őket arra, hogy kiiktassa a folyamatból, de szakadatlanul új és új résztvevők kerülnek rá.

Itt az ideje új feladat után nézni, gondoltam. Eszembe jutott egy szépreményű leány, aki már hasztalan keresi élete párját, de eddig minden próbálkozása hamvába hullott meddő vállalkozás volt. Ahol a különböző vitatható női praktikákat osztották, ott mindig háttérbe szorult. „Ez nem az ő világa” – konstatálta. Kereste az igazit, az önzetlen, nagy szerelem beteljesítőjét.

A becsületes út a célravezető. Sajnos, erről a mai világban elfeledkeznek, s törtetni, átgázolni másokon a menő „Hulljon a férgese!” – tetézik mindezt még cinikusan megideologizálva. Valaki mindig előre tör,

mások testén keresztül szentesítve a világ örökös felosztását a szerencse fiaira és a lúzerekre.

Amennyire isteni kompetenciám engedi az igazság mérlege alapján billentem helyre a világrendet.

A lány közben túl van a társkeresés internetes levelezés hasztalan procedúráin, ahol vagy figyelemre sem méltatták, vagy próbálták lelkiismeretlenül kihasználni tisztaságát, naivitását. Találkozott haszonlesőkkel, megrögzött szoknyavadászokkal, scalp- gyűjtőkkel, a szélhámosok ezernyi válfajával, még bigámistával is.

Egyszer minden türelem elfogy, a végtelennek tűnő tolerancia egyszerre véget ér, s következik a letargia, hamarosan egy klinika pszichiátriai osztályán köt ki, ágya mellett a pszichoanalitikussal. Szerencséire elegendő lelki munícióhoz jutott ahhoz, ha nem is csattant ki az önbizalomtól, de a kritikus ponton átlendült: tovább keresni a nagy őt.

Persze más az Ezeregyéjszaka meséit olvasva elképzelni a szerelem születését, és más a való világ. Ezt ezerszer saját bőrén meg- tapasztalta, de nem volt hajlandó az élet reális játékszabályaihoz idomulni. Bízott abban, hogy az ő útja az igazi, bár járhatóságával kapcsolatban eddig negatív tapasztalatai voltak. Ekkor léptem színre én. A spontán dolgok a legsikeresebbek, a görcsös erőfeszítés kontraproduktív. Mi a teendő tehát? Meg kell szervezni egy „spontán” találkozást. Persze tudjuk, a világban minden mindennel kapcsolatos, semmi sem

véletlen az összekapcsolódó láncszemekben, vagyis ami a laikus földi halandó szemében esetleges, az egyetemes világrend transzcendentális szervezői esetében megtervezett: micsoda paradoxon!

Egy vidéki fiatalember Pestre készült, farmert akart vásárolni. Számba vette a nagy luxusáruházakat, és a Nyugati melletti üzletközpontban akadt rá a kívánt ruhadarabra. Negyedik éve élvezte a szingli lét fény- és árnyoldalát. Senkihez sem kellett alkalmazkodni, de az üres lakás várta otthon: nincs egy szerető hitves, akinek meleg szavai életet lehelnek a sivár falak közé. Egyelőre a szabadság eufóriája többé-kevésbé tompította érzelmi deprivációját.

Lány szereplőnk fejét kiszellőztetve az utcát választotta. Lágyan fújdogált a szellő, a madarak vidáman csicseregtek, mintha a rövidesen megélt események előhírnökei lettek volna.

Hogy hogy nem, a lányt lábai éppen az említett üzletlánc utcájába vitték a kirakatokat bámulva. Úgy adódott, hogy mindketten egyszerre egy irányba fordították tekintetüket, s megpillantották egymást.

Az orvosok mondják, hogy a szerelem ébredésében egyes nemi hormonoknak döntő szerep jut. A véleményt elfogadva, bizonyításba nem bocsátkozva, tény, hogy egymásra pillantásuk után mintha mindkettejükben bizseregni kezdett volna valami olyan, amit

meghatározni egyikük sem tudott, de vitathatatlanul érzett.

A fiú vissza tudott emlékezni arra az időre, amikor párban járt, nem is gondolva, hogy egy ifjú más életformát is választhat. Közhelyszámba ment, s baráti környezetében megerősítették, hogy egy hím nem csupán egy, hanem sok lányt is szerethet. „A nő monogám, a férfi poligám” –, hajtogatták, s közülük számosan ezen elv mentén rendezték be létüket, s még nem horgonyoztak le egy nő oldalán, hátat fordítván a „Csókot lopni és szíveket zúzni” gyakorlatának. A fiú maga elé engedte a lányt a kirakat nézésében, melyre egy halvány, bátoratlan mosoly volt a válasz. De az élet nagy rendező, a hölgy véletlenül leejtette táskáját, a fiú – gáláns lovagként – készségesen felemelte. Olyan sebesen, amelyen még maga is elcsodálkozott.

Aztán minden ment, mint a karikacsapás. Kölcsönös ismerkedés, együttes séta, fagylaltozás, egy cukrászda zugában vallomás, hazakísérés, majd az első csók. Elégedetten nyugtáztam, hogy a boldogság sínére tudtam állítani két jóra való embert, akit még az „Isten is egymásnak teremtett”. Itt diszkréten tüsszentettem az isten nevének kigondolásakor. Harmadik feladatom némileg eltért a korábbiaktól: lévén lelkiismeretlen nőfaló lélekkufár karmaiból kellett kiszabadítani egy szerelembe esett naiv leányzót, aki – átvitt értelemben – nem tudta elválasztani az ocsút a búzától. Móricz Zsigmondnál lehet olvasni Doroghy Bella és Török János

kapcsolatáról, aki az elszegényedett dzsentrí lányát megszédítette: nem csupán csapodár, de veszedelmes gazember hírére tett szert egy nyertes lottószelvény eltulajdonításával.

Esetünkben egy mondhatni internacionalista házasságszédelgőről van szó, akit, mint a sokat emlegetett tengerészt, úgymond minden kikötőben más asszony vár.

Az Interpol körözést adott ki ellene, mivel hamis papírokkal több országban házasságot kötött ragyogó jövővel, gazdagsággal kecsegtetve a gyanútlan megvezetetteket. Történetesen egy falusi lány lett volna a következő áldozat. A háló szövése tökéletes volt: a mit sem sejtő örömszülők áradoztak, dicsekedtek fűnek-fának, milyen szerencsés partira lelt egyszem lányuk. A sokadszor házas gáláns modorával, simulékony természetével, eleganciájával mindenkit megtévesztett, a lány szeme is megakadt rajta.

Itt is közeledett az esküvő. A szülők úgy gondolták, hogy ők sem maradhatnak el a költekezésben, mivel a „lovag” pazar egzotikus nászút befizetésével (ami nem volt igaz) szédítette a rokonságot, a szülők sem lehetnek szűkmarkúak: anyagi lehetőségeik korlátozott lévén, tetemes hitelt vettek fel, gondolván, a dúsgazdag férj biztos kisegíti őket. Ámor rossz helyre küldte a nyílát – gondoltam én, mi a teendő? Fel kell nyitni a lány szemét,

győződjenek meg arról, mi rejlik a mézesmázos álarc felett, a beígért mézes- bődön élet keserű epével telt.

Sürgősen cselekedni kellett. Vészesen lerövidült számomra a stratégia kidolgozása, a kívánt taktika, a szituációteremtés. Ámor nyila most egy olyan diák szívét sebezte meg, aki korábban udvarolt a lánynak, de le kellett mondania róla: elvégre egy ilyen világfival szemben nem versenyképes. Ezt a szülei és a lány hozzátartozói is táplálták benne. „Sebaj”, – gondoltam én. „Ember tervez, isten végez”. Nyílam a lányra irányítottam, s hamarosan éreztem a „szerelmi varázsvessző” hatását. Az addig kritikátlanul – leendő vőlegénye iránt – rajongó lány szívében egyre nőtt a kétség, tárultak fel a férfi jellemének fogyatékoságai. Szülei tanácsstalansággal vegyes kétségbeeséssel követték nyomon a lány viselkedésének megváltozását. A történetekkel párhuzamosan második nyíl is kirepült az íjból: egyenesen a fiatalember szívébe biztosra kellett menni, mi van, ha egy nyíl nem elég, ilyet ugyan nem olvastam a mitológia történetében, de „a kivétel erősíti a szabályt” – ez a népi bölcsesség még nagyanyámra emlékeztetett. Az addig is parázsló érzelmek lángra lobbantak, olyan vihart keltve, mely képes lett volna erdőrengeteget felperzselni. A szerelemhez erő, elszántság, mindent legyűrti képes akarat társult. A lány szülei kétségbeestek, ellenálltak a lány törekvéseinek, rémületük s haragjuk felgerjedt, mikor gyermekük váratlanul minden korábbit felülmúló érdeklődést tanúsított régi szerelme iránt, amelyről úgy gondolták,

visszavonhatatlanul a múlté. Könyörgés, fenyegetés egyvelegével a kiszemelt vőlegénnyel egyetértésben a lányt az anyakönyvvezető irodájába rángatták. Micsoda szégyen lenne, ha kútba esne a házasság, elúszna a házunk, mindenünk, a törlesztetlen hitelek következtében földönfutóvá lennénk. Drámai pillanatok következtek az anyakönyvvezető előkészítő szavai után (amelyet másképpen hallott mindkét fél: a lány úgy érezte siralomházban van, jelképes akasztás előtt, ahol bár életben marad, de más lényként kerül ki a procedúrából. Átlépi a boldogság-boldogtalanság mezsgyéjét, hogy az előbbi tartományba soha visszatérése ne legyen.

A „sokadik férj” célja elérésén örvendezett.

– Akarja-e az itt megjelenő Enyves Kázmér nőül venni Liliom Ilonát? – hangzott a szertartásvezető kérdése.

– Akar-e az itt megjelenő Liliom Ilona Enyves Kázmér felesége lenni?

Sorsdöntő pillanatok következtek. A drámai művek tetőpontjaként ható szituáció. A teremben halálos csend, még egy magányos légy zúgását vagy egy gombostű koppanását is hallani lehetett volna, de sajna az említett élőlény, illetve tárgy „úgy döntött”, hogy nem kívánatos a jelenléte, mely megzavarná e mindent meghatározó másodperceket. A gazdag fantáziával megáldottak úgy érezték, mintha egy filmjelenet kritikus

pillanatának részesei lennének: a hősszerelmes készül leugrani a szikláról, avagy Madách Imre: Az ember tragédiájának végjelenetében a főhős készül ugyanerre. A lány lélegzete elakadt, felváltva erős hidegrázás és hőhullám hatotta át a testét. A szülők lehunyták szemüket, befogták hallószervüket, tekintetüket fel sem merték emelni, esetleg lopva fel-fepillantottak, hogy ismét a földet bámulják.

Ebben a pillanatban kitárult a házasságkötő terem ajtaja. Minden szem odaszegeződött. Két egyenruhás férfi lépte át a küszöböt, egyenesen a már siker tűzében sütkérező férfihez léptek, s a letartóztatási parancs közlése után elvezették. Nagy kő esett le Ámor szívemről, de a lányéről is. A szülők megdöbbenek, milyen kelepcebe kerültek, bár nyomasztotta őket a felvett hitel, de mindez eltörpült amellett, hogy lányuk nem lett boldogtalan.

„A többi már a két szerelmes fél dolga” – gondoltam, majd elszálltam.

Minden szentnek maga felé hajlik a keze. Bár én nem vagyok szent, de már magamra is gondolhatok. Mennyire egyszerű lesz Ámor képességeinek birtokában megindítanom a lány szívét az énekkari próbán. Úgy gondoltam, amikor a legszebb korált énekeljük, röppentem ki nyilatmat, s várom a hatást a foglalkozás végén.

– Édes fiam, ébresztő! El fogsz késni a gimnáziumból!

– Minő ismerős hang! Netán az apám? – ismertem fel.

Fél nyolc. Mosakodás, reggelire nincs idő, tízórai a táskába, irány a sulis. Eltökéltem, hogy maradék bátorságom összeszedve megvallom a lány iránt érzett vonzalmam. Igaz nincs varázserőm, de széles e világon e nélkül is formálódnak kapcsolatok, köttetnek házasságok- nem csak az égből.

2019/6.

Titokzatos új lakók

Ez a falu élesen elütött az átlag településektől. Minden egyes lakója emberemlékezet óta bennszülött volt. A jövevények – ki tudja miért – messze elkerülték. Évszázadok múltak el, semmi nem változott. Mindenki a másik ismerőse, sőt mondhatni bizalmasa volt. Olyan, mint egy élő organizmus, melynek minden tagja funkcióval bír: Közösen építkeztek, vigyáztak egymás gyermekeire, képviselték a hatóságok előtt: egy szóval igazi szimbiózis.

Egy szép nap rendkívüli esemény történt. Egy ház, mely nagyon régen lakatlan volt, benépesült. Nem tudni kik, de beköltöztek.

Maga a folyamat olyan rejtve, az éj leple alatt történt, hogy a körülmények az ittenieknek feltáratlanok voltak. Csak az eredmény volt biztos, az egykor üresen állt ház lakókat kapott. De hogy kiféle-miféle népek élnek, senkinek semmilyen fogalma sem volt.

Megtört tehát a régóta magától értetődő rend: de a lakókat senki sem látta.

Ha a település eddig arról volt híres, hogy saját szülöttei éltek itt, most újabb érdekességet mondhatott el: a ház lakói nem mutatkoztak, ha nem lett volna belső mozgás, esténként nem gyúlt volna ki a fény, senki nem gondolta volna, hogy ott élő ember szállása van. Mindezt tetézte, hogy egyetlen árva hang sem szűrődött ki a falak közül.

Mint gondolni lehetett, rögvest meglódult a falusiak fantáziája. Félelemmel vegyes távolságtartás jellemezte

őket, ami az épület megközelítését illeti, mintha pestises vagy más ragályos fészek volna, mely veszélyezteti a helybeliek egészségét, életét.

Amit nem tudunk, már az őseink is így volt vele – megpróbáljuk kipótolni. Így születtek hajmeresztőbbnél hajmeresztőbb elképzelések.

Volt, aki szökött bűnözőket vélt felfedezni a rejtőzködők mögött. Súlyos elítéltek kereshettek menedéket, szökés után a hatóságok elől egérutat nyerve. Persze bizonyíték, mely ezt az elméletet alátámasztotta volna, nem állt rendelkezésre, így a hatóságok megkeresése nemhogy reménnyel kecsegtetett volna, hanem kockázatot rejtett magában: ártatlanul gyanúsítani, s aztán viselni a következményeket, ezt felvállalni – érthető módon – senki nem akaródzott.

Mi van, ha migránsok. Most bent vannak, de mi van, ha kijönnek, élelmet, munkát keresnek?

Tudni kell, hogy eme községben minden aprólékosan ki volt számítva. Kiporciózott élelmiszeradagok, pont annyi munkahely, amennyire szükség volt, hogy az iskolai, óvodai, bölcsődei férőhelyekről ne is beszéljünk: egyszóval egy fia éhes szájnál többet nem tudott a falu betömni.

Voltak aztán más - az eddigihez képest is egészen elképesztő hiedelmek. Egyvalaki a ház közelébe merészkedve füstöt vélt kavarni a ház mellett. Ebből az az ötlete támadt, hátha szellemtanyáról van szó.

Elfeledtem mondani, hogy bizony nagyon babonás kisközösségről volt szó, őseik még hajdanán lefolytatott boszorkánypererekről regéltek, akadtak kivégzések,

dolgozott itt egy hóhér, aki foglalkozását örökölte, tehát dinasztiák éldegéltek. Kár, hogy az utolsó bakó – magtalan lévén – képtelen lett tovább hagyományozni ezt a mesterséget, s így végrehajtó nélkül maradtak. Szerencsénkre a boszorkányok azóta nem születtek, de soha nem szabad elfeledkezni a rontás lehetőségéről.

Ebből az is kiderült, hogy bár testvéri közösségben töltik életüket, de miként testvéreknél is előfordul, itt is akadtak békebontók, s a közösség őket könyörtelenül kivetette. Ebbéli tulajdonságuknak messze híre szállt, talán azért is kerülnek el a külsősök. Hóhér ugyan nincs, de most is lakták azon bölcsek, kiknek elődje a Gonosz elítélését végezte. Most – munkájuk nem lévén – elődeikre való tisztelettel és emlékezéssel a közösség gondoskodott élelmezésükről, mint az egykori gyűjtögető halász-vadász törzsek közösségi varázslójáról, aki biztonságuk őre volt.

A fantáziának nem lehet határt szabni. Ennek tudható be, hogy képtelenebbnél képtelenebb ötletek születtek. Gondoltak titkos szeánszra, alkimista praktikákra és még sok egyébbe.

A kíváncsiság annyira furdalta oldalukat, hogy fel akarták nyitni a titok zárját. De ki legyen a merész vállalkozó, aki átlépi a titkok küszöbét, esetleg rontásnak teszi ki magát, mert mi lesz, ha az ajtón túl seprűnyélen lovagló boszorkányokkal kerül szembe, esetleg maga a Sátán „üdvözlí” szőrös kézfogással, hogy a padló rejtett nyílásán egyenesen a pokolba invitálja. Mert arra senki sem számított, hogy jó angyalokkal kerül szembe, annál biztosabbnak vélték az elkárhozást.

Egy mindenre elszánt, élete alkonyán lévő férfi vállalkozott eme félelmetes, de szükségszerű szerepre: nem élhetünk halálig tudatlanságban, tudja meg a falu minden lakója, kit rejtenek e titokzatos ismeretlenek mögött. Gyakorlati haszna a település történetírásában lesz: ahogy a szerzetesek napról-napra feljegyezték az arra érdemlegeseket.

A bácsi tehát elindult a titokzatos épület felé: sűrűn vette a mély lélegzetet, ahogy közeledett, éltes kora és tapasztalata dacára az a bizonyos motor melle balfelében egyre szaporábban vert, jelezve aktuális lelkiállapotát.

Filozófiaiilag ismerjük az objektív és a bergsoni időt. Az egyik pontosan meghatározott, a másik az átélés tartalmától függően érzékeli ugyanazt. Hogy egy konkrét anekdotikus példával éljek. Egy egyetemi hallgató a relativitáselmélet mikéntjéről faggatta Einsteint. A tudós szerint: „Tölts el a szerelmesed ölében egy órát, elröppen miként a pillanat, de ha a forró kályha tetején töltesz el egy percet, órának tűnik. “

Hősrünk ugyanígy érezte azt a pillanatot, mikor minden bátorságát összeszedve félénken megkocogtatta a ház ajtaját. Szíve már majd ki nem ugrott a helyéből, a pillanat órának tűnt. Nyílt az ajtó. Egy barátságos idős néni tessékelte be a nem várt vendéget, s kalauzolta be az egyik szobába. Testvérei körülülték az asztalt. Együtt voltak a ház lakói és a vendég. Az idős úr nem győzött csodálkozni, ugyanis mind a négy hölgy, mint négy tojás, úgy egyeztek az utolsó hajszálig. Hamarosan fehér

abrosz, finom étek terhelték az asztalt, s a vendég gyomrát.

Nagyon örülünk, hogy találkozunk kintiekkel. – Így a vendéget fogadó.

Hamarosan mesélni kezdett a többiek helyeslő bólogatásától kísérve.

Tudja, egy távoli vidéki városban születünk, ott is cseperedtünk fel. Egyiptéjű ikreként jöttünk a világra, anyánk sajnos nem élte túl születésünket. A mi létünk ára az ő halála volt. Édesapánk soha nem tudta feldolgozni neje tragikus elhunytát, csak nekünk élt, bennünk látta a vigaszt. Hatalmas vagyona volt, számunkra ismeretlen volt a szükség, a nélkülözés, de az anyai szerető csókokat, gondoskodást a selyembebársonyba való öltöztetés nem pótolta. Elhatároztuk, hogy nem szülünk gyermeket, nem megyünk férjhez, együtt élünk testvériségben. Apánk halálos ágyán azt hagyta ránk – anyagi javain túl – hogy mindig szeretetben éljünk, támogassuk, soha el ne hagyjuk egymást, ezzel jobblétre szenderült. Így tettünk, úgy véltük kimondatlanul az volt a szándéka, hogy ne menjünk el ebből a házból, s mivel úgy véltük, a külvilág ellenséges, mindenki mindenkinek farkasa, úgy a szülői otthon az egyedül hatásos óvóhely. Sokáig így morzsoltuk napjainkat, minden ruházatot, élelmiszert beszállítóktól vettünk, nem mozduztunk ki. Az együttélést egyik testvérünk törte meg. Fejébe vette, hogy a külvilágban keresi meg boldogulását. Minden kérésünk, könyörgésünk hasztalannak bizonyult. Keseregve engedték útjára, ám alighogy elhagyta

otthonát egy lehulló téglá halálra sújtotta. Ezzel újonnan igazolódott, hogy a négy fal a menedék, de a házunkról lezuhanó téglá azt is sugallta, hogy váltanunk kell. Szembehelyezkedtünk apánk akaratával, egyik testvérünk a járt útról ismeretlen ösvényre lépett, s életével fizetett. Azt gondoltuk, ezek után fenntartva eddigi életközösségünk más helyen kell folytatni. Elhagytuk szülővárosunkat, búcsúzóul utolsó csokrunkat helyeztük apánk sírjára, s olyan távoli helyet kerestünk, ahol nem is hallottak rólunk. Így jutottunk hozzátok, bár feszített az a kíváncsiság, hogy megtudjuk milyen az élet odakint, de szerencsétlenül járt testvérünk példája visszatartott.

Ezért kedves vendégünk, ne vedd zokon, hogy továbbra sem mutatkozunk.

Ezzel elbúcsúztak.

Az élet ment a maga útján.

Egy éjszaka kisebb földrengés rázta meg a falut, egyetlen ház és lakói lettek az áldozatok: a jövevények.

2019/8.

A bűn örvényében

Feri jóra való gyerek volt. A tanulásban ugyan nem jeleskedett, de keze alatt égett a munka – minden vágya az volt, hogy az autók működéssel mélyebben megismerkedjen. Így született az ötlet: az általános iskola befejezése után szakmunkásképzőben szerzi meg az autószerelői képesítést, így állandóan „nagy szerelmével” foglalkozhat. Nagybátyja műhelye jelentette számára az aranybányát: mindenféle instrumentumok garmadája, melyeket a rokon felügyelete mellett kézbe vehetett, s alkalomadtán kisebb-nagyobb műveleteket is végrehajthatott. A nagybácsi három évtizedes szerelői praxist mondhatott maga mögött, igazán jó előiskola a szakmunkásképzőhöz.

Szerény körülmények között éltek édesanyjával, aki egy fizetésből igyekezett minden elérhetőt megadni fiának. Öt hónapos lehetett, mikor az apa úgy gondolta, el kell oldani kötelékét arról az állapotról, melyet családnak neveznek, s hűvös búcsú után lelépett a színről, egy gögicsélő csecsemőt és egy betegeskedő mamát hagyott maga után. A hitvesi ágyszemélyessé vált, s az asztalra is csupán egy teríték került.

Az anyagiak szűkössége nyomasztólag hatott. A kisfiú használt ruhákon, mások által már megunt játékokon cseperedett, nem is gondolhatott márkás dolgokra.

Amikor – néha napján a közeli városban járva – a kirakatokban megpillantotta a sorjázó Coca-Cola és Pepsi Cola flakonokat, gyorsan elfordította fejét, hogy maró szívfájdalmát enyhítse. Isteni szerencse, hogy zsákfaluban élván igazi pazar édességek, luxus javak, melyek a nagyvárosi szupermarketek polcain roskadoztak, nem tűntek szemébe. A faluban csupán néhány parabola antenna emelkedett ki a házak tetőzetén: az orvosé és egy falusi vállalkozóé. Az orvos magánrendelését az állami egészségházban végezte, így pazar lakása rejtve maradt a helybeliek előtt. Vendégek a távoli város klinikájáról érkező szakorvosok: professzor, docens és adjunktus jelentették gyökeresen eltérő világát: az anyagilag felső decilis képviselői.

Elérkezett a nyolcadikos ballagás, tarisznya, hamuban sült pogácsa és út a nagybetűs életbe, melyet Ferkó esetében a megyeszékhely szakmunkásképzője jelentett. A nagyvárosi közeg információk áradatát zúditotta rá, pazar fények, a szupermarketekben, butikokban fellelhető cuccok pazarsága.

– Majd saját keresményre szert téve magam is vásárolok ilyen csodákat, de édesanyámról sem feledkezem meg, szegénynek mindig ócska használt göncei voltak, nem igazán érvényesült női bája, tetőtől-talpig új ruhákba öltöztetem kárpótlásként eddigi nehéz éveieért, és az értem hozott áldozatért. – gondolta Ferkó.

Teltek múltak a gyakorlati foglalkozások. Még némi szerencse is rámosolygott, mert az egyik gyár ösztöndíjszerződést kötött vele. Nem túl nagy összeg, de

a hazulról érkező csekély anyagi támogatással együtt már nem volt oly szűkre szabott a materiális mozgástér, de távol állt álma beteljesülésétől. Reggelente kockasajt a zsömle mellé. Igen, de semmi fényűzés.

Egyre türelmetlenebbül viselte el a pénzügyi „kalodát”, el-elszontyolodott arra gondolva, meddig kell várnia álmai beteljesülésére.

Társai látván ezt, tudakolták búskomorságának okát. Különösen egy dörzsölt vagány hírében álló társa próbálta felpattantani a hallgatás zárját.

– Miért adtad fejed búsulásra, Ferkó?

Ferinek jólesett az érdeklődés. Végre valakinek kiöntheti a lelkét, kiürítheti bújának kútját. Így hát töviről-hegyire mindenről beszámolt: gyermekéveiről, vágyaitól.

– Sose búsulj, pajtás. Nézd meg, mi van rajtam, s ezzel rámutatott márkás farmeringére, nadrágjára, vagyont érő cipőjére. Ezt mind a magam erejéből szereztem. De nem holmi szakadatlan robot jutalma; bátorság, elszántság, s öledbe hullhat a vagyon.

Feri szemei fennakadtak.

– Az igazat megvallva némi kockázatot vállaltunk, jómagam és társaim, de hát az élet már csak ilyen: szemesnek áll a világ, vaknak az alamizsna, aki nem reszkíroz, az nem is nyer.

Feri fokozódó érdeklődéssel követte társa szavait.

– Igaz, hogy letértünk a törvényesnek mondott út ösvényéről, de a törvényes utat egy képmutató világ alakította ki, minden lelkiismeret-furdalás nélkül levethetjük azt a jármot, melyet az úgynevezett

konformisták tettek a vállunkra. Nem tudom, olvastad-e Villon versét a kalózkodókról. Abban arról esik szó, hogy a tengeren a rablók a király fogságába kerülnek, s mikor felelősségre vonják őket, azzal védekeznek, amit mi kicsiben, azt Őfelsége hajóhada nagyban cselekszi. Vagy gondold el Bánk bán Tiborcát, aki ezzel a gondolattal fordul a nagyúrhoz:

„...aki száz meg százezret rabol, bírāja lészen annak, akit a szükség garast rabolni kényszerített.”

A bankrablásról is megvolt a véleménye: „Mi egy bankrablás egy bankalapításhoz képest.”

Mi tulajdonképpen „némileg” helyreállítjuk a megbillent viszonyokat, s nem szégyelljük kimondani, a lopás az lopás, a rablás sem jelent mást. Ráadásul a vagyonok birtokosai azokat, akik nem dúskálnak a kincsekben lenézik, személyesen felelősnek tartják balsorsukért.

Ferkónak ez egyszerűen nagyon soknak tűnt. Ilyen okfejtést még nem hallott. Számtalanszor meghányta vetette magában, minden egyes átgondolás kis lépésekkel közelebb vitte elfogadása felé. Végtére is mennyit nélkülöztek, édesanyja majd megszakadt a munkában, s éppen, hogy felszínen tudta magukat tartani. Jólétről csak a televízió sorozataiban vagy gyermekkori meséiben hallott. Hogy fogja ő, egy ágrólszakadt szakmunkás megtalálni Szép Ilonkát vagy Vörösmarty Tündéjének földi mását. Úgy érezte, megnyílt előtte a felemelkedés útja, bár kétségek gyötörték: hiába édesanyja odaadó nevelése, jobbik énje sugallata, hogy rossz útra téved. Igyekezett ezeket az intéseket elhessegetni magától. „Édesanyámnak is jobb

lesz, megkapja, amire rászolgált volna élete során, de a sors megtagadta tőle.”

Feri megismerkedett remélt „pártfogója” barátaival. Vegyes érzelmek uralkodtak el rajta: egyszerre több, úgymond barátira tesz szert, de milyen áron.

Eddig kezéhez semmi idegen holmi nem tapadt, a gondos anyai nevelés a jót csíráztatta benne, vajon mennyire tud ellenállni a kísértésnek. Felidéződött benne mamája intelme: „Bár nehéz az egyenes úton maradni, sok a kísértés, de a becsület olyan kincs, amit óvni kell.” Ezen gondolkodva, viaskodott lelkében a jó és a rossz, nem volt nyugodt éjszakája, forgolódott ágyában, álmaiban egyaránt feltűnt az édesanya féltő-óvó tekintete, valamint a remélt zsákmány, mely hatalmasat lendíthet életminőségén.

A napok, hetek egyre teltek, a kollégiumi létbe beilleszkedett, de lelkiismerete nem hagyta nyugodni: belső küzdelem folyt a bírni vágyás és a becsület között, egyre tompítva, de nem kiküszöbölve az utóbbit.

Egy este „barátja” közölte:

– Eljött a te időd. Ma este a kollégiumi takarodó után kiosonunk, a közelben van egy dohánytrafik, kilestük, hogy a tulajdonos csak háromnaponként viszi a bevételt a banknak. Holnap telik le az idő, ma még biztos bevételre tehetünk szert. Gyere velünk, légy része a sikernek, s megkapod első pénzügyi osztályrészed. Látom, hogy izgulsz, itt van két kis üveg konyak. Végy

nagy lélegzetet, majd egy hajtásra gurítsd le a torkodon. Garantálom, hatásos lesz, s a félelmed hipp-hopp elillan. Feri ismét nehéz döntés előtt állt. Még soha nem kóstolt alkoholt.

– Egyszer azt is el kell kezdeni. – nyugtatgatta társa.

A fiú behunyta szemét, felnyitotta az üveget, szíve hevesen dobogott az alkohollal való ismerkedés nulladik órájában, majd nagy lélegzetet véve szájához emelte a pici üveget. Egy hörpintés, a szesz végigfutott tápcsatornáján, annak egész hosszában maró hatást érzett. Így volt ez a második üveggel is: elkötelezte magát Mr. Alkoholnak.

Tíz órakor – a szokványos nevelőtanári létszámellenőrzés és a takarodó elrendelése után kicsi időt még kivárva – hallgatóztak. Csend ülte meg a diákszállót, kihunytak a fények az ügyeletes tanári irodában.

– Ideje útra kelnünk.

Az égen őrködő Hold láthatta a lopakodó triumvirátust. Óvatosan párkányról-parkányra kapaszkodva ereszkedtek le az internátus falán, nem keveset kockáztatva, hiszen három emeletnyi mélység tátongott a lábuk alatt. Szerencsésen talajt értek, de még egy feladvány várt rájuk: át kellett mászni a kőfalon. Ezen is sikerrel jutottak túl. Közeledtek a tett színhelyéhez. Társai már derékig jártak a bűn mocsarában. Fiúnk számára ez volt a debütálás. Már ott is voltak. A fiúk vizslatták a környéket. Szimatuk semmi veszélyt nem jelzett. Feszítő vasak kerültek elő. Gyakorlottak lehettek ezen a téren, mert zaj nélkül tevékenykedtek. Fellelték a

pénz rejtekhelyét, találtak huszonötezer forintot. Következett az osztás. Nyolcezer forint nem nagy pénz, de kiegészíti az otthonról folydogáló szűkös apanázt. Ebből megvásárolhatja álmai márkás ingét, amit a minap kinézett magának. Feri ambivalens érzésekkel küzdött, örült is, meg nem is, elégedett volt a pénzzel, de felettes énje birizgálta lelkiismeretét: „Nem helyes úton jársz, elfelejtetted édesanyád intelmeit, gondold át a továbbiakat!” Az ember a kellemetlen érzésektől igyekszik szabadulni, barátunk is próbálta elaltatni azt, ami lelkiismeretéből még megmaradt. Egyszer élünk, csak a bolond nem él a lehetőségekkel, egyébként is az ember az oka. Mondják, alkalom szüli a tolvajt, miért vesztette el a józanságát, úgy kellett neki. Ugyanakkor a félsz is eluralkodott benne. Mi lesz, ha lebukunk, vége lesz álmainak, el kell búcsúznia a szakmunkásképzőtől, anya szomorú lesz, tán életében nem tudja megbocsátani, hogy méltatlanra pazarolta szeretetét, család fekete báránya lesz. Íme, ott a börtönviselt fiú: ujjal mutogatnak rá, és háta mögött összesúgnak. A fiúk visszatértek a koleszba, megismétlődött az, ahogy az épületet elhagyták, csak most fordítva. Észrevétlenül surrantak a folyosón, aztán a szobájukba érve gyors vetkőzés, fekvés. Senki semmit nem észlelt. Feri álmában nyomozók jöttek. Bilincs a kézen, majd bírósági tárgyalás, síró édesanyja. Mikor az ítéskész a verdiktet mondta volna ki, Feri szeméből kiszökött az álom, hideg veríték öntötte el testét, arca falfehér volt. Igyekezett ezt rejtegetni társai előtt: hosszú dörzsölés után arcpír ült ki az arcára, mely enyhítette a fakóságot.

Az osztályteremben alig tudta leplezni belső feszültségét. Lelkiállapota nem maradt észrevétlen, de elhárította az érdeklődőket. Semmi baj, hajtogatta, de maga sem hitte el.

Ólomlábakon ment az idő, úgy tűnt az óramutatók vánszorogtak a körlap mentén, de hát egyszer mindennek vége szakad. Így telt el az első kritikus tanítási nap. Alig értek be a kollégiumba, szobája csendjét az ajtón való halk kopogtatás törte meg. Jelentkezett a barát, nem köntörfalazott, egyből belevágott közlendőjébe:

– Ma különösen nagy fogás ígérkezhet. Tudod, ma van a fizetések napja. Egy férfi a közeli presszóban dicsekedett azzal, hogy még a havi juttatáson kívül célprémium is üti a markát. Ismerjük ezt a férfit, gyakori törzsvendég ott, fűnek-fának dicsekszik anyagi helyzetéről. Hát most megfosztjuk galambocskáinkat a tollaitól. Ő veszi fel a dohányt, mi költjük el. Egyszerű, nem? –

Feri csak hüledezett, hirtelen egy újabb bűntény részese lenne, elmélkedni nem volt ideje, mert a társa tovább szövegelt.

– Ebben nagyobb a kockázat, de – dacára annak, hogy nem először térünk a Btk. által tilalmazott útra – még nem buktunk le, és biztosítalak, nem is fogunk. Fő az önbizalom, a bátorság, és hamarosan anyagilag nem lesz okunk panaszra, de amint tudod, a sikerért áldozni kell. Kilessük az urat, amint a kocsmából elindul hazafelé, időbeosztását úgy ismerjük, akár a tenyerünket. Egy elhagyott utca sarkán megszólítjuk, ő önkéntelenül a hang irányába fordul, s ekkor... akcióba lendülünk,

barátunk ökle sziklakemény, nem téveszti el a célt, mint tudod kohómunkás, s mit olvashatunk a munkásmozgalmi plakátokon? „Munkásököl vasököl, oda sújt, ahova köll.” Hát ez oda fog alaposan sózni, kliensünk rövid időre öntudatlan állapotba kerül, de ahhoz elég hosszúra, hogy gondosan kikutathassuk zsebeit, magunkhoz vegyük pénztárcáját, aztán uzsgyi, majd biztonságos helyen testvériesen osztunk a zsákmányon. Minden megszerzett garasnak örülni kell. Tolvajéknál is áll az a mondás: ki a kicsit nem becsüli, az a nagyot nem érdemli. – Feri még fel sem ocsúdott döbbenetéből, társa már folytatta.

– Este nyolckor találkozás (takarodó tízkor van, nagyon kell igyekeznünk). Barátunk hét és nyolc óra közt tér be az italtoltba, cirka fél óra iddogálás, pultossal való eszmecsere után indul haza. Sietni fog, a felesége bizonyára ízletes vacsorával várja haza a ház urát, kinek áldásos tevékenysége révén a családi kassza tekintélyesen gyarapodna. Hát mi elejét vesszük ennek. Neked az a feladatod, hogy falazz. No nem gyorstalpaló kőművest akarunk belőled faragni e röpke délutánon, tudod, falazni annyit jelent, mint őrködni, nem mutatkozik-e idegen, netán zsaru a vadászterületen. Három füttyszóval jelezd, ha rendkívüli esemény fenyeget: egyből lelépünk a színről, és békés sétálókká vedlünk át, akik a másnapi matekdoli esélyeit latolgatják.

Leszállt az est. Nyolc óra tájban a társaság találkozott a koli előtt, s a tett helyszíne felé vették az irányt. Minden

az adott terv szerint történt. Férfi az italboltban háromnegyed kilenckor fizetett, majd távozás.

Sűrű köd ülte meg a tájat. A tejfehérségben szinte csak az orra hegyéig láthatott az ember, ezért szorosan a kiszemelt áldozat nyomában kellett maradni. Puha hódara terített fehér palástot a járdára, s gumitalpú cipőjük semmi zajt nem keltett. Egy megszólítás, a férfi hátrafordult, aztán... egyből ütés halánték tájékra.

Feri csak azt látta, hogy az úr zsákként zuhant a földre. A pénztárcát gyorsan megtalálták, kiürítették, a lovetta gazdát cserélvén a tettesek távoztak.

Feri ismét „küzdött lelkiismeretével”: örült és aggódott egyszerre. Felettes énje birizgálta bensőjét. „Rossz útra tévedtél, hát elfeledted anyád intelmeit? Egyre arra az ösvényre léptél, ahonnan nincs visszaút, végképp hátat fordítasz a becsületes emberek világának. Hogyan kecmeregsz ki az erkölcsi fertőből?” Aggódva futotta át a napi újságot, izgatottan nézte a Híradót, követte a rádió tudósításait. Egyelőre semmi nyugtalanító információ nem hangzott el, némi bátorsággal lett felvértelve, mikor látta társai magabiztosságát.

– Ne félj! Nem bukunk le. Ismeretlenek vagyunk a rendőrség előtt, nincs bűnügyi múltunk, ujjlenyomatmintánk. Meglátod, soha nem fognak rájönni, hogy mi voltunk. Kis idő után, amikor elég pénzünk gyűlik össze, végleg felhagyunk ezzel az életmóddal, szép lassan mindenki elfeledkezik a történetekről, nem firtatják az elkövetők kilétét. Annyi új

esemény lesz, hogy sem idő, sem pedig kapacitás nem marad a régmúltba nyúló szálak felgöngyölítésére. Ráadásul a végleges anyagi boldogságunk itt van a napokban. Egy ékszerüzlet kifosztása a cél. Meg van a módszer a riasztó kikapcsolására, van zajmentes üvegvgó. Egy röpke óra alatt végzünk, úgy éjjel egy és két óra között: kifigyeltük a rendőrkárör mozgását, az adott idószakban nem mutatkoznak itt, a helyi szórakozó helyeket ellenórzik, megvan az értékesítő hálózat, az egy főre jutó zsákmány ötvenmillió is lehet. –

Aztán úgy adódott, hogy változott a cél. Az ékszerüzlet előtt még apróbbnak tetsző betörőgyakorlatokat végeztek. Kiszemeltek egy lakótelepet, figyelték a mozgást, a postaládák ürítésének rendjét, s ennek megfelelően törték fel a lakásokat. A summa csak gyűlt, a hatóságok tehetetlennek bizonyultak, Számukra szaporodtak a megoldatlan bűnesetek. Az ékszerüzlet ügye került terítékre. Formálódott a stratégia, kidolgozási fázisba jutott a taktika. Közeledett a megvalósítás folyamata. Minderre délelőtt került sor. Hetente 2-3 napot szenteltünk erre. Ezzel azonban egy komoly tanügyi határt hágott át: szisztematikusan nőttek hiányzásai tetemes igazolatlan órát halmozott fel. Odahaza mit sem sejtettek. Édesanyja fejében a korábbi becsületes, iskolát látogató fiú képe maradt. Közben mindennek ellenkezője lett a valóság. Hiányzások, nem készülések velejárója a rengeteg rossz osztályzat, kulminálva a félévi több tantárgyi bukással. Hogyan kendőzze mindezt el? Hát egy újabb ellenórző könyvvel,

melyben mindent módszeresen hamisított. Az édesanyja szerencsére bevette az osztályfőnök még várt azzal, hogy levélben értesítse a szülői házat arról, hogy milyen kedvezőtlen tendencia alakult ki, s veszélybe kerülhet fia szakmunkás karrierje. A fiú némileg megkönnyebbült, hogy nem fogtak gyanút. Úgy tűnt, hogy előtte a jövedelemszerzés új útja, gyorsabban fial a pénz lakásfeltörésekből, mint holmi robotból alkalmazotti létben, hatékonyan ki tudta egészíteni a hazulról mérsékelten (anya materiális lehetőségei többet nem engedtek) csordogáló támogatást, s még ajándéokra is futotta. Anya el volt ragadtatva „takarékos” fiától. Aki magától vonja meg a falatokat, hogy neki – úgymond – örömet szerezzen.

A lelkiismeret szava már nem érdekelte minden gondolatát messze elhessegette magától.

Egy nap barátja azzal állt elő, hogy elérkezett a pillanat, éjjel ékszerbolti rablás. Már nem érzett félelmet, a lelkiismerettől végkép elbúcsúzott. Erőt vett rajta a mohóság. Pénz, pénz, minél több gazdagság, biztatta magát. Leszállt az éj. Sűrű felhők borították el az eget. Kisvártatva megeredt, majd mind szaporábban esett az eső. Ilyen cudar időben az átlagember nem indul útnak, behúzódik lakásának falai közé, s onnan követi az esőt, konstatálva: „Milyen jó, hogy védett helyen vagyok.”

Tán, ha felfigyeltek négy suhanó árnyra, akik háztömbtől háztömbig surrantak, sajnálkozhattak: „Szegény ördögök”, ilyen ítéletidőben kényszerülnek kimenni az utcára.

A sötét utcában történetesen a feltámadt vihar megkárosította a közeli trafóállomást, az utca tehát nélkülözte a megvilágítást.

– Amíg a szolgáltató orvosolja a hibát, egy-két óra. Addig mi már elvégezvén a „munkát” árkon-bokron túl leszünk.

– nyugtatta barátja

Biztos, ami biztos torkukon legurítottak néhány kis üveg „bátorságfokozót”, s úgy érezték, bármely akadály tornyosuljon előttük mindent leküzdenek. Eszükbe jutottak az évszázad betörő „gengszterei”, itt az alkalom, hogy sikeres akciókkal nyomdokaikba lépjenek, vagyont halmozzanak fel. Lelki szemeik előtt a „befutott maffiózók” karrierje lebegett. Követendő példa?!!!

Már a bolt előtt álltak Felerősödött a szél, „jótékonyan” semlegesítette az üvegvágó zaját. Már bent voltak Kalákában kézről-kézre adták az ékszereket.

Hétvégi hazautazásig a barátunk a szekrényében és egy zsákban rejtegette a kincset, hétvégén aztán otthonában egy régóta nem használt kamrába rejtette. A helyiség – szebb napokat mérve – valamikor a téli tüzelőnek adott helyet, de a központi fűtés bevezetésével funkcióját veszítette. Nem is nyitotta rá az ajtót senki, ideális kincstár!

Az értékesítéssel gondok adódtak. Ugyanis másnap az újságok kezdőlapján hatalmas írás adott hírt a büntényről, három nap múlva került sor a Kék fény adására, ahol a közönség láthatta az elrabolt ékszereket. A korábbi betörések felderítetlenek maradtak, ugyanis

az egyes alkalmakkor más és más módszert választottak, hol erőszakos felfeszítés, hol álkulcs, de olyan is volt, hogy ríptyára törték az ajtót. Ujjlenyomat csak az utóbbi esetben volt, de nem tudták összekötni, mivel máskor gumikesztyűben dolgoztak. A fiúk egyre türelmetlenebbek lettek, bár azzal nyugtatták egymást, hogy a türelem rózsát terem, és a kincsek pénzbeli értéke – eddigi ismereteik szerint – egyre nő, mígnem egyikük fejéből egy épkézlábnak tűnő ötlet pattant ki. Ne hazai földön, külföldön értékesítsük. Ehhez ki kell csempészní, s valamelyikünknek ki kell lépni az országból. Csempészet, határátlépés útlevél nélkül (még nem voltunk uniós tagok). Két újabb bűncselekmény. A bűn bűnt fial, kezdődik az iskola elhanyagolásával, aztán kisebb-nagyobb stiklik. Visszaút nincs. Feri vállalta társával a szökést. Gondosan álcázták a holmit, szereztek autót (használatba vették más autóját), az alvázba rejtették a kincset, de jutott a kerékagyba is.

Jogosítvány nélkül, lopott kocsival, csempészáruval, mely rabolt, nem csekély kockázat. Ehhez járul a vezetési rutin hiánya, a KRESZ hézagos ismerete. A technika ördöge keresztezte határátlépési szándékukat. Félúton a kocsi lerobbant. Ott kell hagyniuk. Nekiálltak összeszedni a kocsiból a csempészárut. Fel kell feszíteni az alvázat, azon kívül szabaddá kell tenni a kerékagyat.

A nehézségek itt tornyosultak. A váz nem engedett, hasztalan volt az erőlködés.

Csikorogva fékezett egy autó. Akkor még nem sejtették, hogy civil ruhás rendőrök ülnek benne.

-- Kérem az igazolványokat. Miért álltak le? Hadd lássuk a kocsi rakományát.

Köztük – történetesen – technikai szakértő is volt. Feltűntek az alvázon a beavatkozás nyomai.

Szakértői feltárás, abban az arányban, ahogy a betörésből származó ékszerek előkerültek, úgy váltak ők egyre inkább falfehéreké.

Hebegtek, ésszerű, elfogadható magyarázatuk nem lévén az ékszereket lefoglalták, az ő meghallgatásuk a helyi rendőrőrsön folytatódott. Azonosították a kincset a televízió műsorában bemutatottakkal. Nem volt értelme tagadni. Mindent töredelmesen bevallottak, előzetes letartóztatásba kerültek. A cimborákat is begyűjtötték. Rövidesen mindnyájan a hatóságok „vendégszeretétét” élvezték. Vádirat, tárgyalás, fellebbezés, annak elutasítása, fogházbüntetés lett a következmény.

A cellában bőven volt idő elmélkedésre: jó választás volt-e az övék.

2019/9.

Gondolatok a prospektúrán

" Porból lettünk porrá leszünk"

A kórboncnok korán ébredt, az, hogy mély álomból tért volna magához erős túlzásnak tűnt, egész éjjel egy srófra járt az agya, mennyi hulla vár boncolásra. Egykori emberek zárták földi pályájukat, s beléptek egy másik dimenzióba, amely a materialisták szerint visszafordíthatatlan, de a vallásosak a mennybe, avagy a pokolba vezető út kezdetének tartják: a tetem mintegy előszobában várja, hogy a földöntúli hatalom döntsön sorsáról: üdvözülés, avagy kárhozat. Temetéseken visszatérő papi mondat: a halál lezár egy ajtót, s egyszersmind kinyit egy másikat.

A keleti emberek a reinkarnációban egy olyan mechanizmust látnak, mely a fokozatos tökéletesedés jegyében újrateremtett létet jelent egészen a végső tökéletesedésig.

A mézesmadzag mellett a transzcendentális korbács is jelen van: Indiában a bűnös ember alacsonyabb státuszban születik újjá.

Patológusunk nem túl gyakran engedett meg magának ehhez hasonló eszmefuttatásokat lét és nemlét kapcsolatáról. Úgy látszik, ma ez egy különös nap: olyan tömegű elmúlás vár a boncteremben, hogy önként az embert emlékezteti ezekre a dolgokra. A latin bölcselkedőktől maradt fenn a memento mori közmondása. A magyar ember a halálban egyértelműen

a negatívumot, a veszteségélményt látja, szemben a vigaszt nyújtó egyházi tanításokkal. Igaz, a prospektúra ajtaján virító felirat némi optimizmust sugall: „Itt a halál örül, de az életet szolgálja”.

Ezen töprengések közepette szinte észre sem vette, hogy munkahelyére érkezett. Beöltözés, szike a kézben, s máris ott az első megboldogult alany. Ötvenhét éves férfiú feküdt az asztalon, üveges tekintete egy olyan világra nyílt, melyet élő még nem tapasztalt.

Emberünk, amint egyre jobban feltárta a néhai testének tájait, egyből az állatorvosi ló (bocsánat a kegyeletsértésért jutott eszébe), amelynek kapcsán a jövőendő medikusokat beavatják a létező betegségek testi ismérveibe.

Kezdjük mindjárt a koponyával. A csonton gyógyult fraktúra basis calvariae nyomai, az agyban bevérzések.

De a hasüreg is betegségek kórtörténeti térképének bizonyult, a colon ascendensből egy részt eltávolítottak karcinóma miatt, a lábcsonokban osteoporosis, tüdő tárgult, többször szenvedett tüdő- és mellhártyagyulladásban. Ez mind nem volt elég, a szíve megnagyobbodott, az érrendszere meszesedett volt, veséje végletesen zsugorodott, prosztatája megnagyobbodott, hasnyálmirigyen ciszta jelent meg.

A patológus előnye, hogy előtte teljesen feltérképezve táru az elhalálozott belsője, de tudjuk, az ember nem csupán biológiai, de társadalmi lény is, ez az oldala teljesen rejtve marad a tetet feltárók előtt, legfeljebb elmélkedni lehet, hogy földi életében milyen volt.

Milyen körülmények között sérült meg a koponyája? Gyorshajtás lett a veszte, avagy vétlen áldozat egy szabálytalankodónak, de a májzsugorral is összekapcsolható idült alkoholista kocsmai verekedésbe keveredett, s feje bánta vagy építőmunkásként állványról zuhant le? Ha alkoholista, akkor arra is van magyarázat, miért lett rákos, mint olyan valószínű könnyelmű is volt, nem járt prevenciószűrésre és a huszonnegyedik órában került orvosi kézbe.

Egészem biztos azonban, hogy egészségtelen életmódot folytatott, máskülönben ennyi nyavalyát nem szedett volna össze a létbe vetettsége során, egészen a nagy „visszatérésig”.

Kórboncnokunk agyán további lehetőségek egész tárháza futott át. Lehet, hogy rendezetlen családi élete volt: a kutatás mai állása szerint a boldog házasságban élők egészségesebben élnek, lehet, hogy ez emberünk sorsának nyitja.

Örömtelen párkapcsolat, üzemi konyha, kikészült gyomor: egyenes út vezet a végső leépülésig.

Aki számára a másik ember nem jelenti énjének kiegészítőjét, elveszti lába alól a talajt.

Az is lehet, hogy azon honfitársaink számát gyarapítja, akik az úgynevezett meg nem értettség bélyegét hordozzák: örök vesztesek, lehet zseniális feltaláló, akire környezete féltékeny, s ez minden munkahelyére elkíséri, karrierjét kettétöri, szakmailag féltékeny főnöke nem akar mellette „árnyékban” maradni. Doktorunk számos ilyen embert ismer a környezetéből, hogy ne menjünk messzebb a kórháznál, ahol az osztály-és

alosztályvezetői titulusért késhegyig menő pozícióharc folyik. Hiába a feudális rendszerben a vazallusi hierarchián mindenki igyekszik feljebb kapaszkodni, s ha intellektuális értéki hiányoznak, akad más módszer is az előretöréshez. A homo sapiens ezt a tulajdonságot áthozta az állatvilágból.

Lehet persze más eredet is. Tudjuk, a szoknyapecérek, nőfalók pillangóról pillangóra ágyról ágyra járnak, kitéve magukat a szerzett immunhiányos defektusnak, mik következtében vírusok és bacik szabad prédájává válnak, s az egykor bikaerősnek érzett emberek „bágyadt légyként” fogadják testük ellen a járványvilág kihívásait. Milyen lehet az ilyen ember családja. – Ha mást nem is – a felelőtlenséget biztosan átveszik. Nem maradnak „örökség nélkül”.

Más érdek, és hogy ebből nem lesz birtokjogi vita, per s gazdagodás helyett megrokkant egészséggel netán életükkel fizetnek, s nem kizárt, hogy egy szép napon, mint potenciális atyjuk, ők is itt fekszenek előtte. „Kiterítve mereven” várva testi vallasukat.

Dolgozónknak olyan eset is felrémlett (pontosan három év, hogy boncoláskor derült ki, hogy emberünket a szervkereskedelem vámszedői rövidítették meg: egy feltehetően jól fizető úriember ácsingózott egy egészséges vesére és hasnyálmirigyre.

A piaci kereslet-kínálat törvényei felemásan, torzítottnak érvényesültek: az áldozatnak, bár tekintélyes summa ütötte a markát, földi létminősége felettébb leromlott.

A gondolatok csak szövődtek, mindig új és új lehetőségeknek adták át helyüket.

Aznap terítékre került, gázolt, vízbefúlt, öngyilkos, börtönben elhalálozott, s a generációk mindegyike „képviselte” magát, de egyben azonosak voltak, életük folyása rejtve maradt. A boncoló kórtörténeti kartográfiát hozhat létre, de vannak mélyebb intellektuális rétegek, melyek a szike által intaktak, feltárhatalatlanok maradnak

A házasságkötő teremben az anyakönyvvezető minduntalan kihangsúlyozza, hogy a nő a férfit, és viszont teljességgel egész életében sem ismeri meg, mindig akad olyan lélektani zár, melyhez nem talál lakatot. Úgy tűnik, ez a titok holtában is kísér.

2019/10.

Látogatás a túlvilágról

Halottak napjának éjszakáján a megboldogultak miséznek egy éjszakára kiköltözve, az árnyékvilágból a sírba való visszatérést a mécsesek segítik, azok mutatják az utat. Egy sír azonban üresen maradt, egy szellemi lény úgy döntött, nem költözik vissza a kriptába.

Mintegy százötven éve adtam vissza lelkét a Teremtőnek. A búcsúszertartás minden mozzanatára élénken emlékeztem: „porból lettünk, porrá leszünk” kántálta Isten szolgája. Úgy éreztem a test börtönéből kiszabadult lelkem magasan a gyászoló sokaság fölé emelkedik, s látom amint porhüvelyem abba az örök lakba bocsátják, amely minden halandó végső szálláshelye, mihelyt elvetették magukról a földi élet terheit. Meglepődve tapasztaltam, hogy olyan készségek birtokába kerültem, mellyel világi létemben nem rendelkeztem: Eddig a földi természeti törvények szabták meg lehetőségeim, most túltehettem magam azokon. Így éreztem magam szabadnak, autonómnak, aki lerázta mindazokat a bilincseket, melyek megszabták mit tehet, s mit nem. Világéletemben szerettem volna repülni, úgy, mint a madarak. Irigyeltem a fecskéket, gólyákat, akik minden évben átszelhették a Földközi-tengert, s a vén Európából Afrika felé vehették az irányt, hogy később ugyanoda visszatérjenek. Csodás tájak felett repültek: hát ezt mind én is megtehettem. A szó szoros értelmében világutazóvá válhattam, amibe föld körüli túra is belefért, de a gravitációt legyőzve az űrbe is

emelkedhettem, meteorok, hullócsillagok mellett röpködhettem, értelmüket veszítették a tér és az idő kötöttségei. De Földünk belsejének titkaiba is behatolhattam. A világegyetem összezugszorodott számomra minden akadályt áthidalhattam, felkereshettem millió és millió fényévre elhelyezkedő bolygókat. Versenyezhettem a fény terjedési sebességével és én lettem a győztes, de a Föld mélyén láttam a legelső ásványkincs rétegeket is. Az ember számára érzékszervével felfoghatatlan apró miniatűr változások sem kerülték a figyelmem: képzeljük el, amikor nyomon lehet követni a fű növekedését, a hegyek lekopását, az eróziót. Ez egy csodás érzés, a kimeríthetetlen lehetőségek tárházában. Ráadásul, amennyiben egy életünk van glóbuszunkon, ez örökké tart, folytonos meglepetés felfedezések: „Itt kezdődik az igazi élet!” – örvendeztem, s ha lett volna szívem, az izgalomtól bizonyára kiugrott volna.

Miközben Űr-Odüsszeuszként barangoltam a Világegyetemben, hirtelen olyan gondolatom támadt, hogy vissza kéne térni egykori lakhelyemre, s megtudakolni, hogy az a család, melynek kötelékétől a halál eloldott, van-e még, s ha igen, hogyan boldogul. Mivel valamennyi létező emberfeletti tulajdonsággal fel voltam ruházva, játszi könnyedséggel visszataláltam oda, ahol évtizedeket töltöttem

Egykori családom negyedik nemzedéke morzsolta az élet kukoricájának szemeit. Apa, anya és két gyermekük. A kicsik ikreként születtek, ez az év volt életük egyik meghatározója, tekintettel arra, hogy kisiskolások lettek.

„Beférkőzőm a lakásba, mint egy házi szellem, s lehetőségem szerint igyekszem jó irányba terelni a család sorsát.”

Peti, az ikerpár egyik tagja nehezen birkózott meg a betűvetéssel. Különösen az „ó” betű okozott nehézséget: jobban emlékeztetett egy tökéletlen krumplira, mint a szabályos betűformára. Órákat kínlódott az ideális alak eléréseért, de egyre csak kudarcot vallott. Erőt vett rajta a csüggedés. Ez pedig csöppet sem jó: a tanulás kezdetének küszöbén nem közömbös, hogy siker- vagy kudarcélményekkel telített-e ez a periódus. „Lelkünk” ezt jól átérezte. „Ha egyszer fel vagyok ruházva minden el- és el nem képzelhető adottsággal, vétek nem élni ezzel, s örömet szerezni a fiúcskának.” Gondolataimmal képes voltamkén bárki mozdulatát irányítani, így a fiú lassan rátalált a megfelelő formára. Azért csak lassan, mert a látogatóként még emlékeztem arra, mit jelent a jól végzett munka öröme, s ezért szándékosan némileg késleltettem a kedvező eredményt. Lelkem különös örömet érzett, mikor az ujjongó fiúcska örömmel szaladt ki a konyhába édesanyjához és lelkendezve mutatta meg az eredményt, s könyvelte el az elismert simogatást buksiján.

Nézzük, még mit tehetünk, gondolkodtam tovább.

A ház urának kabátkájáról leszakadt egy gomb. Otthon történt, de nem akadtak a nyomára. Este történt, márpedig a másnapi hideg télben nem igazán jó hiányos gombolású ruhadarabban az utcára lépni a farkasordító

zimankóba. A ház asszonya hiába nézett végig mindent, nem akadt a „bűnös” nyomára. De miért van a léleknek mindent látó szeme, úgy tereltem az asszony tekintetét, hogy végül örömeiben felkiáltott: Megvan! – Így nem fázott meg a férj.

A beszélgetésekből megtudtam, hogy a család anyagi gondok között vergődik. Évtizedek óta kísértették a szerencsét, de az mindig elkerülte őket, hiába töltötték ismételten a lottószelvényeket. Huszonöt éve mindig ugyanazokkal a számokkal játszottak. A számok megjegyzése után már csak az a feladat maradt a néhai rokon számára, hogy végre azokat a számokat húzzák ki. Lenne is helye a pénznek: a feleség fiú testvére nemrég nősült, építkezni szeretnének, csak hát... A lánynak is hamarosan bekötik a fejét. Jó lenne némi kezdő tőke a nagybetűs élet kapujában. Láthatatlan vagyok, észrevétlenül tudom manipulálni azokat, akiknek kezében valakik szerencséje van. Hamarosan eljött a cselekvés ideje, hétvége, hamarosan eldől, kire mosolyog rá Fortuna?

A média mindennek megadja a módját. A polgár karosszékekben hátra dőlve, kitöltött lottószelvényét tartva árgus szemeit a sorshúzóra illeszti. Ha a cselekedetet gondolattal irányítani lehetne...

Sorsdöntő, családok életét meghatározó pillanat következett. Csak egy lesz diadalittas, a többiek még egy heti reményteljes várakozásra kényszerülnek. Netalán akkor?

Családunk éppúgy várta az ígért perceit, mint sokan országszerte. S akkor...

Az első szám stimmel. Ekkor még az izgalom tüze alacsonyán égett, még négy szám hátra van. Vajon mit hoz a sors? Lesz-e folytatás?

A második találat után már némi öröm költözött a házba. Legalább a lottószelvény ára visszajött.

A harmadiknál már úgy gondolták, jó lesz a családnak egy torta vásárlására, a negyediknél már egy külföldi utazás perspektívája sejlett fel.

Következett az utolsó húzás. A família lélektanilag abban az állapotban volt, mint az a játékos, aki a VB-döntő utolsó percében, amikor 0-0 az állás, tizenegyest rúg. A családtagok rá sem mertek nézni a TV képernyőjére, a levegő az izgalomba beleremegett, hogy a következő pillanatban egymás nyakába boruljanak.

Az első pillanatban olyan valószínűtlennek tűnt az egész. „Multimilliomosok, mit milliomosok, milliárdosok lettünk! Vége a hét szűk esztendőnek, úgy élünk ezentúl, mint Marci hevesen. Gyerekjáték lesz a leszármazottaink kiházasítása!”

Én is megkönnyebbültem, meggyőződtem a lélek hatalmának korlátlanságáról. Igazuk van azon bölcseknek, akik a testet a lélek börtönének tartják, s én kiszabadulva, mint Petőfi írja „Börtönéből szabadult sas lelkem”, birtokba vehetem, bejárhatom az egész Univerzumot. Fényéveket győzhet le, mindenféle távcsövet messze lepipálva.

A családnak másik fia jó tanuló volt, de szegény nem tudott az izgalmon uralkodni. Számos alkalommal kifogtak rajta a verssorok. Segítségre szorul, gondoltam. Egy színházi sűgő szerepébe képzelve magam

„belopóztam” az osztályterembe, s képes voltam olyan frekvencián megszólalni, melyet csak a célszemély hallószerve fogott fel.

Az osztályterem ura (a tanár), lapozgatott az osztálykönyvben. Oda-vissza, úgy hatásosabban tudja érzékelteni, hogy ő a magyarórán élet-halál ura, szeszélyétől függ, melyik oldalon állapodik meg, s az ottani három tanuló közül melyik lesz az a szerencsés (avagy szerencsétlen) akit tetemre hív.

Ismerősünkre esett a választása, s neki kellett meggyőznie a tanterem királyát afelől, hogy maradéktalanul felmondja a penzumot, mely jelen esetben egy Ady költemény volt. Gördülékenyen indult a szavakat, minden rím, hangsúly, prozódia klappolt, de a felejtés ördöge ott incselkedett, s úgy döntött a harmadik szakasz végén, hogy a sorok szakadatlan áramlását csak azért is megszakítja. S ekkor léptem közbe én. Agyi számítógépem leképezte a hiányzó sorokat, majd halandó fül számára elérhetetlen hanghullámokba transzponálta, s tette hozzáférhetővé diákunknak. S így nem is maradt el a jeles osztályzat.

A következő tranzakció nagyobb léptékű volt.

A család festőket várt, el kellett húzogatni a bútorokat. annyira belefáradtak, hogy a befejezést a következő nap délutánjára hagyták. amikor a munkából késő délután hazatértek, nem akartak a szemüknek hinni: minden bútor el lett mozdítva. Ki tette? Senki sem tudott épkezláb magyarázattal szolgálni. Egymást gyanúsították, biztos titokban hazamentek, hogy a többi családtagot mentesítsék. Senki sem vállalta ezt magára,

ekkor paranormális jelenségre gondoltak, s ennek megfelelően az „illetékes” szakemberhez fordultak, aki járt-kelt a helyiségben, mormolt, titokzatos ábrákat vetett papírra, olyan szöveget írt, amit rajta kívül senki sem értett. Így nem győztek csodálkozni, de – érthető módon – nem jöttek rá a titok nyitjára. Szellemem örvendezett. Mindig azt olvastam gyermekkoromban, hogy ilyen csak a mesében van, de hiába, egyszer hal meg csak az ember.

Eltűnődtem, nincs jól berendezve a világ, sokan nem érik el azt, amit szeretnének, számosan méltatlanul sodródnak az élet országútján, mely temérdek kátyúval van teli, s sokaknak nem sikerül kikecmeregni, de szerencsére a másik dimenzióban nyert lehetőségek mindezt reparálják, csak ki kell várni.

A lakásban hirtelen vágyat éreztem gyermekkorom kedvenc játékát, a bújócskát felidézni, ráadásul most nem lepleződhetek le. Ez némileg levon a játék izgalmából, de olyan helyekre is beférkőzhetek, amit a földi létem nem tett lehetővé: vízcsap csövébe, szekrényfiókba, sőt újságok lapjai közé és még sorolhatnám. Ez utóbbi lehetővé teszi, hogy némi fogalmat alkossak a kor politikai viszonyairól. Ment-e a világ elébb, nagyobb-e a szeretet, avagy továbbra is sokan néznek egymásra acsarkodva. Végül az az ötlet pattant ki az agyamból, hogy egy sörösuvegbe bújok. Itt történt a baj. Eddig mindenben áthatoltam, legyen az felhő az égen, szikla a tengeren, avagy fal egy lakásban, de ezúttal váratlanul lezárták az üveget, és én hasztalan próbáltam kijutni, az akadály leküzdhetetlennek

bizonyult, ráadásul sötétség borult rám az üveg színe miatt. Meg kell vallani, némi csüggedés fogott el, lám mégis megőrződött valami, amit az életemből hoztam. Szomorúság váltakozott sztoikus nyugalommal, s annak konstatálásával, hogy mégis van számomra végállomás. Így teltek a napok, illetve nem tudom mennyi idő, mert életfonalam megszakadásával az idő fogalma értelmét veszítette közvetlen érzékelés híján.

Egyszer azt tapasztaltam, hogy mozgásban vagyok. Mi történt? A sokadik leszármazottaim temetőlátogatásra szánták el magukat. Halottaik sírját gondozni igyekeztek, virággal a kezükben, nem nélkülözhatték az üveget, ha öntözni akarták a sírra tett virágot. Így történt, hogy amikor a temető kútjánál vízzel töltötték meg az üveget, előttem szabaddá vált az út, már csak az árván hagyott sírhelyet kellett megtalálnom. Így tértem vissza az öröklét házába.

Jó darabig elég tapasztalatot gyűjtöttem, konstatáltam. Ismét a lelkek társaságában vagyok, s folytatódik vég nélküli túlvilági létem.

2019/11.

Ülök a padon és gondolkodom

Tegnap este érkeztem Balatonföldvárra. Két teljes hét kikapcsolódás-ez maga a mennyország.

Napjaim egyformán telnek Könyvtár, levéltár, továbbképzések, s ismét a bibliotéka. Kedvenc foglalatosságom, de miként a gombócból is megárt a sok, így van az ember a munkahelyi elfoglaltsággal. Ráadásul gyakran hazaviszem a kötelezettségeket. Jelentésírás, statisztika és egyebek: igazán jól esik kiszakadni a hétköznapi világának környezetéből, valahol másutt, egészen mással tölteni az időt.

Egyetlen könyvet sem vittem magammal, elhatároztam, hogy a felüdülés egyéb formáinak hódolok.

Először a túrázás lehetőségét fontolgattam, de rögvest elhessegettem magamtól ezen ötletet: kényesek a bokaszalagjaim, igaz, hogy itt a déli parton nincsenek hegyek, kapaszkodók, de a sík vidék is kikezdheti gyenge szalagjaim. Akkor pedig bedagad a lábam, ágy- fekvés unalom, s fuccs minden jónak, amellyel ez az ajándék két hét kecsegtethet.

Jobb lenne hajókázni. Ettől egy barátom beszámolója riasztott el: bár a magyar tenger nem óceán, de a hirtelen támadt vihar felkorbácsolja a hullámokat, s" tengeri betegséget okozhat.

Gyermekkoromban tucatnyi olyan kalandregény került a kezembe, amely azt ecsetelte, hogy meggyötri ez a nyavalya az arra érzékeny utast. Viszlát hajóutazás.

Akkor fürdés. Tudvalévő nehezen akklimatizálódok, a tó vize még nem éri el a húsz Celsius fokot Fürödjének a németek, akik hozzászoktak a Keleti-tenger vízhőmérsékletéhez, nekik a húsz fok lágyan simogatja testüket, de a magyar egészen más fajta. Honfitársaim akkor látogatják a hazai strandokat, amikor már a beton is megolvad: bezzeg akkor az egymás mellé leterített plédok közé még egy tű sem fér el.

Mi lenne, ha az üdülésem idejére mozilátogató lennék. Nagyon jó filmeket ígérnek, köztük thrillert is.

Thriller? És mi lesz az éjszakai alvással. Így is gyakran csak az altató tableta segít, de itt is állandóan a dózis emelésére kényszerülök, az idegrendszerem egészen immunis lett ezekre a szerekre, egyre nehezebben jön álom szememre, ha még egy vérfagyasztó film élményével terhesen térek úgymond nyugovóra, az eredmény minden lesz csak nem, amit szeretnék.

Ráadásul, ilyenkor nyáridőben tömegek keresik fel a vízpartot, sokan választják esti időtöltésül a filmszínházat, ebből adódik a tolongás a pénztárnál: márpedig én nyugalomra vágyom, nem idegeskedésre. Mikor kerülök sorra, marad-e még jegy, megfelelő helyre ülhetek, kik lesznek a szomszédjaim – Előfordul, hogy valaki horkolása zavarja a műélvezetet, nem is beszélve a popcornról (micsoda sznobéria nem pattogatott kukoricát) ropogtatók vonják el a figyelmem. Pá, mozi.

Lehetne élni az utcabál adta lehetőséggel. Magányos vagyok, utoljára negyven éve a szalagavatómon perdültem táncra.

A partner kiválasztása rizikóval jár. Mi van, ha egy olyan nő hálóz be, akinek nem kell más, mint biztos egzisztencia, tartás, ki annak leple alatt kisdéd játékait űzi, s a végén a fél város rajtam köszörüli a nyelvét: Vén bolond, s még fel is szarvazzák.

Miközben a lehetőségeket latolgattam, hogy egyből elvessem, arra a megállapításra jutottam, hogy mégis jobb, ha a Gutenberg-galaxis mellett maradok. Felkeresem a helyi könyvtárat, beiratkozom, s máris megoldott a dolog.

Ezeken elgondolkodva felálltam, s elkezdtem nézegetni a tó vizében csillogó kavicsokat, majd tekintetem a lenyugvó Napra szegeztem.

2020/1.

Nem vagyok cukorból

Szabó úr feleségével színházi előadás után hazafelé tartott. Neje előrelátó volt, gondolt az esőre, ezért ernyővel felszerelve jött, férje könnyelműbb volt: meglátod nem jön zuhé.

Tévedett, először csak mérsékelten hullott az égi áldás, majd kopogósabbá vált.

– Na ugye, megmondtam! – így az oldalborda, s szemrehányóan tette hozzá: – Bőrig ázol, s oda a színházi öltöny, s te pedig élénken tüsszögni fogsz, akár már holnap.

– Ugyan, drágám, nem vagyok cukorból.

Amikor felesége visszanézett, rémülten fedezte fel, hogy a férje egyre halványodik, kisebb lesz, végül helyén csak üresség marad. Az asszony szeme kikerekedett, elsápadt, rémült kiáltozására összecsiszódtek az emberek, s nem akartak hinni a fülüknek.

– Eltűnt a férjem! – az asszony akkor már zokogott.

A járókelők csóválták a fejüket: Szegény bolond! – gondolták, ki hallott már ilyet.

Ebben az időben a város másik pontján a moziterem zsúfolásig megtelt. Egy pillanat, s egy hely gazdátlan maradt.

Mi történt? A jegyszedő zseblámpával világította be a helyiséget, üres széket akart keresni egy késői mozi néző számára, s láss csudát! Az előbb még egy testes néző által elfoglalt helyen immár senki se ült. A fő

döbbenet pillanatok alatt az egész termet hatása alá vonzotta. Egyesek kápráztatnak, mások elmezavarnak vélték az esetet, de a szomszéd széket elfoglaló megerősítette mindazt, amiről a jegyellenőr beszámolt.

Az esetek sűrűsödtek a városban, a megyében, sőt országszerte.

Rendőri nyomozás indult: pszichológusok, elmeorvosok, detektívek faggatták mindazokat, akik az ilyen eset szemtanúi voltak. Mi több, bevetették a ma már gyakori térfigyelő kamerákat, de semmivel sem lettek okosabbak. Néhány „szemtanút” az Igazságügyi Elmeorvosintézetbe szállítottak, de a megfigyelések sem vezettek közelebb a megoldáshoz.

A gyárban a stáb konstataulta, hogy újabb páciens érkezett: az egykori homo sapiensek olvadéka egy tégelybe került, hogy onnan egy más alakot öltve jöjjön ki.

A színházból hazafelé úton férjét veszítő asszonynál csengettek. Az ajtót kinyitva a feleség megdöbbsen, mert ki állt a küszöbön? Ronald Reagan.

– Szervusz drágám! – így ő.

De mire a feleség:

– Mit akar tőlem, kicsoda Ön?

– Hát nem ismered meg? Velem töltöttél több mint harminc évet, igazán csodálkozom, hogy a férjed idegenné lett számodra.

- Ön nem a férjem. Honnan veszi a bátorságot, hogy elvesztett urát (bizonyára már nincs az élők sorában) gyászoló özvegy szívének sebeit feltépje.
 - Nem értelek, a színház után még semmi furcsaságot nem fedeztem fel rajtad.
 - Akkor nézz tükörbe! – replikázott most már dühösen a feleség. – Győződj meg róla, kicsoda vagy.
- A jövevény bepillantott a tükörbe, és – csodák csodája – eredeti fizimiskája nézett vissza rá.
- Nem értem, mondja a férfi, miért vagyok neked idegen?

Tudni kell, hogy akinek alakja elváltozott, a tükörben régi önmagát látta viszont: a varázslat csupán a külvilág felé érvényesült.

Eközben a várban egy néhai szürke könyvelő világhódító Nagy Sándorként lépett ki.

Ebben az üzemben olyan praktikákat kísérleteztek, amely lehetővé tette rég vagy kevésbé régmúlt alakok rekonstruálását.

Így születtek újjá történelmi alakok. A feleség, aki még tegnap Soós Zoltán gyári könyvelő férjének hitte magát, estére VIII. Henrik kedvese lett. Egy helyi író Nagyként tért haza édesanyjához, s aztán jöttek a Mengele, Adenauer, De Gaulle, Petőfi Sándor és még hosszan sorolhatnám, kik tértek vissza a történelmi múltból, megzavarva az emberek hétköznapi életét.

A pikáns rész még váratott magára. Mert milyen választási lehetőségei voltak a családtagoknak, kiknek életét teljesen átprogramozta az új köntösbe öltözött

férj/feleség. Egy molett háziasszonyból Brigitte Bardot-t formáltak. A családtagoknak idomulniuk kellett az új szerepkörhöz. Láss csodát: egyik napról a másikra csodás testi metamorfózison estek át: hasonultak a férjükhöz.

A döbbenet még fokozódott, mikor újjászülettek olyan élőlények, melyek pedig már a paleontológia tárgyaivá váltak: egy lakótelepi férfit kízó fejfájás gyötört, kinézett az ablakon, s a döbbenettől majdnem lezuhant az erkélyről. Szemei előtt egy dínó legelte a park fűvét, s láthatóan nem telt be akkor sem, amikor a zöld vegetációt teljesen elnyelte emésztő rendszere. De a Bakonyban mamutok, barlangi medvék vertek tanyát, s átrendeződtek a klimatikus viszonyok. Egyik helyen a jégkorszak tért vissza, másik oldalon rekkenő meleg árasztotta el a vidéket: egyszóval teljes, hogy még tovább fokozzuk, régebben volt történeti korszakok keveredése nyomta rá a bélyegét a változások miatt; mintha a világ számítógépei mind megzavarodtak volna, úgy mosódtak össze a korszakok, sőt napszakok, évszakok önkényes változását is előidézték a csodagyárban.

Minderről persze a lakóknak fogalmuk sem volt, teljesen összezavarodtak, a hektikus változások kikezdték a pszichét. Klinikai elmeorvosok tanácstalanok voltak az új eddig nem rögzített-kórképek jelentkezése láttán: csődöt mondott a tudomány, korábban érvényes megállapítások aktualitásukat veszítették. A történelmi személyek családtagjai úgy látták, hogy a történelem ismétli is, meg nem is önmagát, próbáltak történelmi szakfolyóiratok historiográfiák, monográfiák levéltári

adalékok alapján jövőjüket „előre vetíteni”. A megállapítás nem volt épp rózsás.

Aki VIII. Henrik oldalbordájának szerepébe csöppent, cseppet sem nézett rózsás kilátásoknak elébe: amennyiben Aragóniai Katalin sorsa vár rá, akkor csak elvált eltaszított lesz, de mi van, ha Boleyn Anna, avagy Parr Katalin a hóhér áldozata lesz, Jane Seymourként gyermekágyi láz végez vele, Klevei Annaként eltaszított feleség lesz, de Parr Katalin túléli. Időközben az asszony terhes lett. Szerencse a szerencsétlenségben, hogy a történelmi időszakok, mint írtam felemás módon érvényesültek: egy kicsi ős-, ókor,s a többiek. Szerencsére a huszonegyedik század vívmányai – bár nyomokban, de megmaradtak – így a terhességi ultrahang vizsgálat hozzáférhető volt.

A kritikus időszak beköszöntével derült ki, hogy lánya vagy fia születik a királynénak: A vizsgálat fiúra utalt, s valóban a kevert történelem 1543. évében megszületett Tudor Edward, a walesi herceg. Nagy megkönnyebbülés, egyben mély szomorúság, ambivalens érzelmek árasztották el hősnőnket. Lesz trónörökös, helye a király mellett biztosítva lenne, de jön a gyermekágyi láz, s akkor ...

Tizenkét napja maradt a történelem szerint a földi dolgai elrendezéséhez, mielőtt visszaadná lelkét a Teremtőnek. Számos újrakreált történelmi hősnek, asszonynak hasonló gondjai voltak: Kleopátra előre látta öngyilkosságát, a hódító Nagy Sándor a maláriát, mely a túlvilágra juttatja, Agrippinának szembesülnie kellett fia hálátlanságával, és így tovább.

Ahogy életük folyásának végét a homokóra könyörtelen pergése mind közelebb hozta kétségbeesetten végrendelkeztek, mindeközben a sors szeszélyén keseregtek, mely a legmagasabb polcra hamarosan a Halottak világába juttatja őket.

Minden bizonnyal ezek be is következtek volna, de akkor...

A titokzatos gyár becsődölt, s a fenntartók utolsó tetteként az eredeti állapot visszaállítása mellett döntöttek.

A világra új nap virradt. Ébredéskor tapasztalták, hogy ismét a régiek. Történelmi jelmezüket levetvén visszacsöppentek a valós világba. Aki a Bakonyba utazott, nyomát sem lelte mamutnak és társainak. Őzek, vaddisznók népesítették be a tájat.

A tudománynak sem kellett bajlódnia szokatlan jelenségekkel, mi több, a történelmi könyveket sem kellett újraírni.

2020/2.

Tartalom

Ajánló:.....	4
Seprűnyél a szervizben	5
A természet lágy ölén, a szerelem ígézetében	9
Antigoné Budapesten	16
Egy mozdony monológja	26
Hogyan (ne) fogjunk nőt!	31
Egy kendő kalandjai.....	36
Mikulásék különös éjszakája	42
Egy rigó párbaj kapcsán.....	48
Ünnepi ebéd	51
Gabi madara	57
Érettségi találkozó	62
Búcsúzás	68
Matekdoli	71
A "jó" példa	73
Sohavolt honvéd háborús élményei.....	75
Csipkerózsika álma	79
Disco a kartondobozban.....	83
Kirándulás.....	86

Megütöttem a főnyereményt!	90
Mit rejt a kapcsos füzet mélye?	93
Játékváros született.....	104
Ülök a buszon	108
Csokievő verseny	113
Nyomok a hóban	118
Két perc még hátra van... ..	122
Ballagok a mezőn.....	128
Titokzatos új lakók.....	141
A bűn örvényében	147
Gondolatok a proszektúrán	162
Látogatás a túlvilágról	167
Ülök a padon és gondolkodom.....	175
Nem vagyok cukorból	178
Tartalom	184